

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Naplap, Magyar Hírmondó, Californai Magyar Farmer.

A legnépszerűbb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap.

NO. 263. SZÁM.

TWENTY-NINTH YEAR.

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombathely, 1919. november 8.

HUSZONKINCEDIK ÉVFOLYAM.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

FRIEDRICH ISTVÁN KIJELENTETTE, HOGY Ő NEM ZSIDÓELLENES

A magyar miniszterelnök kijelentette, hogy a jövőben minden, erőszakos irányzatot meg fog tudni fékezni.

KAROLYI, A BOLSHIEVIKI?

As egyik magyar lap szerint Károlyi Mihály gróf, miután kigolyoztatta a Nemzeti Kaszinóból, elhatározta, hogy bolshevikki lesz.

A Neues Wiener Journal jelehti Budapestről, szeptember 29-iki kelettel:

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A budapesti lapok újra megjelenését a közönség nagy örömmel vette tudomásul, mert ebből azt következtetik, hogy a külvilággal való érintkezés útja végre ismét megnyílt. A régi lapok, kivéve a Magyar Hírlapot és Déli Hírlapot, valamennyi újra megjelenik. Annak a társaságak lapjai, amelyet klerikális elemek tartanak fenn s amelyek hatalmas sajtóállaja van, a Nemzeti Újság (a régi Alkotmány, a Szózat és az Új Nemzedék, valamint a Friedrich István szerkesztésű) ezekben a lapokban legutóbb megjelent a miniszterelnöknek egy nyilatkozata, amelyben erősen tiltakozik a zsidóellenesség vádjá ellen és a lehető leghatározottabban kijelenti, hogy a jövőben minden, zavargásra irányuló törekvést meg a csirájában képes lesz elfojtatni.

A BÁNYÁSZSZTRÁJK EGYIK VEZÉRE

William Green

A bányászsztrájk egyik vezetője Wm. Green, aki a "United Mine Workers of America" szövetkezeti titkára és az American Federation of Labor egyik elnöke.

A HÁBORUS ŐRÜLET SZÖRNYŰ NAPJAIBÓL

Amikor gépfegyverrel kergettek tübbe a magyar csapatokat. — Emberséges hadvezérek.

A MULT SEBELI.

József főherceg utasította Boerovicsot arra, hogy lövesse saját emberét is.

A világháború szörnyűségeiről most értesülünk csupán. A háború idején sűrűn közölték az "ellenséges" hírforgások, hogy a német és az "osztrák-magyar" katonák úgy tudják csak rohamra vezényelni a hadvezetők, hogy hátk meggett gépfegyvereket állít fel, hogy lekaszabolassa a hátrálókat és ingadozókat.

Annak idején nem igen adtak hitelt ezeknek a híreszteléseknek, míg most hivatalos okmányok alapján bizonyítja meg az "ellenséges" hírforgások, hogy a német és az "osztrák-magyar" katonák úgy tudják csak rohamra vezényelni a hadvezetők, hogy hátk meggett gépfegyvereket állít fel, hogy lekaszabolassa a hátrálókat és ingadozókat.

Erre Bethmann-Hollweg csak annyit felelt, hogy utolag nem könnyű kritizálni. De, ha akkor megtették volna, a szövetségesek úgy bántak volna. Németországgal, mint a megtévesztett gyerekekkel, aki sorra igéri, hogy nem lesz többet rossz.

Sinzheimer miniszter megkérdte a volt kancellárt, hogy a német békéajánlat homlokára miért nem tették a belga kérdést?

Washington, nov. 6. A Nemzetközi Munkás Konferenciát is a veszedelem fenyegeti, ami a Wilson elnök által nemrég összehívott ipari konferencia sikeres megváltásáért.

Washington, nov. 6. A Nemzetközi Munkás Konferenciát is a veszedelem fenyegeti, ami a Wilson elnök által nemrég összehívott ipari konferencia sikeres megváltásáért.

Washington, nov. 6. A Nemzetközi Munkás Konferenciát is a veszedelem fenyegeti, ami a Wilson elnök által nemrég összehívott ipari konferencia sikeres megváltásáért.

Washington, nov. 6. A Nemzetközi Munkás Konferenciát is a veszedelem fenyegeti, ami a Wilson elnök által nemrég összehívott ipari konferencia sikeres megváltásáért.

Washington, nov. 6. A Nemzetközi Munkás Konferenciát is a veszedelem fenyegeti, ami a Wilson elnök által nemrég összehívott ipari konferencia sikeres megváltásáért.

Washington, nov. 6. A Nemzetközi Munkás Konferenciát is a veszedelem fenyegeti, ami a Wilson elnök által nemrég összehívott ipari konferencia sikeres megváltásáért.

BETHMANN HOLLWEG NEM NAGYON BIZIK A TARTÓS BÉKÉBEN

A volt német kancellár kijelentette, hogy szövetségesek által Németországra erőszakolt béke nagyon is súlyos.

UJ KÜZDELEM ELŐTT.

A szövetségesek érzése-Németországgal szemben már kizárja az állandó és tartós békét.

Berlin, nov. 6. Dr. von Bethmann-Hollweg, volt német kancellár a nemzetgyűlés vizsgáló bizottsága előtt kijelentette, hogy ő nem bizik most a háború alatt és nem bizik most sem a tartós békében. Kijelentette, hogy az a békéfeltétel, amelyet Németországnak 1916 december 12-én tett a szövetségesek, tulajdonképpen engedelmű volt úgy a militaristák, mint a politikailag mérsekeltékről. És minden párt elégedetlen volt. Ez maga kizárta a tartós békét.

Stratégiaiul fontos pontjaink elvesztése (itt Belgiumra és a keleti frontra céloz) olyan, hogy abba az ország nem nyugodhat bele. Ezenkívül látunk kell napról-napra azt, hogy a szövetségesek milyen érzelmmel viselkednek Németországgal szemben. Ismétlem nem hiszek a tartós békében — így szól többek között Dr. von Bethmann-Hollweg.

Bethmann-Hollweg kijelentette a bizottság előtt, hogy Gerardot, a berlini amerikai nagykövetet számtalanszor megnyugtatta abban az irányban, hogy Németországnak Belgiummal szemben méltányosan fog eljárni s erre a megnyugtatóra kénytelen volt, egyrészt, mert a német diplomácia tényleg így gondolkodott, másrészt pedig, mert tudták, hogy Wilson elnöknek semmi más nem jár a fejében, csak Belgium. Egyben azonban a lehető leghatározottabban kijelentette az amerikai nagykövettől előtt Németországnak keleti igényeit.

Sinzheimer miniszter megkérdte a volt kancellárt, hogy a német békéajánlat homlokára miért nem tették a belga kérdést?

Erre Bethmann-Hollweg csak annyit felelt, hogy utolag nem könnyű kritizálni. De, ha akkor megtették volna, a szövetségesek úgy bántak volna. Németországgal, mint a megtévesztett gyerekekkel, aki sorra igéri, hogy nem lesz többet rossz.

Sinzheimer miniszter megkérdte a volt kancellárt, hogy a német békéajánlat homlokára miért nem tették a belga kérdést?

Erre Bethmann-Hollweg csak annyit felelt, hogy utolag nem könnyű kritizálni. De, ha akkor megtették volna, a szövetségesek úgy bántak volna. Németországgal, mint a megtévesztett gyerekekkel, aki sorra igéri, hogy nem lesz többet rossz.

Sinzheimer miniszter megkérdte a volt kancellárt, hogy a német békéajánlat homlokára miért nem tették a belga kérdést?

Erre Bethmann-Hollweg csak annyit felelt, hogy utolag nem könnyű kritizálni. De, ha akkor megtették volna, a szövetségesek úgy bántak volna. Németországgal, mint a megtévesztett gyerekekkel, aki sorra igéri, hogy nem lesz többet rossz.

Sinzheimer miniszter megkérdte a volt kancellárt, hogy a német békéajánlat homlokára miért nem tették a belga kérdést?

Erre Bethmann-Hollweg csak annyit felelt, hogy utolag nem könnyű kritizálni. De, ha akkor megtették volna, a szövetségesek úgy bántak volna. Németországgal, mint a megtévesztett gyerekekkel, aki sorra igéri, hogy nem lesz többet rossz.

Sinzheimer miniszter megkérdte a volt kancellárt, hogy a német békéajánlat homlokára miért nem tették a belga kérdést?

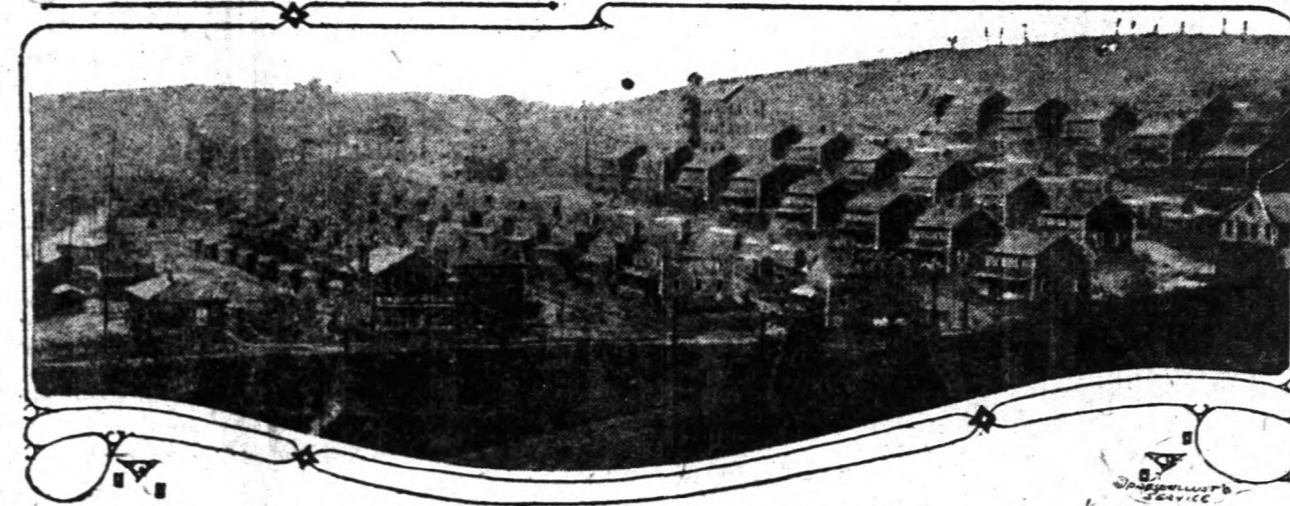
Erre Bethmann-Hollweg csak annyit felelt, hogy utolag nem könnyű kritizálni. De, ha akkor megtették volna, a szövetségesek úgy bántak volna. Németországgal, mint a megtévesztett gyerekekkel, aki sorra igéri, hogy nem lesz többet rossz.

Sinzheimer miniszter megkérdte a volt kancellárt, hogy a német békéajánlat homlokára miért nem tették a belga kérdést?

Erre Bethmann-Hollweg csak annyit felelt, hogy utolag nem könnyű kritizálni. De, ha akkor megtették volna, a szövetségesek úgy bántak volna. Németországgal, mint a megtévesztett gyerekekkel, aki sorra igéri, hogy nem lesz többet rossz.

Sinzheimer miniszter megkérdte a volt kancellárt, hogy a német békéajánlat homlokára miért nem tették a belga kérdést?

AHOL LEGELŐSZÖR TÖRT KI ÉS LEGERŐSEBBEN ÉREZHETŐ A SZTRÁJK

A Pittsburgh közelében lévő Mallaners bányatelep képe

Meg mindig közel félmillió bányász sztrájkol az Egyesült Államokban. Csenedesek a puhaszén bányák, de csenedesek a sztrájkolók is. A bányatelepek apró házaiknak lakói türelmetlenül várják a jövőt, amikor ismét a munka zaja tölti be a bányák környékét.

ELKÉSZÜLT A MAGYAR MUNKÁSOK PÁRTJÁNAK EGÉSZ PROGRAMMJA

Budapesten megalakult a Magyar Munkások Országos Pártja. — A szocializmus védelmében.

A JÖVŐ KÖVETELÉSSEL.

Vonuljanak vissza az egykori szocialdemokrata párt törzsfőnökei és nagyhangú vezetői.

A szomorú emlékeztetői prolektárikatúra után újabb munkás szervezet megalapításán fáradoztak azok az elmék, melyek távol tartották magukat a véres uralomtól. Az új párt megalapítói nem térnek el a szocializmus gazdasági programjától, de nem akarják a szocialista szót címükbe venni. Az új munkáspárt megalakulásáról a következő érdekes közleményben számolt be a Pesti Hírlap október 2-diki száma:

A Magyar Munkások Országos Pártja címmel tudvalevően új munkáspárt alakult, amely megkezdte szervezkedését és közzétette programját. Hangsúlyozza a program bevezetése, hogy eltér a párt a szocialdemokrata névtől, anélkül, hogy a szocializmus gazdasági programját feladta volna. A szocialdemokrata párt régi vezérékara, az abszolút hatalmu törzsfőnök-rendszere feje, akik a magyar szocialdemokrata munkáspártot erje, politikai tulsujta nyelben egyoldalú szempontok nyomására folytan kiszolgáltatták a kommunizmusnak, lassák be példéseiket, vonuljanak vissza és ne hiúsítsák konkolty a magyar munkásság újabb, egészebb szervezkedését. A részletes program 24 pontban foglalja össze a magyar munkásság követeléseit. Általános egyenlő szavazati jogot kívánnak biztosítani minden husz évet betöltött polgár részére. A törvényhozás szulponája ne az egykamaras repdzsírj nemzeti képviselő legyen, hanem ruházzák fel az egész népet indítványozó és elvető jogkörrel alapörvényjellegű kérdéseknek (háború és béke, államforma) eldöntésére. Teljes önkormányzatot öhájtanak. Állandó hadserg helyett a nép védekezésére tétel (militia). Egyház és állam teljes szétválasztását, ingyenes és kötelező oktatást, ingyenes igazságszolgáltatást, a kötött birtok felszabadítását, erők, vízművek, bányák, közlekedési eszközök államtulajdonba vételét, lakóházak építését szövetkezeti utján közszégi támogatással, lakóházak építését szövetkezeti utján közszégi támogatással, a lakberek csupán fentartási költségek fedezésére való köhállós állami ipari minisztériumot és a szakszervezeteknek államilag elismert kamarákkal való kibővítését

A Magyar Munkások Országos Pártja címmel tudvalevően új munkáspárt alakult, amely megkezdte szervezkedését és közzétette programját. Hangsúlyozza a program bevezetése, hogy eltér a párt a szocialdemokrata névtől, anélkül, hogy a szocializmus gazdasági programját feladta volna. A szocialdemokrata párt régi vezérékara, az abszolút hatalmu törzsfőnök-rendszere feje, akik a magyar szocialdemokrata munkáspártot erje, politikai tulsujta nyelben egyoldalú szempontok nyomására folytan kiszolgáltatták a kommunizmusnak, lassák be példéseiket, vonuljanak vissza és ne hiúsítsák konkolty a magyar munkásság újabb, egészebb szervezkedését. A részletes program 24 pontban foglalja össze a magyar munkásság követeléseit. Általános egyenlő szavazati jogot kívánnak biztosítani minden husz évet betöltött polgár részére. A törvényhozás szulponája ne az egykamaras repdzsírj nemzeti képviselő legyen, hanem ruházzák fel az egész népet indítványozó és elvető jogkörrel alapörvényjellegű kérdéseknek (háború és béke, államforma) eldöntésére. Teljes önkormányzatot öhájtanak. Állandó hadserg helyett a nép védekezésére tétel (militia). Egyház és állam teljes szétválasztását, ingyenes és kötelező oktatást, ingyenes igazságszolgáltatást, a kötött birtok felszabadítását, erők, vízművek, bányák, közlekedési eszközök államtulajdonba vételét, lakóházak építését szövetkezeti utján közszégi támogatással, lakóházak építését szövetkezeti utján közszégi támogatással, a lakberek csupán fentartási költségek fedezésére való köhállós állami ipari minisztériumot és a szakszervezeteknek államilag elismert kamarákkal való kibővítését

A Magyar Munkások Országos Pártja címmel tudvalevően új munkáspárt alakult, amely megkezdte szervezkedését és közzétette programját. Hangsúlyozza a program bevezetése, hogy eltér a párt a szocialdemokrata névtől, anélkül, hogy a szocializmus gazdasági programját feladta volna. A szocialdemokrata párt régi vezérékara, az abszolút hatalmu törzsfőnök-rendszere feje, akik a magyar szocialdemokrata munkáspártot erje, politikai tulsujta nyelben egyoldalú szempontok nyomására folytan kiszolgáltatták a kommunizmusnak, lassák be példéseiket, vonuljanak vissza és ne hiúsítsák konkolty a magyar munkásság újabb, egészebb szervezkedését. A részletes program 24 pontban foglalja össze a magyar munkásság követeléseit. Általános egyenlő szavazati jogot kívánnak biztosítani minden husz évet betöltött polgár részére. A törvényhozás szulponája ne az egykamaras repdzsírj nemzeti képviselő legyen, hanem ruházzák fel az egész népet indítványozó és elvető jogkörrel alapörvényjellegű kérdéseknek (háború és béke, államforma) eldöntésére. Teljes önkormányzatot öhájtanak. Állandó hadserg helyett a nép védekezésére tétel (militia). Egyház és állam teljes szétválasztását, ingyenes és kötelező oktatást, ingyenes igazságszolgáltatást, a kötött birtok felszabadítását, erők, vízművek, bányák, közlekedési eszközök államtulajdonba vételét, lakóházak építését szövetkezeti utján közszégi támogatással, lakóházak építését sz

SZABADSÁG
The oldest established and largest Hungarian paper in the United States
Published daily except Sunday the twenty-ninth year by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation, B. K. Cserna, President; Dr. Andrew Cserna, Sec'y-Treas.)
Founded by: E. T. Kohányi Alapítottnál: Kohányi Tihamér
DR. ANDREW CSERNA, Editor.
Székhelyünk és kiadóhivatalunk: 700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell: Main 3535. Cuy. Central 1231.

MÁSNAP REGGEL.

NOVEMBER 7.

A VIGADVA SIRÓK.

Sok szó esik mostanában a szét-
tépett, az összeomlott, a megse-
mitített Magyarországról. Tudniillik
abban a tekintetben, hogy milyen
akaratával, milyen elszántsággal,
milyen önbizalommal fog ehhez a
munkához a magyar nép. És sok
szó esik ezzel kapcsolatban arról,
hogy a nemzeti katasztrófa ilyen
végtelenségig válságos idejében,
hogy viselkedik az ország szíve:
Budapest; vagy, ha úgy tekin-
szik, a pesti nép.

Hallottuk, hogy Pest szórakozik,
mulat. Elkeseredésben, bánatában.
Vannak, akik elítélik emiatt a
pestieket; vannak, akik meintegetik
őket. Felejteni akarják.

Arra van elég példa, hogy nagy
nemzeti katasztrófák után a nép a
szórakozásban keresi menekülését.
A katasztrófa előbb-utóbb kihe-
verte. A kérdés, ami nyitva marad,
az, hogy megengedheti-e magának
ezt a sirva-vigadást Magyarorszá-
gon, illetve Budapesten is, és nem
leonne-e tanácsosabb a magyar nem-
zet érdekében a józan munka.

Nagy katasztrófák idejében, vagy
ilyen katasztrófa után a nép ren-
deszert hajlik arra, hogy a mulato-
zásban, a könnyű szórakozásban
keressen felejtést.
Párisnak az állapotát az 1793-iki
terror idején bizonyos tekintetben
össze lehet hasonlítani Budapest
helyzetével; de még jobb az össze-
hasonlítás, ha a francia kommun
korát vesszük figyelembe.

A franciák vígan szórakoztak a
rérumalom napjaiban, mert nem
akartak arra gondolni sem, ami
kövültük végbe megy, nem akartak
arra gondolni, hogy akármelyik
pillanathoz ádoztal esetének a
terroristáknak. A rérumalom lejá-
rása után pedig annyira átadták
magukat a mulatozásnak, hogy a
Goncourt ívréké írása szerint Páris
történetének névs oyan vidám
korszaka, mint volt az, amikor az
ország vad iramban roham az ál-
lamcsőd felé. Amikor a pénz érték-
ke napról-napra esett, mígsem a
papirpénz majdnem értéktelen lett.

A francia nemzet hivatalos pénze
sohasem volt olyan esckély értékű,
mint ezekben az időkben. S mégis,
mikor ezeket kellett fizetni egy
kabátért, abban az időben divatoz-
tak legjobban a dandyk, vagy —
a hogy őket Párisban hívták — az
incroyable-ök, a merveilleuse-ök.
A számtalan nyilvános mulatóhely,
táncterem, színház zsufoltság tele
volt mindjé. A roppant vagyonra
szert tett hadipáznak szórták a
pénzt s akkora fényűzést fejtettek
ki, amire a királyság napjában is
alig volt példa. A szépnem a leg-
ragyogóbb ékszerekkel pompázott,
amiket nemrégiben még a vagyoni-
uktól meg nem fosztott dának
viseltek.

A helyzet meglehetősen hasonlít
a budapestihez.
Még jobban hasonlít azonban Páris-
nak az a helyzete, mikor a né-
metek tartották megszállva, mint
most Budapestet a románok. A
különbség csak az, hogy a német
megszállítás Párisban csupán néhány
napra s néhány városrésze terjedt.
Máskülönben a német katonák nem
zavarhatták a sirva vigadó franciá-
kat. Majd jött a kommun.

A kommun rémnapjai után a
párisiak legelőször a színházakat
hozták rendbe s mirelyt a rend
csak annyira-mennyire is helyre-
állt, a színház lett a párisiaknak a
leghatározottabb szórakozás és mu-
tató helye.

A mulató franciák az elmult
eseményekre csak annyiban emlé-
keztek vissza szórakozás közben,
hogy a "revanche" gondolata ott
égett a lelkükben, az agyukban,
minden körülmények között. És a
katasztrófaik végre is kiheverték
s a revanche után vágyuk is ki-
elégült nyherhetett.

De megengedheti-e magának Bu-
dapest s a magyar nép is azt, amit
megengedhettek maguknak a pári-
sriak? Nem volna-e alkalomsze-
rűbb, ha a magyar nép, a buda-
pestiek vezetésevel, inkább hamut
hintene a fejére, mintsem a léha
szórakozásokban, mulatozásokban
keres felejtést? Gondolkozhatsz
e felett az emberek más-másképen.

Az én szerény véleményem az,
hogy aki felejtetni akar, sokkal job-
ban teszi, ha a munkában merül el
és megfeszített erővel dolgozik.
Ne a franciákat utánozza hát Bu-
dapest, hanem utánozza inkább az
amerikaiakat. Mulasson a magyar
akkor majd, ha elérte mindazokat
a célokat, amiket most, új életet
kezdve, kitűzött maga elé. (uk)

Betegek figyelmébe

Orvosi tanács ingyen. Minden beteg
lelkijelentésére lesz kezdve, bármiféle
betegségekben szenved. Ha námit nem
tudnak gyógyítani, vagy gyógytha-
tatlannak mondták, bizalommal forduljon hozzám.
Nők és férfiak különösen különös
gondot fordított. Sérvel rák, arany-
dét, minden rendkívüli diagnózist, ideg-
gyógyozást, vajú, tódó, lép, máj, va-
gynak, hólyag, hólyaggyulladás, nem-
férék, orrbetegségek, vérszegénység,
get, bőrbetegségek, bizon eredményes
gyógyítást. Plánika, glimfázis, hólyagok,
drák: 3-7-ig. Vádrand és Únnapo-
ken 9-12-ig. Levelekre válaszok.
DR. A. NEUMAN
147 Ellison St., Paterson, N. J.
Az összes orvosi tudományok tudosa.
20 év munkádos magyar orvos.

Hálaadás napja.

Wilson elnök proklamációja, amelyben november 27-ét jelöli meg
Hálaadás Napjának.

Az Amerikai Egyesült Államok elnökétől.
Proklamáció.
Mégint elérkezett az az évszak, amikor az Egyesült Államok
népét elegendő szert egyértelműleg köszönetet mond a
Mindenhátónak azokért az áldásokért, amiket az elmult ti-
zenkét hónap alatt árasztott hazánkra.

Most egy esztendőre dícséretben és hálaadásban öntötte
ki szívét népünk, hogy a jog isteni segedelemmel diadalmas-
kodott s eljött a béke ama nemzetek számára, amelyek oly
bátorsággal küzdöttek, hogy megvédjék az emberi szabadsá-
got.

S most, hogy a nehéz feladatnak vége s az igyekezet
gyümölcse a miénk, bizalommal tekintünk annak az új kor-
nak hajnala elé, amikor a nemzetek a hozott áldatokért a
világ békéjében találják meg a kárpótlást.

De, hogy elérjük a betöltözést annak a nagy munkának,
amelynek az amerikai nép férfiai és hazája roppant gazdag-
ságot szentelt, Istennek hálat adva, azoknak a jogelveknek
kell szentelniük magukat, amelyek az ő kegyelmes jósa-
gáért folytatni diadalmaszkodtak.

Hálánkat nem felejtjük ki tökéletesebben, mintha bü-
séggel és hazafiassággal bátyázzuk körül azokat az elveket,
amikkel a föld szabad népei harcoltak és meghaltak.

Ez elhült évben sokban volt résznök, amiért hálások le-
hetünk. Gyarapodtunk annak a zürzavarnak ellenére is, amit
a háború okozott gazdasági életünkben. Aratásunk bőséges
volt s a magunk bőségéből segítséget tudtunk adni a kevésb-
b kedvelt nemzeteknek. A politikai és társadalmi zavaroktól
tépsett világban rendületlenül áll a mi demokráciánk. A hala-
adás és művelődés érvényén még mindig hagyományos eszmé-
nyeink vezetnek bennünket.

Ezek a számunkra kegyelmesen biztosított nagy áldások,
amikért buzgón mondunk köszönetet, keltsenek fel bennünk
teljesebb kötelesség érzetet magunk s az emberiség iránt,
hogy rajta legyünk, miképen semmi tettünkkel se rontsak a
tökéletességnek annak a győzelemnek, amit kivívni segítünk.
Semmi önző érdek sem ösztönözött bennünket, hogy résztve-
gyünk a világháborúban s az önzetlenség hasonló szellemével
törökjünk arra, miképen példánkkal s közreműködésünkkel
valóra váltsin minden népek a tartós jólétét és segítség-
metteremteni azt a világot, ahol a barátság és a jóakarát ural-
kodik.

Ennélfogva én, Woodrow Wilson, az Amerikai Egyesült
Államok elnöke, ezennel kijelölöm polgártársaim számára,
mint a hálaadás és imádkozás napját, esztőtörtököt, november
huszonegedikét napját, felkérve őket, hogy ezen a napon szün-
tessék meg szokott munkálkodásukat, jöjjenek zsepze otthon-
aikban s istentiszteleteik különböző helyein, dícsérettel és
hálaadással illetve Istenet, minden áldásnak szerzőjét és sor-
nuk igazgatóját.

Ennek biznyságával ime, saját kezem aláírása s az Egye-
sült Államoknak ide illesztett pecsétje.
Kelt Columbia kerületben november ötödik napján,
Urunknak ezerkilencszáztizenkilencedik s az Egyesült Ál-
lamok függetlenségének százegyvennegyedik esztendőjében.

Woodrow Wilson,
Robert Lansing,
Államtitkár.

Hohenzollern Vilmos
újabb fotográfiája

A nagy háború folyama alatt
igen sokszor hallottuk Persius
német tengerészkapitányának
nevéte emlegetni. Persius kapi-
tányt a háború alatt, mint a
német tengerészeti írók legki-
válóbbikát ismerte a világ. A
kapitány nemrég megírta sze-
mélyes remiszancziát és ezek
a során egy teljes fejezetet
nem egyáltalán nem valami hi-
zelgő portrést írt a németek
bukott uráról, Hohenzollern
Vilmosról. Az, amit ő a volt
császárra vonatkozóan ír, talán
mindennél jobban mutatja azt
a nagy változást, amely a né-
metétség lelkében beállott a há-
ború alatt és után és amely vál-
tozás végre képessé tette őket
arra, hogy meglássák az igazi
alakját annak, akit a háború
előtt még a legtöbben félisten-
teget tartottak. Volt császári ur-
ról többek között ezeket mon-
dja Persius:

"Egy ember se nagy ember
az inasa szemében. II. Vilmos
azonban senkinek a szemében
sem volt nagy, habár mindig
a valómi hősi pózban szerepelt,
lett légyen az alkalom akár ün-
nepélyes, akár pedig mulatsá-
gos. Viszont a szolgáló szemében
Vilmos nemcsak, hogy nem volt
nagy, hanem ellenkezőleg na-
gyon is kicsiny, gonosz és gyá-
va volt, aki gyönyörködött ab-
ban a megszégyenítésben, fájda-
lomban, kínokban, amelyeket
azoknak okozott, akik a ha-
tálm alatt állottak.

Saját szememmel láttam,
a mikor egy félig telt pezsgő-
pohárnak a tartalmát egy ten-
geragnyagnak az arcába öntötte,
aki véletlenül mellette állott az
egyik hadihajónak a hidján. Azt
is láttam, amint egy kaviárt-
szendvicseről lekaptarta a kaviárt
és azt a szemére kente egy ma-
gasrangú tisztnek, aki elég sze-
remséttlen volt melléje kerülni.
Az ilyen jelenetek rendszerint
akkor folytak le, amikor öfel-
sége be volt rugva, ez pedig
majdnem mindnap megesett,
egy reggeltől napig.

Megjegyzé Persius, hogy a
tisztikar tagjai belátták azt,
hogy az emelkedésük csak ak-
kor lehetséges, ha alvétique ma-
gukat minden szó nélkül a szá-
zárjára támaszkodott, miköz-
ben álmódóva nézett fel az égre.
Az öreg ur meglehetősen ké-
nyelemben volt ott, már ameny-
nyire a körülmények és öfelsége
legmagasabb jelenléte megeng-
edték és nyugodtan fürdött a
napsugárban.

LEGOLCSÓBB
PÉNZKÜLDÉS
LEGGYORSABBAN

ALAPTOKE
TARTALÉK
ÉS
BETÉTEK
ÖSSZEGE
\$2,124,426.00

A MEGTAKARITOTT PÉNZ
ÖN HELYETT DOLGOZIK,
MERT NAPRÓL-NAPRA SZA-
PORODIK A KAMATOKKAL
ÉS ÉVRŐL-ÉVRE A KAMATOK
KAMATJÁVAL.

A MEGTAKARITOTT PÉNZ
az Ön tartalékja, melyre mindig
számíthat befelsg, munkaképte-
lenség és munkanélküliség esetén.
Egy sort ír nekünk és pénzét ka-
matostul azonnal elküldjük. Ha
nem veszi ki egész betétjét, a töb-
bi tovább kamatozik.

A MEGTAKARITOTT PÉNZ
nálunk a legnagyobb biztonságban
van. Mi hűségesen megőrizzük,
míg ha otthon tartja, ellophatják,
elvesztheti, kicsalhatják és lelki-
ismeretlen emberek tanácsára oly-
kétes vállalatokba fektetheti, me-
lyekből egy cent sem kerül vissza.

A MEGTAKARITOTT PÉNZ
függetlenné teszi. Sohasem szorul
másokra. Heti kiadásai közé ve-
gyen fel egy bizonyos összeget és
küldje be hozzánk mint
BANKBETÉTET.

Egy év múlva azon veszi észre ma-
gát, hogy takaros összeg felett ren-
delkezik. Kezdje meg ma és
EGYENGESSE UTJÁT A MEG-
FÜZGADODÁS ÉS ANYAGI
FÜZGULENSÉG FELEÉ.
További felvilágosításokért írjon
hozzánk.

NÉMETH JÁNOS
ÁLLAMI BANK
1597 SECOND AVENUE,
CORNER 83rd ST.
NEW YORK CITY.

ALAPTOKE
TARTALÉK
ÉS
BETÉTEK
ÖSSZEGE
\$2,124,426.00

LEGBITZOSABB
A KAMATOZÓ
BANKBETÉT

gáinak volt része és így külön
államnak nem volt tekinthető.
BLV. SIMON MIHALYNE, WIL-
LIS, MICH. — Minthogy fia a bolse-
vik oroszok fogságában van, —
ezeket pedig semmiféle összeköt-
telést nem tartanak fenn — Önnek
egyelőre nincs semmiképen módja-
ban fiának hollétéit kiutakolni és
leveleivel érintkezésbe lépni.

20 év előtt alapított megbízható cég.
Allami felügyelet alatt.
Honfitárs!
Ha pénzt akar
küldeni az ó-
hazába. Ha az
ó-hazába akar
utazni,
Magyarországba, Jugo-Szláviába, Erdélybe, Cseho-
Szlóvákiába a megszállott területekre, mielőtt
utnak indulna,
Hajójegyért forduljon bizalommal hoz-
zánk levéleleg vagy sürgönyileg.
UTLEVELET MEGSZEREZZUK.
ZÁRO G. HENRY, BANKÁR
39 Cooper Square, New York City
cor. Third Ave. és Sixth Str.
RIEGER R. JÓZSEF
A magyar osztály vezetője

Szerkesztő
üzenetek.
MRS. DRABILICS, MADRAS,
OREG. — Semmiféle részvény-
vásárlást nem ajánl a Szabadság.
Igen gyakran megirtuk ezt már.
MICH. HORVATH, IRVIN, PA. —
Az első pápir kivételével meg-
mondhatja, hogy határozottan nem
emlékszik a napra, a melyen ide
érkezett. De ha azt pontosan meg
akarja tudni, vegyen ki egy Certifi-
cate of Arrival-t. Ezért írjon Was-
hingronba e címre: State De-
partment, Naturalization Bureau,
D. C.
STEVE TARRO, COLUMBUS, O.
— 1. Ideal Paper Box Co., Cleve-
land, O. — 2. Az amerikai hatóság-
ok megengedik már most is az
ó-hazába való utazást, de élni ve-
let a zengedélylétl nagyon kivétel-
lesen lehet. Külön cikkekben kifejt-
tették azokat a nehézségeket, a
melyekből ma még az óhazába
szándékozónak számolnia kell. — 3.
Kell. Nevezze meg a munkaadóját,
az majd igazolja, hogy mennyit ke-
resett.
SZATMARI S. MCGEE'S ROCKS,
PA. — Tessenek közvetlen a Trans-
atlantic Trust Co.-nál érdeklődni a
dologban. Irhat a régi címekre.
JOSEPH BEKE, YORKVILLE, O.
— Erdély a magyar korona orszá-
ga.

Szerkesztő
üzenetek.
MRS. DRABILICS, MADRAS,
OREG. — Semmiféle részvény-
vásárlást nem ajánl a Szabadság.
Igen gyakran megirtuk ezt már.
MICH. HORVATH, IRVIN, PA. —
Az első pápir kivételével meg-
mondhatja, hogy határozottan nem
emlékszik a napra, a melyen ide
érkezett. De ha azt pontosan meg
akarja tudni, vegyen ki egy Certifi-
cate of Arrival-t. Ezért írjon Was-
hingronba e címre: State De-
partment, Naturalization Bureau,
D. C.
STEVE TARRO, COLUMBUS, O.
— 1. Ideal Paper Box Co., Cleve-
land, O. — 2. Az amerikai hatóság-
ok megengedik már most is az
ó-hazába való utazást, de élni ve-
let a zengedélylétl nagyon kivétel-
lesen lehet. Külön cikkekben kifejt-
tették azokat a nehézségeket, a
melyekből ma még az óhazába
szándékozónak számolnia kell. — 3.
Kell. Nevezze meg a munkaadóját,
az majd igazolja, hogy mennyit ke-
resett.
SZATMARI S. MCGEE'S ROCKS,
PA. — Tessenek közvetlen a Trans-
atlantic Trust Co.-nál érdeklődni a
dologban. Irhat a régi címekre.
JOSEPH BEKE, YORKVILLE, O.
— Erdély a magyar korona orszá-
ga.

gáinak volt része és így külön
államnak nem volt tekinthető.
BLV. SIMON MIHALYNE, WIL-
LIS, MICH. — Minthogy fia a bolse-
vik oroszok fogságában van, —
ezeket pedig semmiféle összeköt-
telést nem tartanak fenn — Önnek
egyelőre nincs semmiképen módja-
ban fiának hollétéit kiutakolni és
leveleivel érintkezésbe lépni.

Vegyen Sloan'st
fájdalma enyhítésére.
Egy próba meg fogja Önt gyászni,
hogy Sloan's Liniment elűzi a reu-
mátuszokat.
MINEK szenvedni, mikor Ön
tudja, hogy Sloan's Liniment
azonnali enyhülést hoz. A világ
legjobb Linimentje immár 38 év
óta. Hatásos reumás, fájdalmas,
izom merevedés, izomfájás, hűfé-
lés, neuralgia, útegek és átfázás
utóhatásai esetén.
Behat. dörzsölés nélkül, nem
hagyva foltot, csomót a bőrön.
Egy fájás elleni Liniment, mely
pár percen belül meggyógyít. Vegyen
egy üveggel meg ma és tartsa ké-
nél. Minden patikában van. Három
nagvagy: 35c, 70c, \$1.40.

Kiss Emil
BANKÁR
133 SECOND AVE.,
NEW YORK, N. Y.
4
százalékot fizet
takarékbetétnek
után.
Sloan's
Liniment
Keep it handy

SZA...
Akar...
TRA...
203 T...
Tel. F...
WILSON...
A NAG...
Mással mi...
szág külö...
koló m...
MILLIÖK...
Wilson el...
ipari kon...
Washing...
elnök és...
nagy 'ag...
az ipari...
a terme...
lását. Ált...
mánykör...
nem kéne...
konferen...
től azt vá...
lái az álta...
sági baj...
Az Egy...
ienleg...
munkás...
000-2,000...
fenyegető...
lép, ha kr...
sül.
Bár mi...
tek az em...
kített sztr...
telen, hogy...
nyugtalan...
volt az or...
leg.
Az Ame...
Labor...
sztrájkoló...
konzervatív...
másfélmillió...
acélmunkás...
közül 800-...
kivül egy...
sztrájk, fol...
bőző rész...
Az elmut...
és kizárás...
A sztrá...
férfi dolo...
pen nök s...
122 né...
152, 1918...
amikor ha...
szokás sztr...
az esztend...
első három...
ben sztrájk...
munkássága...
több női...
elmut eg...
Ugy a fé...
kásság szá...
esetben jo...
HÓ...
TISZT...
könyv...
nál.A...
olvass...
az arc...
NEM...
FO...
S arca...
L...
négyfé...
Liliom...
együtt...
s hogy...
L...
reszt L...
gyógyv...

ALAPTOKE
TARTALEK
ES
BETÉTEK
ÖSSZEJE
\$2.124.426.00

OTT PÉNZ
DOLGOZIK,
APRA SZA-
MATOKKAL
KAMATOK
KAMAT.

OTT PÉNZ
elyre mindig
munkaképte-
üliség esetén.
és pénzt ka-
küldjük. Ha
etétjét, a töb-

OTT PÉNZ
biztonságban
megőrizték,
ellophatták,
jék és lelki-
tanácsára oly-
ketheti, me-
kerül vissza.

OTT PÉNZ
phasem szorul
ásai közé ve-
os összeget és
nint

TET.

eszi észre ma-
zeg felett ren-
g ma és

JÁT A MEG-
S ANYAGI
FELE.

ásokért irjon

JÁNOS
BANK
AVENUE,
rd. ST.
CITY.

LEGBIZTOSABB
A KAMATOZÓ
BANKBETÉT

pedig semmiféle összeköt-
nem tartanak fenn — önké-
lőre nincs semmiképpen módja-
fianak holtétét kitudakolni és
levéltől érintkezésbe lépni.

megbízható cég.

et alatt.

Honfitárs!
Ha pénzt akar
küldeni az ó-
házába. Ha az
ó-házába akar
utazni,
ába, Erdélybe, Cseho-
területekre, mielőtt
na,
bizalommal hoz-
sürgönyliég.
SZEREZZUK.

BANKÁR
New York City
Sixth Str.
GER E. JÓZSEF
gyar osztály vezetője.

SZABAD A HAZAUTAZÁS. SZABAD A PÉNZKÜLDÉS.

Akar Hazautazni? Akar az óházába pénzt küldeni? Forduljon hozzánk.

TRANSATLANTIC EXCHANGE, INC.
203 TENTH AVE. CORNER 22nd STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Farragut 7232.

WILSONT AGGASZTÁK A NAGY SZTRÁJKOK

Másfél millióra becsülik az ország különböző részeiben sztrájkoló munkások számát.

MILLIÓK FENYEGETŐZNEK.

Wilson elnök rövidesen újabb ipari konferenciát hív egybe.

Washington, nov. 7. Wilson elnök és a kormány tagjai nagy aggodalommal szemlélik az ipari sztrájkok terjedését s a termelés rohamos alábbszállítását. Általános az a nézet kormánykörökben, hogy az elnök nem késhet sokáig újabb ipari konferencia összehívásával, amitől azt várják, hogy módot talál az általános ipari és gazdasági bajok orvoslására.

Az Egyesült Államokban jelenleg legalább is 1.500.000 munkás sztrájkol s vagy 1.500.000-2.000.000 munkás avval fenyegetőzik, hogy sztrájkba lép, ha követelése nem teljesül.

Bár nincsenek hivatalos adatok az elmúlt hat hónap alatt kitört sztrájkokról, de kétségtelen, hogy olyan nagy ipari nyugtalanság meg sohases volt az országban, mint jelenleg.

Az American Federation of Labor tisztviselői szerint a sztrájkolókat számát csak legkonzervatívabb becslők teszik másfélmillióra, hiszen csak az acélmunkások és bányászok közül 800.000 sztrájkol. Ezek közül egész sereg nagyobb sztrájk, folyik az ország különböző részeiben.

Az elmúlt évben 3285 sztrájk és kizárás volt az országban.

A sztrájkolás nem csupán férfi dolog. Igen sok ipartelepen nők sztrájkolnak. 1916-ban 122 női sztrájk volt, 1917-ben 152, 1918-ban a háború alatt, amikor hazafiasságból nem volt szó, az esztendőnek azonban már az első három hónapjában 47 esetben sztrájkolt ipartelepek női munkássága, míg novemberig több női sztrájk volt mint az elmúlt egész esztendőben.

Ugy a férfi mint a nő munkásság száz közül kilencven esetben jobb munkabéért és

WILSONT AGGASZTÁK A NAGY SZTRÁJKOK

Másfél millióra becsülik az ország különböző részeiben sztrájkoló munkások számát.

MILLIÓK FENYEGETŐZNEK.

Wilson elnök rövidesen újabb ipari konferenciát hív egybe.

Washington, nov. 7. Wilson elnök és a kormány tagjai nagy aggodalommal szemlélik az ipari sztrájkok terjedését s a termelés rohamos alábbszállítását. Általános az a nézet kormánykörökben, hogy az elnök nem késhet sokáig újabb ipari konferencia összehívásával, amitől azt várják, hogy módot talál az általános ipari és gazdasági bajok orvoslására.

Az Egyesült Államokban jelenleg legalább is 1.500.000 munkás sztrájkol s vagy 1.500.000-2.000.000 munkás avval fenyegetőzik, hogy sztrájkba lép, ha követelése nem teljesül.

Bár nincsenek hivatalos adatok az elmúlt hat hónap alatt kitört sztrájkokról, de kétségtelen, hogy olyan nagy ipari nyugtalanság meg sohases volt az országban, mint jelenleg.

Az American Federation of Labor tisztviselői szerint a sztrájkolókat számát csak legkonzervatívabb becslők teszik másfélmillióra, hiszen csak az acélmunkások és bányászok közül 800.000 sztrájkol. Ezek közül egész sereg nagyobb sztrájk, folyik az ország különböző részeiben.

Az elmúlt évben 3285 sztrájk és kizárás volt az országban.

A sztrájkolás nem csupán férfi dolog. Igen sok ipartelepen nők sztrájkolnak. 1916-ban 122 női sztrájk volt, 1917-ben 152, 1918-ban a háború alatt, amikor hazafiasságból nem volt szó, az esztendőnek azonban már az első három hónapjában 47 esetben sztrájkolt ipartelepek női munkássága, míg novemberig több női sztrájk volt mint az elmúlt egész esztendőben.

Ugy a férfi mint a nő munkásság száz közül kilencven esetben jobb munkabéért és

BŰNVÁDI ELJÁRÁS A KOMMUNISTÁK ELLEN

Először a terroristák dolgát intézik el, s azután következik sorra a népbiztosok és a többiek.

Váry Albert budapesti főügyész Az Est egyik számában nyilatkozott a kommunista ellen megindított bűnvádi vizsgálat és eljárás fejleményeiről. A cikk szerint, mint a bécsi lapok mondják, a hatóságok eddig ezeröttszáz kommunistát tartóztatottak le. A terroristák kivételével a legtöbbje a tartóztatottaknak csak kisebb bűncselekménnyel van vádolva.

A tulajdonképeni nagybűnösök, mint Kun, Vágó, Kunfi, Landler, Szántó, elmenekültek az országból. Ezek ellenében már megindították a hivatalos kiadatási eljárást. Más vádlottak, mint Garbai Sándor, Alpari Gyula, Bolgár Elek, Lukács György, Guth Antal, Rakosi Mátyas, Sedler Ernő és Székely Béla ismeretlen helyeken rejtezkönek. A népbiztosok közül csak Haubrich József, Bokányi Dezső, Kalmár Henrik, Szabados Sándor, Nyisztor György, Omjaki Ferenc, Dovesák Antal, Fáber Oszkár, Kelen József, Janesik Ferenc és Somló Dezső vannak letartóztatásban.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

Az ügyesség eleitől fogva az a nézet volt, hogy a kommunista vádlottakkal szemben nem politikai, hanem közönséges bűncselekmények miatt indítandó meg a bűnvádi eljárást. Először a terroristákra az ügye kerül majd tárgyalásra. Ezek ellen a tárgyalás hamarosan meg fog kezdődni. Ezeknek a terroristáknak minden képeletét felülmúló rémséges eszelekményei fogják nyerni a méltó büntetést az ügyészség szerint. Utánuk azután a népbiztosok ellen fogják a tárgyalást lefolytatni.

FIGYELEM MAGYAROK!
Értesitem a Youngstown és környéki magyarságot, hogy SZARAZ MAZSOLA SZÖLLŐ ÉS SZARAZ SZILVA raktárunkban mindig nagy mennyiségben kapható. HORDÓK ugy uj kivitelben, mint pedig régi minőségben szinten igen jutányos áron szereshetők be nálam. Keressen fel személyesen, telefonáljon, vagy írjon

LIBERTY RAISIN CO.
(Telefon, Automatic: 75485)
Magyarok vagyunk! — Magyarul beszélünk!
220 W. BOARDMAN ST. YOUNGSTOWN, O.

A háborus örület szörnyü napjaiból.

Folytatás az 1. oldalról

7. hadtest csapatainak megbízhatatlanságában rejlik, hanem abban, hogy a katonák teljesen ki vannak merülve. A hadsereg november 5 óta ügyszólván soha sem jutott pihenéshez. Hozzájárult ehhez a hegyi terep a maga természeti nehézségeivel, végül a rossz időjárás. A lovaszárkó nedvesek, mert nimesen száma. Táborúzókat alig lehet gyujtani. Sokan alvas közben megfagytak és ezért most már a katonák nem mernek elaludni. Emiatt olyan kimerültek, hogy a legjobb élelmezés sem segít rajtuk. Sokan a kimerültség miatt öngyilkossággal vetnek véget életüknek.

Boroevics gyalgosági tábornok s. k. Tundománul. Hadseregőparancsnokság

Frigyes főherceg tábornagy s. k. 1. melléklet. Cs. és kir. hadtestparancsnokság 740 16. hadműveleti szám. A. 3. es. és kir. hadseregparancsnoksághoz. Bártfa.

Felsővizkő, 1914 december 28. délután 4 óra. Mint már telefonon jelentettem, az a kísérlet, hogy az állásokat Barvinkénel tovább tartsam, feladtam, miután megtekintettem az eddig igen derekas és víztűrő harcolt 17. gyaloghadosztály egyes részeit. A 3. hadtestnek Ocinánál történt visszavételével kapcsolatosan elrendeltem a Dukla-szorost még való visszavonulását. Hozzá kell tennem, hogy a hátulról való tüzelés sem tudja a csapatokat visszatartani attól, hogy ha az ellenség erősebben támad, állásukban megmaradjanak. A borzasztó kimerültségtől sokan öngyilkosságot követnek el.

Ha mindenáron tartottam volna a pozíciót, attól kellett volna tartani, hogy a győngye csapatok teljesen felbomlanak.

József főherceg lovassági tábornok s. k.

DOLGOZNAK NILESSEN.

Youngstown, O., nov. 6. A Republic Iron & Steel Co. negy sheet millje megkezdte üzemét Nilesben. A telepen nyolc sheet és két jobbing mill van.

A Brier Hill Steel Company azt állítja, hogy öt sheet millje van már üzemben Warrenben. Ugyanítt a Sharon Steel Hoop Co. Hazelton telepen négy sheet mill és a Trumbull Steel Co. telepen öt sheet mill van működésben.

ÉR KÉT CENTET AZ EGÉSZSÉGE?

Ha vese vagy gyomorbajban, idegességben, fejfájásban, székrekedésben, rheumában, állmatlanságban, étvágytalanságban, epésztési zavarokban, gyakori derék és hátfájásban szenved, vére tisztátalan, JUVITO, ez a tiszta, gyöngyövényekből készült gyógyszer biztos segítséget fog önnek nyújtani. Küldjön 1 dollárt egy vagy 5 dollárt hat dobozért, ha pedig ki akarja ezen csodáhatású gyógyszert próbálni, mielőtt megrendelné, küldje be címét s postafordultával az Ön részéről való minden kötelezettség nélkül.

TELJESEN INGYEN három napra elegendő próbacsomagot küldünk Önnek. Cím: JUVITO LABORATORY South Hills Branch 8, Pittsburgh, Pa. 263 64 68 72 76 79

UTLEVELEK

beszerzése végett a legcélszerűbb ha mielőbb bejönnek irodánkba, ne vesztteggessék az időt, ne folyamodjanak ismeretlen ügyvédökhöz.

IFJ. NÉMETH JÁNOS, BANKÁR
437 PENN AVE. 231 W. GIRARD AVE.
PITTSBURGH, PA. PHILADELPHIA, PA.
irodája itt van közelükben a hol

UTLEVEL, HAJÓJEGY ÉS PÉNZKÜLDÉSI ÜGYEIKET személyesen intézhetik el.

PONTOS KISZÖLGALÁBERT SZAVATÓLOK.

JOHN NÉMETH, JR. BANKER

PENNSYLVANIA ÁLLAM ELLENÖRZÉSE ALATT.

Huszonegy esztendő óta hirdetem és hangoztatom szóban és írásban, hogy az otthon tartott pénz magával hordja a veszedelmet.

Mégis még mindig vannak magyarok, a kiktől a jó tanács nem talál termékeny talajra. Ezek csak akkor térnek észre, mikor a baj már megtörtént.

Ne várjon erre. Más kárán tanul az okos. Tegye pénzt bankba.

4 százalékot fizetek tákarékbetétek után. Pénzt ki-vánatra felmondás nélkül azonnal visszafizetem.

HUSZONEGY ESZTENDŐS BANK KÖZLET

PÉNZKÜLDÉS PÉNZVÁLTÁS HAJÓJEGYEK

KISS EMIL

BANKÁR
133 Second Ave. New York.

amelynek felhasználása mellett ne kellésék szegyenkezzve elvonulniok a esatertől. A bányászok szerint a kormány által kitöltő parancs az egyedüli akadály, annál is inkább, mert a kormány nem hajlandó visszavonni azt addig, amíg a sztrájkparancsot vissza nem vonják és a munkások a munkába vissza nem mehetnek.

A union szilárd meggyőződése az, hogy az esetben, ha a kormány visszavonná a bírói tiltó parancsot, a felek huszonegy óra alatt már egyezésre tudnának jutni, azonban a sztrájkot addig nem hajlandók lefújni, a míg meg nem történt az egyez-

ség. A bányatulajdonosok pedig fel megegyezik abban, hogy inkább egymás között intézik el az ügyüket, mintsemhogy egy az ók kizárólagos alkudozásba becsajjelnök által kinevezendő biztorkozni a bányászokkal. Mindkét ság döntésére bízzák.

Branch Foreign Money Order Agent of the
AMERICAN EXPRESS CO.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

A. HERZEG
PÉNZKÜLDŐ IRODA
127 Washington Str. New York, N. Y.
KÖZEL A FERRYKHEZ.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

Utlevelét megszerzik bárkinél, bárhová. Inyen felvilágosítást adok. Irjon vagy jöjjön hozzám.

ZINTÁRSULATA

ER HÓ 9-ÉN, ap délután 30-kor

MIT

ajánlatos jegyekről előre... OVESSY MIHÁLY... Princeton 181 és a szo...

FIGYELMÉBE.

ET UJ SZERVEZŐJE. m kimél senkit sem. ásíknak ajtaján koljával szemben való embernek már jó hogy betegség, vagy családjának is társásgben segítséget

mihez fog kezdeni, ljon arra is, hogy mi eghál, mielőtt tóket niből élhetnének? nek a mai viszonyok, len elosztása miatt enie, mert a napi ke- sre elég. Egyedül az biztositják magának és családjának egy Biztosíthatja pedig k ellenében.

Y EGYLETBE.

AMERIKAI MA- AYAK ZASZLÓJA KESÉGE AZ AME- AK! gyületben nincs semmi ormán fizet, havonta

EGYLET: gész két esztendeig \$1000.00

cimén 200 dollártól... ÉLY EGYLET AZ ATT KIFIZETETT DIJAKBAN FÉL ÖBBET, MINT A ZESZEN.

ezek dollár. nek, vagy a közpon- zletomba, Pa., Room

BARATJA... NŐK BARÁTJA... győztetésben... győztes... győztes... győztes...

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

AZ ÉHEZŐ MAGYAR GYERMEKEKÉRT.

A Leechburgban létező ma- gyar egyetek és egyházak ki- küldött képviselői okt. 28-án a magyar iskolában tartott má- sodik értekezleten megalko- tították azt a Nagy Bizottságot, melynek feladata lesz az éhező magyarországi gyermekek se- gélyezésének ügyét irányítani s az általános mozgalmnak minden becületes magyart megnyerni.

Képviselő voltak az alábbi testületek: V. S. E. 172-ik oszt. Szabó Ferenc, Király György; az Árpád Egyetel ré- széről: Séllei Lajos, Vinczellér János; a Református Egyházi Bn. Egylettől: Simon János; a Magy. Ref. Egyház és Vasár- napi iskola: Kovács Andor.

A jelenlévők kimondták az alakulást egyhangulag s a tiszt- veslők megválasztása után pe- dig letették adományait és ajánlataikat az alábbi sorrend szerint: Kovács Andor adom. 10.00, Magy. Vasárnapi iskola 10.00, Vinczellér János, Simon János, Szabó Ferenc, Séllei La- jos, Király György ajánlottak 5-5 dollárt.

Kimondotta ezután a nagy bizottság, hogy minden képvé- selő saját testületének az ügyet a legközelebbi rendez gyűlésen pártolásra ajánlotta és bizo- nyos összeg megszavazását ké- relmezi. Határozatot továbbá egy "Esti vásár" rendezése, melyre a bizottság tagjai min- denféle adományok gyűjtésével bizatnak meg. Az így gyűjtött tárgyak értékesítése egy kitű- zött estén az iskolában lesz.

Szeretettel kéri a Nagy Bi- zottság mindazon magyar test- véreket, a kiknek szívókból nem halt ki a könyörületesség a szenvedők iránt, hogy akár pénzbeli vagy másféle adomá- nyukat adják a bizottság bár- mely tagjának teljes bizalom- mal.

Gyűjtésünk eredménye e lap utján ismertetve lesz és egye- nesen az E. A. felügyelete alatt Európában működő "Hoover bizottsághoz" lesz továbbítva minden cent.

NYILVÁNOS NYUGTÁZÁS

A szembajos Eibenschitz Pál részére a következő adomá- nyok folytak be szerkesztősé- günkbe:

Table with 2 columns: Name, Amount. Petrsevics Ákos, Detroit, Mich. 1.00; Badics János, Lackawanna, N. Y. 1.00; Nagy József, Detroit, Mich. 1.00

Rendeltetési helyére juttatjuk. VIKTOR E. FAITH... Conemaugh, Pa. Johnstown, Pa. Magyar pénzküldés és hajójegy irrodája

Gyomorbajosok figyelmébe ajánljuk a "PARZONT"

Sohasem fog szenvedni gyomorbajban, ha azonnal megren- doinó a hírneves "PARZONT". Egy igazi ó-hazai magyar orvos és gyógyszerész legújabb feltalált orvosságát, melyet számos évi munka után sikerült a legjobbgyógyítvekből elkészíteni. A "PARZON" gyomororvosságtól ótvágya megőzni szétközdése el- mulik és idegszervezete megfáradodik. PARZONT magyarul kér- len levélben. Emlékezzék a PARZON névre és ne felejtse el a aján- lani másoknak is.

PARZON FŐGYÓGYSZERTÁR 11 ST. MARY ST., DAYTON, OHIO

WHEELING KÖRNYÉKI MAGYAROK... Ha jó állású ruhát akar, ugy kéresse fel az egyedüli magyar szabót Wheelingben, W. Va. bol nem kell 2 vagy háromféle mintát... BARTEK JÓZSEF Wheeling és környéke legkedveltebb szabója. 1003 MAIN ST. WHEELING, W. VA.

Temetés. Fairport, O. — Csak rövid ideig ürvendezhetett László Kálmán és neje annak a boldogságnak, hogy szépen fejlődő leánykájuk mellé lsten egy fiúcskával ajándékozta meg őket, mert a kis újszülött pár nap élet után elköltözött e földről. Temetése, melyet Ujlaki F. lelkes és Balázs János énekezők vezettek, nagy rész- vételével ment végbe.

Adomány. Fairport Harbor, O. — Az egyház tevékeny és buzgó gond- noka Karsai István újabb jelet adta egyházszeretetének. Ugyan is egy értékes, szép kivitelű keresztelő medencét ajándéko- zott, melyet az egyházmegyei gyűlés alkalmával tartott is- tentiszteleten szentelt fel Ka- lassay Sándor esperes.

CHICAGOI MAGYAR ORVOS... Dr. Löwinger Ernő magyar orvos és sebész, az összes orvosi tudomá- nyok tudója. Címe: 1528 GRAND AVE., Chicago, Ill. — Rendel: d. e. 10-től 11-ig. D. u. 6-tól 8-ig. Va- sárnap d. e. 10-től 12-ig. Telefon: Seeley 2004.

OLCSÓ pénzküldés... BIZTOS pénzküldés... még inkább kell, hogy érdekelje azokat, a kik pénzt akarnak küldeni szükségét szenvedő hozzátartozóiknak.

THE STATE BANK... 378 Grand Street, New York, N. Y. Amely üzletfeleit tisztességesen és be- csülettel szolgálja már évtizedek óta.

Szent Erzsébet Tüdő Balsam... a legjobb orvosság... Köhögés, Fulladás, Hűlés, Nehéz Lélegzés, Rekedtség ellen.

AZ ELISMERT LEGJOBB VEDŐSZER A SPANYOL INFLUENZA ELLEN. 1 üveg ára 1 dollár 10 cent postán. Kizárólag e címen kapható: Szent Erzsébet Első Magyar Gyógyszertár 9115 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O. Amerika leglelkismeretesebb Patikája.

JÓ BORNAK... "A jó bornak nem kell cégér" — mondja a régi magyar közmondás. De a legsilányabb vinkók is lehet adni jó reklámmal. Ezt meg a tapasztalat bizonyítja.

Minden jószágba dacára hirdetni kell a Szövetséget is, mert másként nem hinné a magyarság, hogy nem jó testület. Illetve nem venné tudomásul, hogy a Szövet- ség a legjobb magyar testület az egész világon.

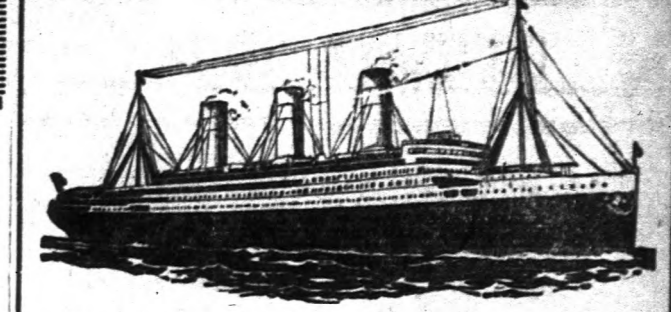
Ennek igazolására álljon itt az, hogy a legnagyobb és legjobbnak képzelt angol testületnek az év végén az egész mult éven keresztül kifizetett összegéhez viszony- lva 84 percentnyi kifizetetlen összeg maradt, a leg- jobbnak hirdetett magyar testületnek 35 percentnyi és a Szövetségnek pedig csak 11 percentnyi.

A Szövetség 1000 dollár halálesetiilletéket fizet, — de minden nehézség nélkül, azonnal fizeti. Fizeti ezen- kívül a szokásos fél és csokonlasi segélyeket is, 500 dollárj terjedő összegben. A 70 évet megért tagok pe- dig 100 dollár agkori segélyt kapnak évente. Az évi betegségi segély 100 dollár.

MEGHÍVÓ AMERIKAI ZASZLÓSZENTELÉSRE. A W. O. W. So. Chicago 364. Jóléti Osztálya 1919 November hó 9-én, vasárnap délelőtt 9 óratól kezdődőleg éfnyes

ZASZLÓSZENTELÉSI ÜNNEPELYT tart, melyre Chicago és környéke magyarságát biztatással hívja meg az ünneplő osztály RENDEZŐSÉGE.

Figyelem! Szennedő nők és férfiak! Dr. F. H. Colhouer Utódja: DR. COOPER 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa. Minden betegséget, új és régi — leg- újabb tudományos módszerrel kezel. Irodalm minden kézzeljárható és leg- újabb tudományos készülékek van fe- szervei, melyeket Európa és Amerika legnevesebb speciálitái használnak. Leggyorsabb, merészleg kérés fe- ltralm mértányosságra. Jöjjen meg ma — személyesen vizsgáljon meg 5 stát alkalmamal megmondom, gyógyí- tható vagy nem. Ne felejtse: hosszú tapasztalaton alapoztatott beteg- ségek eszálhatatlan megállapítására.

SZABAD AZ UT MAGYARORSZÁGBA! Az óhazába visszavándorolni szándékok forduljanak bizalom- mal hozzánk. Mi beszerzük a hazautazásához szükséges iratokat, valamint elküldjük teljes felelősség mellett pénzt Magyarországi bér- mely részére. New Yorki fiókirodánk minden utast védelmébe vessz egészen a hajóra szállásig és nagy gondot fordítunk annak kényelmére. Bővebb felvilágosításért forduljon a 30 év óta fennálló irodánkhoz.

Hajójegyek eladása Európába vagy Európából ide. Pénzküldés Magyarországi bármely részre. — Kamatot fizetünk takarékbetétokra. JACOB GOLDBERGER, Bankár 432 State Street, corner Washington St. Perth Amboy, N. J.

FIGYELMEZTETÉS A MAGYAR PIPÁSOKNAK. Versenyre hívom az összes versenytársaimat, hogy nincs jobb dohány, mint a VICTORIA PIPADOHÁNY, tekintet nélkül a fizetett árakra. Követeljen a kereskedőtől VICTORIAT és ne fizessen többet 21 centnél. Szelvény nincs, csak jobb dohány. Ha nem kaphatja a boltjában, írja meg és mi gondoskodunk, hogy megkaphassa. A kereskedő, aki nem akar VICTORIAT eladni, az a tulnagj haszonnak a híve. H. REYNOL 803 Dickinson Street, Philadelphia, Pa.

ONNEK JÓ KEZELÉS KELL. PROF. DR. MOORES SPECIALISTÁK... MINDEN BETEGSÉGBEN A LEGJOBB KEZELÉS GARANTÁLLJÁK. Ebben a városban 30 év praktikus van és olyan kezelési módot adhatnak, amelyről más orvosok mit sem tudnak. Mindenemü időt hátr szorral kezelünk. Beamt. vérhálokat, másholokat, nyomorúsá- gokat, uridás bajokat, sebeket, talpripókat és bőrbajokat. Azt akarjuk, hogy a szenvedők jöjjenek hos- sánk és tanácskozzanak velünk. Ha a baj gyö- gyítható, mi addig kezeljük, amíg teljesen ki nem gyógyul. Tanács ingyenes. Orvosságért és kezeléért mértékűt elvesszük. PROF. DR. MOORES OFFICE 407 FOURTH AVENUE, A POSTARUPELETTEL SZEMBEN. Hívatlalos órák: reggel 9-től este 6-ig. Szombaton reggel 9-től este 9-ig. Vasárnap reggel 10-től d. u. 2-ig. PITTSBURGH, PA.

TELJES FELELŐSSÉG MELLETT SZALLI- TUNK AZ ÓHAZABA... Elélmiszert és ruhaneműt tartalmazó csomagokat. Elfoga- dunk hazaszállításra régi és új ruhaneműt és cipőt. Elélmí- szereket és más árueműt. Biztosítási kötvény, mely teljes értékben biztositja a küldemény biztos megérkezését az Ön nevére küllitva Ön- nek beküldetik. Jöjjen be személyesen vagy írjon bővebb felvilágosí- tásért. THE GLOBE EXPORT & IMPORT CO. 2125 EAST 2nd ST., közel a Prospect Ave.-hoz, Penn Bldg. Cleveland, Ohio 628 N. Clark Street, German Turner Hall, Chicago, Ill. 1121 Liberty Avenue, Pittsburgh, Pa.

MAGYARORSZÁGBA MINDENFÉLE ARUT SZALLITUNK. 30 éves tapasztalatunk van a szállítás terén a Hamburg-Amerikai vonal-nál. A legjobb minőségű élelmiszereket átszállítván egyik külön- legességünk. Kívánatra árjegyzéket küldünk. Sajátmagy által co- magolt élelmiszereket és ruhát tartalmazó ládákat a legalacsonyabb áronok szállítjuk. Küldje be azt átszállítási reaktunkhoz. Nagyobb küldeményeknél árendemeny. Az átszállítást kereskedünk. American Merchants Shipping & Forwarding Company Central Savings Bank Bldg Corner 4th Ave. and 14 St. NEW YORK CITY. H. Von Schuekmann E. E. Schelling Telephone: 6846 Stuyvesant

HAZAI MÓDRA GYÁRTOTT LIPTÓI TURÓ... Kapható 6, 11 és fél vagy 24 fontos bödönökben. Küldjön címünkre \$2.10, mire mi azonnal küll- diünk Önnek egy 6 fontos bödön Liptói Turót mintául. KAR-PATIAN CHEESE CO. 530 Eighth Street, Detroit, Mich.

KIS HIRDETESEK

ARSZABASA.

KERESTETES MUNKAT NYER... KIS HIRDETESEK... ARSZABASA.

MUNKAT NYER - FAPFL

KERESUNK 20 intelligens embert... MUNKAT NYER - FAPFL

MÓDLISOKAT KERESUNK

Kazán, stove plate, gép és... MÓDLISOKAT KERESUNK

THE TAPLIN RICE CLERKIN CO.

Akron, Ohio. Telefonáljon a mi költségünkre...

MÓDLISOK

10 malleable bench vagy... MÓDLISOK

YARD MUNKASOK

NAPSZAMOSOK MACHINE HANDEK... YARD MUNKASOK

THE THEODORE KUNDTZ

Kiadó Államok... THE THEODORE KUNDTZ

NAGY GYAROS keres

NAGY GYAROS keres megbízottakat... NAGY GYAROS keres

Reszvényelarusitot

Reszvényelarusitot keressunk... Reszvényelarusitot

CARPENTEREK

CARPENTEREK ES NAPSZAMOSOK... CARPENTEREK

JOHN GILL & SONS

Co-operative Store Co.-job... JOHN GILL & SONS

MUNKASOK KERESTETNEK

MUNKASOK KERESTETNEK... MUNKASOK KERESTETNEK

KOSZORUMUNKASOK

KOSZORUMUNKASOK... KOSZORUMUNKASOK

BANYASZOK ES LADOLOK

BANYASZOK ES LADOLOK... BANYASZOK ES LADOLOK

McGregor Coal Co.

McGregor Coal Co. Box 367... McGregor Coal Co.

AUTOMOBILTEST EPITOK

AUTOMOBILTEST EPITOK... AUTOMOBILTEST EPITOK

MÓDLISOK

MÓDLISOK... MÓDLISOK

BENCH KEZEKET

BENCH KEZEKET ES CABINET MAKEREKET... BENCH KEZEKET

Butorok összeállítására

Butorok összeállítására... Butorok összeállítására

THE MATHWES

THE MATHWES MFG CO... THE MATHWES

MUNKASOK

MUNKASOK... MUNKASOK

WILLARD STORAGE

WILLARD STORAGE BATTERY... WILLARD STORAGE

FAMUNKASOK

FAMUNKASOK gyakorlottak... FAMUNKASOK

TEMPLAR MOTORS CORP.

TEMPLAR MOTORS CORP... TEMPLAR MOTORS CORP

MUNKAT NYER - NO.

MUNKAT NYER - NO... MUNKAT NYER - NO

LEANYOK

LEANYOK... LEANYOK

MUNKASOK

MUNKASOK... MUNKASOK

MUHELYEKBE ES

MUHELYEKBE ES... MUHELYEKBE ES

GYARAK RESZERE.

GYARAK RESZERE... GYARAK RESZERE

LEANYOK

LEANYOK... LEANYOK

KERESK SZIVARKASZITO

KERESK SZIVARKASZITO... KERESK SZIVARKASZITO

BUTOROZOTT SEOBAK

BUTOROZOTT SEOBAK... BUTOROZOTT SEOBAK

LEANYOK

LEANYOK... LEANYOK

LEANYOK

ASSZONYOK

ASSZONYOK... ASSZONYOK

LAKE ERIE BOLT & NUT CO.

LAKE ERIE BOLT & NUT CO... LAKE ERIE BOLT & NUT CO

KIADO LAKASOK.

KIADO LAKASOK... KIADO LAKASOK

ASSZONYOK

ASSZONYOK... ASSZONYOK

GYERMEK MELLE KERESK

GYERMEK MELLE KERESK... GYERMEK MELLE KERESK

LEANYOK

LEANYOK... LEANYOK

FEDERAL KNITTING MILLS CO.

FEDERAL KNITTING MILLS CO... FEDERAL KNITTING MILLS CO

KERESTIK

KERESTIK... KERESTIK

LEANYOK

LEANYOK... LEANYOK

ANNOUCIUS

ANNOUCIUS... ANNOUCIUS

LEANYOK

LEANYOK... LEANYOK

NŐI MUNKASOK

NŐI MUNKASOK... NŐI MUNKASOK

MUHELYEKBE ES

MUHELYEKBE ES... MUHELYEKBE ES

HAZASSAG

HAZASSAG... HAZASSAG

LEANYOK

LEANYOK... LEANYOK

HAZASSAG

HAZASSAG... HAZASSAG

LEANYOK

LEANYOK... LEANYOK

HAZASSAG

HAZASSAG... HAZASSAG

LEANYOK

LEANYOK... LEANYOK

LEGJOBB BEFEKTETES

LEGJOBB BEFEKTETES... LEGJOBB BEFEKTETES

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

OLCSÓN ELADÓ

OLCSÓN ELADÓ... OLCSÓN ELADÓ

J. KEMENY

J. KEMENY... J. KEMENY

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

E. REICH ES FIA

E. REICH ES FIA... E. REICH ES FIA

FARMKERES BERBE.

FARMKERES BERBE... FARMKERES BERBE

ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK... ELADÓ ÜZLETEK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

LEGJOBB BEFEKTETES

LEGJOBB BEFEKTETES... LEGJOBB BEFEKTETES

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

OLCSÓN ELADÓ

OLCSÓN ELADÓ... OLCSÓN ELADÓ

J. KEMENY

J. KEMENY... J. KEMENY

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

E. REICH ES FIA

E. REICH ES FIA... E. REICH ES FIA

FARMKERES BERBE.

FARMKERES BERBE... FARMKERES BERBE

ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK... ELADÓ ÜZLETEK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

E. REICH ES FIA

E. REICH ES FIA... E. REICH ES FIA

FARMKERES BERBE.

FARMKERES BERBE... FARMKERES BERBE

ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK... ELADÓ ÜZLETEK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ

ELADÓ... ELADÓ

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

OLCSÓN ELADÓ

OLCSÓN ELADÓ... OLCSÓN ELADÓ

J. KEMENY

J. KEMENY... J. KEMENY

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

E. REICH ES FIA

E. REICH ES FIA... E. REICH ES FIA

FARMKERES BERBE.

FARMKERES BERBE... FARMKERES BERBE

ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK... ELADÓ ÜZLETEK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

E. REICH ES FIA

E. REICH ES FIA... E. REICH ES FIA

FARMKERES BERBE.

FARMKERES BERBE... FARMKERES BERBE

ELADÓ ÜZLETEK.

ELADÓ ÜZLETEK... ELADÓ ÜZLETEK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ HÁZAK... ELADÓ HÁZAK

OKTATAS.

OKTATAS... OKTATAS

Mértani és Mértani Rajzolás

Mértani és Mértani Rajzolás... Mértani és Mértani Rajzolás

A világháború és a béke következménye.

A világháború és a béke következménye... A világháború és a béke következménye

14 évén át

14 évén át... 14 évén át

TANULJON TÁNCOLNI

TANULJON TÁNCOLNI... TANULJON TÁNCOLNI

JOGI TANÁCS.

JOGI TANÁCS... JOGI TANÁCS

Reményitánciskolája

Reményitánciskolája... Reményitánciskolája

JOGI TANÁCS.

JOGI TANÁCS... JOGI TANÁCS

PAPP MIKLÓS

PAPP MIKLÓS... PAPP MIKLÓS

JOS. N. ACKERMAN

JOS. N. ACKERMAN... JOS. N. ACKERMAN

D. B. STONE

D. B. STONE... D. B. STONE

H. E. VARGA

H. E. VARGA... H. E. VARGA

W. H. SCHWARTZ

W. H. SCHWARTZ... W. H. SCHWARTZ

Kovachy M. Andor

Kovachy M. Andor... Kovachy M. Andor

ALFRED SAFRAN

ALFRED SAFRAN... ALFRED SAFRAN

Arthur I. Zeiger

Arthur I. Zeiger... Arthur I. Zeiger

Gottlieb Lajos

Gottlieb Lajos... Gottlieb Lajos

VEGYES.

VEGYES... VEGYES

FAL PAPIR

FAL PAPIR... FAL PAPIR

UJ GYÓGYMÓD, MELLY MEGSZÜNTETI A KÖSZÉNYT

UJ GYÓGYMÓD, MELLY MEGSZÜNTETI A KÖSZÉNYT... UJ GYÓGYMÓD, MELLY MEGSZÜNTETI A KÖSZÉNYT

75 CENTES DOBOZ INGYEN MINDEN SZERVENEDŐNK

75 CENTES DOBOZ INGYEN MINDEN SZERVENEDŐNK... 75 CENTES DOBOZ INGYEN MINDEN SZERVENEDŐNK

WE'LL WARRANT WHEN OUR WORK YOU'VE TRIED THAT YOU WILL BE QUITE SATISFIED!

WE'LL WARRANT WHEN OUR WORK YOU'VE TRIED THAT YOU WILL BE QUITE SATISFIED!... WE'LL WARRANT WHEN OUR WORK YOU'VE TRIED THAT YOU WILL BE QUITE SATISFIED!

JOHN WALTER & CO.

JOHN WALTER & CO... JOHN WALTER & CO

HAZATÁRSOK FIGYELMÉBÉ

HAZATÁRSOK FIGYELMÉBÉ... HAZATÁRSOK FIGYELMÉBÉ

NEMET GYÓGYÍTÉZET

NEMET GYÓGYÍTÉZET... NEMET GYÓGYÍTÉZET

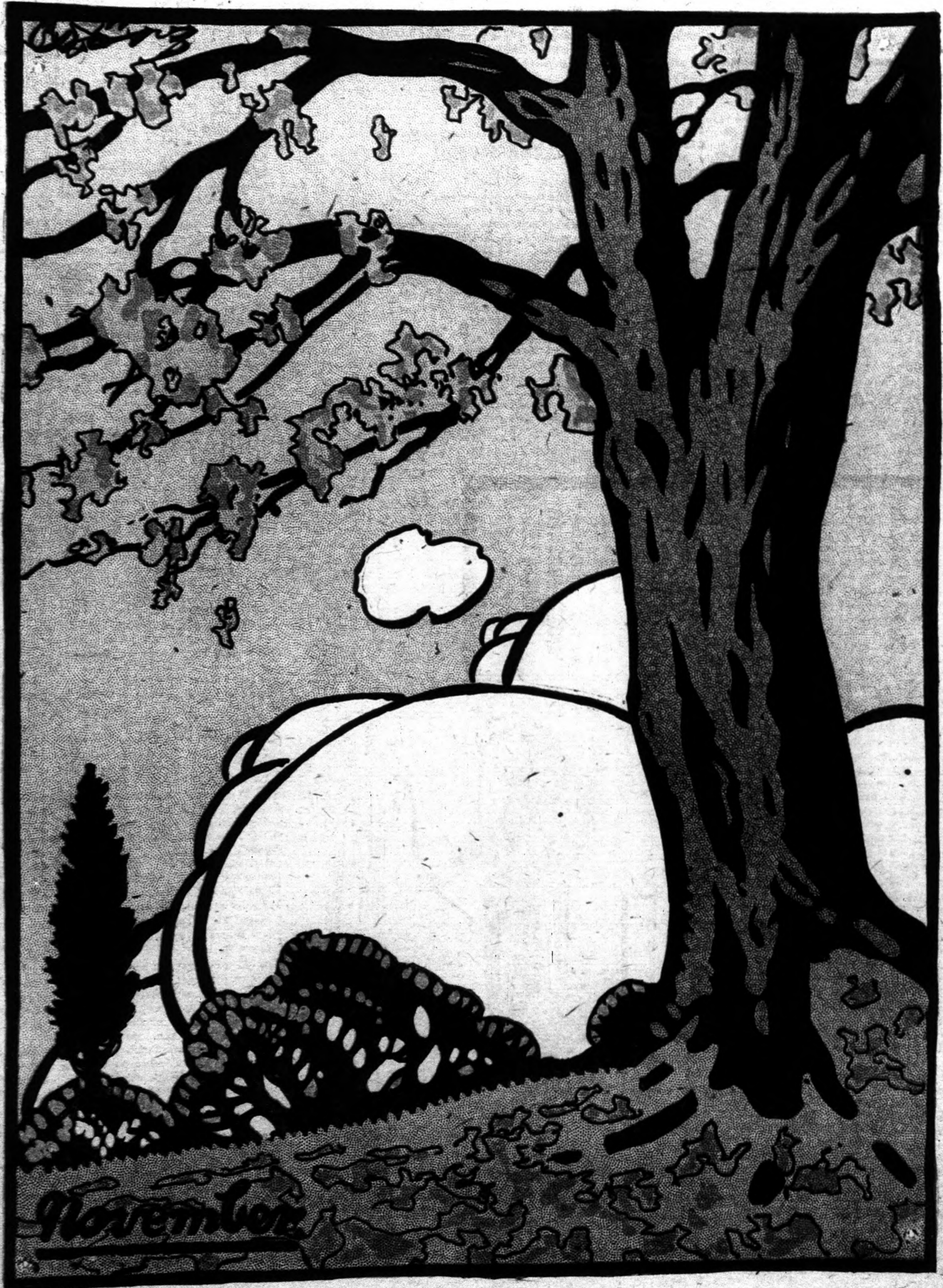
CORNIGET

XXIX. EVFOLYAM.

1919. NOVEMBER 9.

VASÁRNAP.

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

A hozományvadász

IRTA: FARKAS PÁL.

A HOZOMÁNYVADASZT tizenstendős koromban láttam először. A nagy jégen állottam, — abban az évben eresztettek először a nagy jégre, — és nagy lelki gyönyörűséggel néztem egy kis leányt, aki kifogástalan valzert táncolt, amikor a hátam mögött valaki megszólalt:

— Nézd csak a lelketlen hozományvadászt. Egy pillanatra nem hagyná békében azt a szegény kis leányt.

Hátrafordultam és két, már nem egészen fiatal hölgyet pillantottam meg, akik megbotránkozva mutogattak a pálya túlsó végére. Ott, majdnem a hid alatt, egy fiatal leány és egy fiatal ur állott összefogva. Az urnak puha kalapja volt a fekete haja. A bajusza rövidre volt nyírva. Más nem lehetett a hozományvadász, mint ő.

Az igazat megvallva, a puhakalapos ifju nagyon izgatta a fantáziámat. A hozományvadász fogalma ez időben még ismeretlen volt élettem, soka tolvastam ellenben már a skalpvadászokról. Olyasvalamit képzeltem, hogy a hozomány afféle modern, nyugati scalp, amit a vadász fáradsággal szerez meg és aztán egymás mellé tűz fel, a wigvamjára. Csak azon csodálkoztam, hogy yes a küzdelem nők ellen is folyik. Amennyire az apachok és sioux-o-gallak becsületkódexét ismertem, a "Vörös szarvas", a Gyors bizon" és más nagy főnök barátaim féltetlenül diszkvalifikáltak volna azt a fiatal harcost, aki női skalppal tér haza.

Hét estendő múlva, az érettségi banketton egy különös találkozásom volt. Ez a bankett nem volt sbionos vacsora, tikkal és vegyes befőttel, hanem valóságos bál. Néhány osztálytársunknak serdült nővére ugyanis mindenáron táncolni akart és ezért az ünnepélyt egy nyári vendéglőben tartottuk meg. Volt cigányzene, lámpion és tűzijáték, sőt Szekula tanár ur valami gyanus bowlettől annyira berugott, hogy hangosan orditozni kezdett. Azt ordította, hogy az igazgató ur hülye. A hivatalos titoknak ezen súlyos megsértése miatt szegény Szekula később fegyelmit is kapott. Szóval, igen szép este volt.

Ejféltájon a cigány végtelen hosszúságú csárdásba kezdett, mi, lematúrált diákok pedig blazirt arccal odatámaszkodtunk a falnak és úgy tettünk, mintha nagyon megvetnők a táncot. Az igazság az volt, hogy a bowle nekünk sem tett jót. De hősiiesen türtük az émeységet és apró, maliciós megjegyzéseket tettünk a párokra.

— Nézd a Virányi nővérét. Ha az én hógom volna, é most pofon ütém, — ezt egy saigoru erkölcsű osztálytársam mondotta. Közbevetőleg megjegyezve, ez az osztálytársam ma rendező egy varieté-színházban.

A Virányi nővére csakugyan botránnyosan táncolt. Vagyis helyesebben, türte, hogy a táncosa botránnyosan táncoljon vele. A táncosnak fekete haja volt és rövidre nyírott bajusza. Az én lelkemben pedig egyszerre derengeni kezdett a sejtésem, hogy ezt az embert már láttam valahol. Egy pillanat múlva már azt is tudtam, hogy hol. A nagy jégen, közvetlenül a hid alatt. Ez a hozományvadász.

Egy lematúrált diák tudvalevőleg érett ember és szívesen foglalkozik társadalmi problémákkal. Érdeklődni kezdtem a fekete-haju iránt. Egy tűzérőnkentes azután megadta a fölvilágosítást.

— Hogy a Virányi Médivel ki táncol? Csodálom, hogy nem ismered. Vagy igaz, te csak most matúráltál. Ez Göncs Theo. Vedelmes ember. A nők bomlanak utána, ámbár igazán nem tudom, hogy mit találnak rajta. Azt hiszem, hipnotizálja őket. Különbön komisz fráter. Hozományvadász, a szegény Virányi Médit már egészen megbölandította.

— Hát olyan gazdagok a Virányiék? — kérdeztem tisztelettel.

Az önkéntes hátha vágott.

— Két sarokháruk van. Göncs tudja, hogy mit csinál.

Göncs azonban ebben az esetben ugylátszik mégsem tudta, hogy mit csinál, mert amikor újabb hat estendő múlva ismét találkoztam vele, még mindig nőtlen volt. Egy nagy svájci fürdőhely esplanadeján pillantottam meg és azonnal redismertem. Most már a háját is rövidre nyíratta, de ez még érdekesebbé tette az arcát. A fehér flanelruhája különben mestermunka volt. Egy feltűnően szeplős, kis leánnyal sétált, aki áhítatosan figyelt rá.

Délben, a magyar asztalnál, bővebb részleteket tudtam meg a kis szeplőről. Egy berlini bankárnak a leánya és irtózatosan gazdag.

— Nagy ördög és a Göncs, — mondotta az asztalfőnk, egy magyar analitikus író. — Bámulatos módszere lehet, mert minden nő beugrik neki. A kis berlini már a hálójában van. Megfigyeltem őket és mondhatom, hogy a kicsike tüzel.

— De vajjon megkapja-e? — vetette közbe egy skeptikus hang.

— Az ilyen ember, mint Göncs, mindenre képes, — magyarázta az analitikus. — Ha kell, megszök-teti vagy kámpromittálja vagy... egyezőval a hatalmába keríti. Csak a módszerét szeretném megismerni.

Én megismerkedtem a módszerrel is. Az olvasó-

nagynehezen nyögött valamit, hogy mit, azt nem értettem meg. De Göncs hevesen tiltakozott.

— Jó? Mi az a jó, — mondotta mély megvetéssel. — Jó és rossz színházi fogalmak. Az élethez semmi közük. Az életben csak egy komoly dolgot ismerek, a szenvedélyt.

Es ezzel megfogta a kis szeplős csuklóját. Valószínűleg meg is csókolta volna, ha ebben a pillanatban nem jelenik meg a berlini anya. A tekintetéből nem olvastam ki sok jóakaratot Göncs iránt.

— Edith, apa hiv, — mondotta, azután gögösen biccentett honfitársamféle és a kis szeplőssel együtt elvitorlázott.

Nem kísérhettem Göncs regényét tovább is figyelemmel, mert sürgősen hazahívtak. A magyar analitikusnál azonban tudakozódtam őszszel.

— Uglátszik, Göncs taktikai hibát követett el, mert a berliniek megszűntették vele az érintkezést. Pedik a kis leány odáig volt érte.

— Félek, hogy a szegény kis leány pofonok-at is kapott, — jelentette egy másik magyar, akinél szintén a Göncs-ügy után tudakozódtam.

— Nagyon gyanus zajt hallottam a szobájukból. Hjah, a szerelemnek is megvannak a maga vértanúi.

— A múlt héten azután ismét viszontláttam régi barátomat. A haja megint hosszú, de a fekete alapszínbe már ezüstös szálak is vegyülnek belé. A Gizella-téri cukrászdában ült egy nagy asztalnál, a szomszédja egy feltűnően csinos bakfis volt. A bakfis odanadón figyelt rá, közben egy-egy félénk, rajongó pillantást vetett feléje. Ismertem ezt a pillantást. Virányi Médit és a kis szeplős is így nézték.

A magam részéről egy öreg és gyomorhajos urral ültem együtt, aki mindenkit ismer és mindent tud. Ismerte tehát a Göncs új bakfisát is.

— Az a Kundrák Stefi. Az öreg Kundrák két estendője, hogy meghalt. — Isten nyugosztalja.

— Öt évi feyházát azonban bátran rádiktálhattak volna életében, mert ő volt a monarchia legszemtelenebb borpancsolója. Ha a kisasszony toalettjeit látom, mindig az a sok anilin jut az eszembe, amit az öreg a gyomrukba trafikált.

— Fölteszem, hogy nagy vagyont hagyott hátra, különben Göncs nem ülne a leány mellett.

— Az ám. Szegény Göncs!

— Szegény Göncs? Már ugyan miért volna Göncs szegény?

— Mert én minden idealistát sajnálok.

— Göncs és idealizmus? Eddig csak annyit tudtam róla, hogy dühös hozomány-vadász.

— Tanuld meg, ócsém, hogy a két dolog nem mond ellent egymásnak. A legtöbb hozományvadász javíthatatlan idealista. Szegény Göncs is az.

— Hüh, bátyám, ez volt azután a paradoxon. Akkora, mint egy négyemeletes ház.

Az öreg dühbe jött. Mindig dühbe jön, ha ellentmondanak neki. Az arca einöbervörös lett és krakogni kezdett.

— Paradoxon? Már miért volna paradoxon? Hát igenis, a legtöbb hozományvadász idealista. Vagyis számár. Nézd meg például azt a Göncsöt. Tisztesseges, urifamiliából való. Valami kis pénze is maradt a szülei után. Esze is van. De huszonkét estendő korában belebolondult egy ábrándba. Hogy ő gazdagon fog nőülni. És azóta úgy hajszolja ezt a ködképet, mint a gyermek a szívárványt.

— Magyarán mondva, fut minden gazdag leány után.

— Hiszen éppen ez benne a szamárság, illetve az idealizmus. Az egész erejét, energiáját, munkakedvét beleöli egy meddő munkába. Valahányszor egy ugynevezett gazdag leányt pillant meg, az ihlet megszállja. Utána veti magát, táncol, valzert komponál, elmés, ötletes, utazik, tenniszezik, koresolyázik és csónak-kirándulásokat rendez. Ha bármelyik más pályán fejt ki ezt a munkát, ma már vagyona van, sőt esetleg királyi tanácsos is.

— Csakhogy ő munka nélkül szeretné ezt a vagyont megkapni. A királyi tanácsosság azután megjő magától is.

— Látod, ócsém, itt van a tí kardinalis tévedések. Nemcsak a tettek, hanem a szegény, félrevezetett hozomány-vadászoké is. Ők arra számítanak ugy-e, hogy a leány, illetve a leány pénze gondtalanul és kellemes életet biztosít majd nekik. Minő borzalmas tévedés. Tegyük fel, hogy a leány, az a bizonyos gazdag leány csakugyan gazdag. Van, — mondjuk, — százszor forintja. Az már igen szép összeg, ugy-e? Most számítsd (Folytatás a 14. oldalon)

Szomorúság.

Ugy mentek. Ifju búkkák, ősi zöldek
Fejük fölött götívben összesűttek.
Avarbeverte szélre az utnak
Aranycsöpp — vércsöpp... falevelek hulltak.
Ő kihírta — áttetsző lila bimbók —
Fé tászúrdó napból csiphefátyol
A hátukon imbolygva, langva táncol.
Alakjuk — ifju búkkák — öszeringott.
Kiket egymásnak eljegyzett az élet.
Szent, puha otthon, aranyos ígérget,
És ifju sora eljövő bimbóknak
Kiket ölelni és ringatni fognak — —
És nekem sincsen semmim a világom.
Nehány bis ének. És az árvaságom.
Ő árvaház. Sok, szomorú imádság.
És az álmodat eltemetni csendben.
Utának néma meghajolva mentem
És lopva, lopva sirtam, hogy ne lássák.

BERDE MÁRIA

teremben ismerkedtem meg vele egy esős délelőttön. A "Standard" című lepedőformájú angol lap ugyanis, annyira eltakart, hogy Göncs és a kis szeplős nem vették észre, amikor a közelében letelepedtek és így akaratom ellenére is meghallottam egy és mást.

— Láss, Editke, úgy képelem, hogy maga

megért, — beszélt Göncs. Kellemes baritonja volt.

A kis szeplős láthatólag zavartan volt. Azután

NÉGY szép...
jes vissz...
nyarat...
ahol a...
-zében is fekszik...
tervetelfogadták...
fenyvesek övezte...
lek hegyoldalhoz

Hovány csak...
falu ócska tót...
ablakai csaknem...
elzárva: akik itt...
telvén, így rekesz...
asszonyokból és g...
rácós arcu, mint...
ház, hanem kript...
kalyibában: ha...
talán el is alszik...
galambosz törődő...
hátán megy ki a...
hangon prédikál...
társasága küldött...
salakot valahogy...
Hoványon kohó...
kalapát, dolgozo...
Annak idején a s...
a sovány libalegel...
falnoka kisütötte...
Adorján, aki jobb...
a réteket s mérte.

A négy szép...
házból, egész nap...
a másik legalább...
togatta a körmeit...
napestig a Marsa...
élenkebben élt: s...
val s buzgógn vadá...
Flórának hívták...
melyek minden ir...
getni egy-egy han...
lyok, mókusok má...
lett, várva, megpi...
hogy papíresónak...
vizesesen vagy ha...

Az asszony na...
jással, aki úgy ér...
a köszöntést s az...
szomszédhoz illik...
sérte s a többi h...
többnyire csak a...

— Ugy látszik...
a vidéki fiatalle...
kivétel

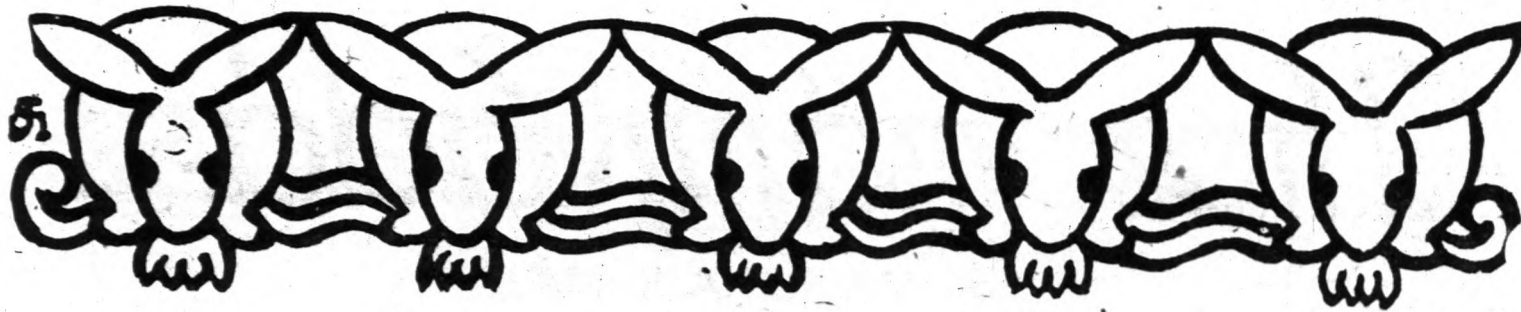
Igy is állt a...
széles körben fej...
bálya az életben...
jelentett, mert ro...
szükségletek kielé...
végzése után a...
szépirodalom újab...
ves szenvedélyéne...
csupa öszszhang, ö...
tett mindenkire, u...
higgadtán, nyugod...
érintkezés után a...
vacsorára s ez alk...
sen érdemes műve...

Egy nap Flór...
mögött lapult meg...
szakadék túlsó pe...
észre az asszonyt:

— Bizonyosan...
férfi arcát.

Adorján kétsz...
gigsimitott a hom...
csak, akkor ellökt...

MIÉRT?

Irtó: LOVIK KÁROLY

NÉGY szép asszony elhatározta, hogy zajos fővárosi élet után teljes visszavonultságban, a természet esődjében fogja eltölteni a nyarat. Egyikük azt ajánlotta, hogy menjenek el Hoványba, ahol a férjének pár holdas vadász-birtoka van: ez a hely szépen is fekszik, nyugalmas is, még vasut sem férközik a közelébe. A tervet elfogadták s augusztus elsején a négy szép asszony beköltözött a fenyvesek övezte vidéki lakba, amely feeskéfésként tapadt a meredek hegyoldalhoz.

Hovány csakugyan azoknak való, akik pihenni kívánnak. Maga a falu ócska tót község, vályogból készült viskókkal, amelyeknek ajtai, ablakai csaknem mind keresztbe rakott és leszögezett karókkal vannak elzárva; akik itt laktak, kimentek Amerikába, s kilinesre, lakatra nem telvén, így rekesztik el kunyháikat. A honmaradtak csekély száma öreg asszonyokból és gyerekekből áll, a vénje, mint a fiatalja viaszkárga, ráncos arcu, mintha az a pár kunyhó, amely még nyitva van, nem lakóház, hanem kriptá volna... Tényleg, a levegő is fullasztó, dohos a kalyibában: ha égő gyertyával mész beléjük, a láng pislogni kezd s talán el is alszik... Férfit csak kettőt talál: az egyik a pap, egy galambösz törődött aggastyán, aki hétszámra gereblyével, sarlóval a hátán megy ki a sovány földet munkálni és vasárnap magasz fisztulahangon prédikál, a másik egy Adorján nevű mérnök, akit a vasművek társasága küldött ide kifürkészni, nem lehetne-e az évek előtt lerakott salakot valahogy értékesíteni. Mert tudni kell, hogy évtizedek előtt Hoványon kohó volt, egy fekete, pupos ördög, amely vig pöfékeléssel kalapált, dolgozott, míg csak minden felemészthető meg nem evett. Annak idején a salaknak nem tulajdonítottak értéket s szertdobálták a sovány libalegelőkre, de most változtak az idők s a társaság egy hivatalnoká kiűtötte, hogy salakból is lehet pénzt csinálni. Így került ide Adorján, aki jobb ügyhöz méltó buzgalommal reggeltől estig kaparászta a réteket s mérte a körtegek mélységét.

A négy szép asszony közül az egyik egyáltalán nem mozdult ki a házból, egész nap a medvebőrös pamlogon feküdt és regényeket olvasott, a másik legalább a kertig merészkedett s egy tengerparti kosárban tisztogatta a körmeit meg az ékszereit, míg a harmadik a méhesbe vonulva napestig a Marsaillaisét huzatta a gramofonnal. A negyedik asszony élénkebben élt: sokat mozgott, sétált, sőt vadászfegyvert is vitt magával s buzgón vadászott a szomorú felvidéki varjakra. Az utóbbi hölgyet Flórának hívták, magas, karesu szépség volt, színes, olasz szemekkel, amelyek minden iránt érdeklődtek. Flóra az erdőben órákig tudta elnézegetni egy-egy hangyaboly munkáját, éber figyelemmel kísérte a harkályok, mókások mászó-gyakorlatait, délelőttöket töltötte a patak mellett, várva, megpillant-e egy pisztrángot és ha kellett azzal is beérett, hogy papíresónakokat csinált és azokat leste, vajjon átveznek-e a kis vízesésen vagy hajótörést szenvednek rajta?

Az asszony már első sétáján összetalálkozott a kint dolgozó Adorjással, aki úgy érezte, hogy illendő a hölgyet üdvözölni. Flóra elfogadta a köszöntést s azon se esodálkozott, mikor a mérnök, mint udvarias szomszédhoz illik, bemutatkozott neki. Akkor a fiatalember hazáig kísérte s a többi hölgyeknél is tiszteletet tette, de azután az érintkezése többnyire csak a köszöntésre szorítkozott.

— Ugy látszik, nem toladó ember, — gondolta Flóra, aki irtóztott a vidéki fiatalemberösmeretségektől s örömmel látta a mérnökben a kivételt.

Igy is állt a dolog: Adorján jólnevelt ember volt, aki műveltségét széles körben fejlesztette, anélkül, hogy ezt fitogtatta volna. Első szabálya az életben kötelességeinek teljesítése volt, s ez nehéz terhet jelentett, mert rövid idő alatt nagy munkát kellett elvégeznie, a lelki szükségletek kielégítésére alig maradt ideje. De azért napi dolgai elvégzése után a mérnök ráért, hogy figyelemmel kísérje a szak- és szépirodalom újabb fejlődéseit, hogy zenével foglalkozzon, s hogy kedves szenvedélyének, a festészetnek is hódoljon. Élete messziről nézve csupa összhang, öntudat és erő volt, s éppen azért kellemes benyomást tett mindenkire, úgy Flórára is, akinek hamar rokonszenvesé vált ez a higgadtan, nyugodtan cselekvő férfi. Így történt, hogy az első futólagos érintkezés után a mérnököt az asszonyok meghívták ebédre, majd vacsorára s ez alkalmakkor meggyőződhetek róla, hogy Adorján teljesen érdemes művelt, fővárosi hölgyek barátságára.

Egy nap Flóra kintjárt a hegyoldalon s éppen egy széles völgy mögött lapult meg, hogy egy fiatal özikét megfigyelhesen, amikor a szakadék tulsó partján feltűnt a mérnök alakja. Adorján nem vette észre az asszonyt; leült egy sziklapadra, s levelet vett ki a zsebéből.

— Bizonyosan szerelmi posta, — vélte Flóra és kíváncsian nézte a férfi arcát.

Adorján kétszer elolvasta a levelet, aztán lassan eltette, majd végigsimított a homlokán s szivarra gyújtott. Egyet-kettőt szippantott csak, akkor ellökte a szivart s maga elé meresztette tekintetét. Flóra

meglepve nézte ezt az ábrázatot, amelyet még nem látott ilyennek. A komor arcán mély, öreg barázdák húzódtak végig, a homlok elborult s a fej fáradtan, mint a meglőtt madárré billent félre. A szemében nem volt könny, de az a néma, eltompult kifejezés, amely tekintetére tapadt, többet mondott, mintha a férfi hangosan zokogott volna. Adorján félórát ült így ott, aztán fölkel és lassu léptekkel távozott a völgy felé. Az asszony még egy ideig a pagonyan maradt, majd rosszkedvűen tért haza.

Amikor másnap Flóra összetalálkozott a mérnökkel és elbeszélgetett vele, az estéli jelenetek nyomát se látta rajta: a fiatalember újra olyan kemény, nyugodt volt, mint rendszeren. A csalódott szerelmezt késsőbb sem lehetett rajta meglátni, nem sóhajtott titokban, nem ábrándozott el beszéd közben és egyforma pontossággal teljesítette a kötelességét. Ha az asszony fűrkésző gondolattal a lelki dolgokra terelte a beszélést, a mérnök sem gyűlölettel, sem rajongással nem beszélt a sziv dolgairól, nem tett szentimentális megjegyzéseket, a legesekegyebb jellel se árulta el, hogy neki is megvan a maga regénye. De, amikor pár nap múlva Flóra a hegyoldalon, a nagy tölgyerdő járt, ismét megpillantotta a tulsó oldalon Adorjánt, amint az a sziklapadon ült s megtörtén, fáradtan, kétségbeesetten nézett maga elé.

Az asszonyt e pillanattól fogva érdekelni kezdte a férfi sorsa. Az ilyen emberek, akik ennyire fegyelmelni tudják magukat s tisztára egyéni életet élnek, ritkák. A legtöbb férfi, hasonló körülmények között vagy boldog arcával árulja el szerencsését, vagy, ha lesújtott, minden mozdulatával, szavával hirdeti hajótörését. De Adorján más fából faragták: ő elhatározott, kemény lélek volt, amely kizárta köréből a nagyvilágot, amely nem tett semmi engedményt az érzélemességnek, nyugodtan, felzudulás nélkül tűrte a következményeket. Bizonyos, vélte az asszony, hogy az a regény, amelyen ez a szilárd akarat keresztülment, kárhözatos, színeken gazdag szomorujáték volt s megpróbálta az olyan erős férfit, aminő a mérnök volt, de más ember pozíciójá tört volna alatta. Vajjon ki az a nő, aki vele összeakadt? — gondolkodott el Flóra s a szívébe részvét s kíváncsiság költözött a fiatalember iránt.

A többi három szép asszony tovább folytatta a maga esőndes szórakozását, az egyik ki se mozdult a szobából és sorra fogyasztotta a regényeket, a másik az ékszereit tisztogatta, a harmadik a gramofont hallgatta, míg Flóra az erdőt járta és láthatólag szívesen vette, ha a mérnök melléje szegődött. Adorján tartózkodó természetű ember volt, aki nem kívánt toladónak látszani s azért eleintén csak ritkán csatlakozott az asszonyhoz, később azonban barátságuk melegebb lett s a mérnök nehéz napi munkáját elvégezve, gyakran kísérte el Flórát a varju-vadászatra, sőt ezt a szórakozást lassan meg is kívánta.

A hosszú sétákon sok mindenféléről beszélgettek el s a mérnök itt is azt a kellemes, nyugodt benyomást keltette, mint minden jóra való, az életet komolyan felfogó férfi. És Adorján ugyancsak komolyan fogta föl az életet, keservesen megdolgozott minden darab kenyéréért, hajnalban már talpon volt, a deket kint töltötte a mérőszerszámait közt, az alkonyat még az erdőben látta. Esténként találkozott-aztán az asszonyval s elkísérte őt a domb tetejére, ahol a homályba vesző természetben képen gyönyörködtek. A fiatalembernek ilyenkor el kellett mondania, hogyan töltötte el napját, s Flóra, akinek az élet sok változatosságot juttatott meg, volt leve ettől a sívár, szomorú munkától, amelyben soha nem esett változás. A mérnök egyik napja olyan volt, mint a másik, csupa lelketlen, olesó törekvés, semmi ujság, csak engedelmeskedés a kötelesség hideg, barátságatlan szavának. Az asszony sohasem látott embert igazán dolgozni, s most belepillantva ebbe a szörnyű taposómalomba, amelyet életnek nevezünk, a lelkét önkéntelen tisztelet fogta el a csőndes férfi iránt, aki hallgatag nyugalommal járta a nehéz utat...

— És ez így megy egész életén át? — kérdezte egyszer Flóra.

— Az egész életén át, — felelte csőndesen a mérnök.

— És... nem kíván más sorsot, nem törí össze ez a sívár lét?

— Férfi vagyok, — mondotta nyugodtan, büszkeség és hatásvadászat nélkül Adorján, s az asszony érezte, hogy yegy erős, igazi férfi jár mellette, aki nyugodt önérettel birkózik meg az egész világgal.

— És ennek az embernek szerencsétlenné kell lennie, — gondolta el Flóra, s szemei előtt fölelevenedtek társaságának léhá, gyenge bábjai, akik nevetve, táncolva, könnyű gondolkodással siklottak át azon az életben, amely ennek az embernek csak godot s szomorúságot jelentett.

Egy nap az asszony hosszas készülődés után megpróbálta, hogy Adorján lelkéhez férközzön. Kint sétáltak az alkonyadó erdőben, s mikor a faluhoz értek, már csillagok bukkantak fel az égbolton, szomorúan mosolyogva le a szalmafedeles viskókra.

— Én értem az ön élete titkát, — mondotta Flóra, hosszú idők óta először érezve elfogultságát, — önnek bizonyára van valakije, akinek a kedvéért dolgozik és fárad.

A mérnök nyugodtan nézett vissza az asszonyra.

— Nincs senkim, — felelte, de a szempillájá megrezcent.

— Oh, mi asszonyok ezt jobban tudjuk, — folytatta Flóra, — mi ezt megérezzük, mint a fecske a tavaszt.

— Hígyje el, hogy esalodik, — szólt Adorján lassan.

A kerthez értek és kezét fogták volt. Amikor már a kaput kinyitotta, az asszony visszafordult és még egyszer odanyújtotta ujjait a mérnöknek.

— Ne vegye rossz néven, ha a lelki dolgaiba avatkoztam, — mondta puhán, melegen s eltűnt az öreg hársak alatt.

Adorján egy pillanatra létován állott, aztán hazaindult.

Következő este a mérnök nem jött el az asszonyért s harmadnap sem. Negyedik nap Flóra a falu végén találkozott vele, Adorján éppen hazatért a munkájáról, nyugodtan, emelt homlokkal, mint rendesen. Mikor megpillantotta az asszonyt, egy kissé elsápadt, de aztán hozzája lépett és kezét csókolt neki.

— Maga haragszik rám, — mondotta mesterkéltnyugalommal, — tudja mit bizonyít ez?

— Nem tudom.

— Azt, hogy igazam volt.

A mérnök nem válaszolt.

— Hisz, hogy bennem barátira talált! — kérdezte az asszony, szép szemét a férfira függesztve.

— Hiszem, — felelte a mérnök, de a hangja most már nem volt olyan nyugodt és biztos, mint annak előtte, amikor úgy beszélt Flórával, mint apja a gyermekével.

— Akkor meg is térdelem bizalmát, — folytatta az asszony. — Én tudom, hogy ön szenved, hogy nyugalma csak álarc, amely fájt sebeket takar el, én ismerem, érzem a lelke minden titkát, én látom a csalódását, a szenvedését és reményét vagyok iránta.

Adorján egyideig hallgatott, aztán kezét nyújtotta az asszonynak.

— Ön jóbarátom, — mondotta egyszerűen.

Sokáig nem szóltak egy szót sem, lassan haladtak föl a hegynek.

— Elmondok önnek mindent, úgy, ahogy volt, — kezdte el a férfi — Önnek igaza van, a bánatom az embernek enyhíteni kell, ha magába zárja, az belül rombol s elpusztítja a szívet, a lelket, az egész világot. És nekem nincs senkim, akivel szomorúságomat, örömemet közölhetném, magamnak élek, cél és értelem nélkül. El fogok önnek mindent mondani, de kérem, ha megtudja titkomat, ne vessen meg érte, — megígéri?

— Igen, — felelte Flóra, odanyujtva keskeny ujjait.

— Az én regényem, — kezdte el a mérnök bizonytalan hangon, — tulajdonképpen nem is regény, hanem közönséges történet. Másnak nem okozna ennyi gondot, sőt más talán föl se venné, nekem mégis keserű órákat, nehéz megpróbáltatást jelentett. Szerettem, ahogy szerettem mindnyájan az életben: ki tudná megmondani miért? ki tudná megfajteni: józanságból vagy örületből? Jön valaki s egyszerre azt érezzük, hogy egész létünk fel van forgatva, hogy más az oddig nem ösmert élet a maga teljes titokzatosságával áll előttünk. Egy idegen világba csöppenünk, ahol minden új, ismeretlen, meglepő, elsősorban a tulajdon lelkünk. Velem, is így volt, egy nap szembe találtam magamat egy nővel, aki talán érdemes se volt a bizalmamra, s mégis azt éreztem, hogy ez a nő jelent nekem az életet, a boldogságot, a lelkeimet. Megszerettem, vad, tülesapó érzellemmel, amely mindent eltörölt körültem, csak az ő alakját mutatta éjjel-nappal, mint egy elűzetetlen látomást, amelyet tulvilági erők küldtek a lelkemre. Azt mondtam, hogy nem volt érdemes a bizalmamra s én mégis rajongtam érte, odaadtam volna a vagyonomat, az üdvösségemet, az életemet. És oda is adtam érte mindent, anélkül, hogy egy percre sajnáltam volna, anélkül, hogy hasonló esetben újra és újra föl ne áldoztam volna neki mindent. Ki volt ő? Senki, semmi, szórakozása más férfiaknak, egy jelentéktelen kis kardalós nő, s nekem mégis minden a világom.

Az asszony tágra nyílt szemmel nézett Adorjánra, aki nyugtalanul folytatta tovább:

— Mit kívántam tőle: Mindössze annyit, hogy hagyja oda ezt a szomorú pályát, s jöjjön el velem az én becsületes világomba. De sokat kértem. Az arcomba nevetett és — eh! őszinte vagyok! — megcsalt. Megcsalt, megtagadott nap-nap után, mindig s mégis egy gonosz démon állandóan visszakergedett melléje, odafűzött hozzá s szüntelen a fülembe harsogott: "Szeretted őt! Szeretned kell őt! — és én meghajtottam a fejemet s tovább szerettem azt, aki nem volt rá érdemes, hogy a sarum nyomá mgesköljja.

Flóra megtörölte a szemét, az imént még mintha könnyesepp lett volna rajta, de ime, már el is szállott, s az asszony tekintete nyugodtan szegeződött rá a férfira.

— Ennyi az egész, — fejezte be a mérnök, — a többi már csak kiegészítése a történetnek. Százszor és százszor megfogadtam, hogy szakítok vele, hogy ez a viszony ellenkezik a józansággal, a lelkekkel, gondolkodásommal: — hiába, nem bírtam érzelmeimet legyőzni. Ha eljött az éjszaka, s egyedül voltam, egyedül sívár életem gondoljai közepette, föltűnt alakja, a szemembe mosolygott, s én nem tudtam ellentánni, papírost, tollat ragadtam, s újra meg újra megírtam neki, hogy szeretem, becsülöm, imádom, hogy jöjjön el velem, aki az életemet adom oda érte... De nem jött, kinevetett, s mikor tolatkodóvá lettem, egy rövid levélben végleg szakított velem. Ennyi az egész. Ennyi az egész történet, nem mondtam el senkinek a világou, ön az első, akit titkomba bevavattam.

A dombra értek, fönt hűs szél fujdogált, míg lent nyáresti köd takarta el a képet.

— Térjünk vissza, — mondotta az asszony halgan. — Fázom.

Szótlanul haladtak lefelé az öreg tölgyek közt.

— Most mindent tud, — szólalt meg újra a mérnök. — Nemde, oktalanságokat mondtam el?

Flóra maga elé nézett.

— Az emberi lélek tele van rejtélyekkel, — mondotta kitérően, míg lelke esalódást érzett. Bár maga közönséges, hétköznapi módon ment férjhez, hit egy igazi nagy szenvedélyben, egy féktelen érzésben, amely végig viharozza az erős lelkeket, fölemelve őket a magasba, vagy lesújtva a poklok legfenekére: nagyszerű indulattal, emberfölötti erővel.

— A lélek telve van rejtélyekkel, — bólintott fejével Adorján. — Okosak, hidegek akarunk maradni, pedig egy láthatatlan artnak csak szemöldökmozdulatába kerül és örültek leszünk, mindenről megfélekedünk, törvényt, szabályt, lelkiismeretet pokolba kergetünk. Végtelen fáradsággal megcsináljuk a magunk kis társadalmi hagyabolyát, amely pedig a szellőnek sem tud ellentánni, megalkotjuk a hitet, az akaratot, a becsületet, mint pilléret a létnek, amikor egy pár kék szemnek több hatalma van, mint százezrek törekvéseinek, az egész világ munkacerejének.

Az asszony közömbösen hallgatta e fejtegetéseket. Azelőtt Adorján szavainak sulya és jelentősége volt előtte, de most, hogy belepillantott a lelkébe, Flóra egyszerre mindezt közönségesnek és mesterkéltnak találta. Ime tehát, ez az ember se más, mint az ő társaságának táncoló bábja, ennek a lelke is olesón, tán a többienél is jutányosabban kapható, csak a külső burkolat tetszett értékesnek. Milyen közönséges történet: egy férfi, aki a kardalós nő után szalad, mint a diákok, és nélkül, kereskedő-szegedi macakassággal, amely nem ismer se lealátatást, se önértéket. Flóra azt hitte volt, hogy egy nagy lélek megdöbbentő katasztrófájával áll szemben, s helyett ócska komédiára talált, amilyennel tele vannak a krazajéros lapok öngyilkossági rovatái. A gyermek fölbontotta a hábut, s amikor lőszört talált benne, csalódva tette a lómok közé.

— Az ősz a kűszöbön van, — mondotta az asszony, amikor leértek a völgybe, ahol már hullani kezdtek a falevelek. — Nemsokára elutazunk.

Adorján megegyezt a visszavert a tárgyra.

— Most, hogy mindent tud, — mondotta bizonytalanul, — nem néz le a vallomásért?

— Oh, dehog, — mosolygott rá az asszony. — Igen köszönöm a bizalmát és tudom értékelni.

— És... és egyéb megjegyzése nincs? — kérdezte a férfi.

— Szabad ily dolgokban tanácsot adni? — válaszolta az asszony s most már ő volt fölényben, míg a déleeg, szép ember mintha megroskadt, megöregedett, megkopott volna. — Ugyebár nem szabad?

A férfi szomorúan bólintott.

— Tényleg, nem szabad. De én mégis azt reméltem, hogy ön... Nem is tudom magamat helyesen kifejezni... Azt hittem, hogyha önnek mindent elmondok, lesz hozzám egy jó szava, hogy megért, hogy talán megvigasztal. Hisz ön oly szép, oly jó, oly nemes...

— Ön bókol, — vetette közbe az asszony könnyedén.

— Én csak az igazságot mondom. Nem találtam még nőre az életben, akiben annyi bizalmam lett volna, akit annyira rokonnak találtam volna a lelkemmel, akihez ily gyorsan ily meleg barátság fűződött volna. Egy sokat szenvedett lélek mondja ezt önnek, egy sokat hányatott férfi, aki úgy vélte, hogy az ön közelében a nyugalma, a hitét találta meg, a hitet, hogy vannak tiszta, nemes nők, akik fölöttünk állanak s akikhez valamennyien férfiak méltatlanok vagyunk.

A kerthez értek. A hársak között nagy, szögletes-ősi árnyak tolontak.

— Köszönöm szavait, — szólott az asszony, kezét nyujtva, — önt mindig tiszteltem és becsültem. Remélem, hogy továbbra is jóbarátok maradunk.

Másnap elkezdett esni az eső, a dohos szagu falu kellemetlenné vált. A vadász-lak nem volt berendezve rossz időjárásra, itt is, ott is beléjesurgott az eső, ha szélvihar támadt, a tető-mindenáron el akart repülni. A kert pocsolyává ázott, az erdő fölött őlmos felhők lógtak: a négy szép asszony gyorsan esomagolni kezdett és sürgönyileg rendelt szobát a Lidón.

Következő délután a vidám vadász-ház elvesztette lakóit. A ház elő két brieska állott, az egyikben a gramofonos és ékszeres hölgy, a másikban Flóra és a regényes barátinje foglaltak helyet. A kétség buesüdvözlésül elsütött két mozsarat, aztán a mokányok nekivágtak a völgynek. Amikor az erdő szélé mellett elhaladtak, a csatások réten egy csókabátos embert láttak dolgozni, a mérnök volt, aki még ilyen időben is a salakréteget mérgette.

Flóra megállította a kocsit és odaintette a fiatalembert.

— Isten ömél, — mondotta keztücs kezét odanyujtva, — ha a fővárosba jön, remélem, föllátogat hozzánk?

Adorján meghajtotta magát.

— Nem tudomé mikor lesz ez lehetséges, — mondotta felszéken és kalapjáról mellére esurgott a víz.

— Egyszer talán mégis, — mosolygott rá háziasszonyi szívéllyel Flóra. — Minden vasárnap este társaság van nálunk. Isten vele! A brieska lassan tovább indult.

A mérnök egy ideig még ott állott az ut szélén. Homloka elborult, arcán sötét barázdák futotak végig, alakja megöregedett, összetört, mint azon a nyári estén, amikor a szakadéék szélén a sziklapadra ült megfélekedve a világról és fáradt tekintettel bámult a zizegő avarra. Amikor a kocsit eltűnt a fordulónál, lassan visszament as esőfelhőbe burkolt mérőpőznákhoz.

Beethoven-sonáta.

Irtá: Dutka Akos.

A falu ölmos árnyékak suhannak
Lágyöblü ödon butorok alól...
Egy vén fekete hegedü zokog künn
Az alkonyati csendbe valahol...

Nagyon megcsufolt valakit az élet:
Megtréfált valami asszonyi bünt
S ez a tompa fekete bánat bug
A remegő fáju vén hegedünt.

A falon ölmos árnyékak suhannak
Lágyöblü ödon butorok felett...
S nekem ugy rémlik: a zokogó dalba
Egy fekete asszony belenevet.

A LEANY.

házafele

hozzása

Sehogya

sietett, mint v

esur meg utána

szén odasimult

egyszerre csak

a leány megpill

— Uram!

meg etől az er

A férfi szó

faltbőyárt s az

gurult cilinder

össze, azalált be

— Béri De

— Verskek

Ölvastam ám m

git vagyok, sz

— Kérem,

menthettem ete

Az urfi m

kivan, meg, ho

s azzal elődalg

— A szemt

is, — mondotta

— A költő

bókolta a leányt

Ez volt az

Másnapra

tőjét, a mamáj

a fiatal újság

gyon szegénye

körben, hogy n

akart elmenni

— Ha nem

kizony meg ma

— Jó, de e

— Hogyne

itt magam. A m

lenne. Még has

a hugom lenne,

Mi is így éltün

is ilyen szegény

nyomorogtunk,

volt, mert szer

halt az édesany

senkim sines. C

lcm.

Gyorsan

hogy elérkeve

érzékenykedett

cióban is azon

A könyvoma

köszül mintha r

kék szeme s am

szinte éri is az

esiklandozását

— Siess haz

— És álmodott

ben két utra a

szegényes két

tündére s behint

holdfényessé a

pihenő tiszta lelk

Hanem azért

tek, hogy nem t

A férfi azt

— Ime, erős

dig, hogy vágya

A leány azt

— Jobb, h

nyebben el fo

Csak a mam

— Kedves f

jött el! Hasznó

újságiró, csak m

Hanem a m

sopánkodnia. Eg

tott Béri ur.

— Szerettem

tudtam magam

S ettől a n

idejét ott töltö

tette őt a mam

— És Margitka is

inkább jó pajtas

lem barátsággal

meghittek volta

pajtás s úgy lá

konszenz, amely

közös ideálok ir

volna föl és nem

a szerelem szám

— Az irodalom

tak mind a ket

egy könyvroi

s szerepét, a fi

rulva, lázasan

KÉSŐN.

A LEÁNY színház után egyedül ment hazafelé s valami tolakodó legény hozzácsatlakozott.

Sehogysé tudta lerázni a nyakáról; sietett, mipt valami megriasztott őzike, a fisur meg utána. A szegény leányhoz már egészen odasimult szemtelen kísérője, amikor egyszerre csak, egy kis utca torkolatánál, a leány megpillantott egy férfit.

— Uram! — kiáltja feléje, — mentsem meg ettől az embertől!

A férfi szó nélkül odébb lödítja az aszfaltbetyárt s amíg az a piszkos hógarmadába gurult cilinderét, meg monokliját szedegeti össze, azalatt bemutatja magát:

— Béri Dezső vagyok. Ujságíró.

— Verseket is ír, ugy-e? Oh de szépeket! Olvastam ám már sokat magától. Kovács Margit vagyok, szeminövendék. Köszönöm.

— Kérem, nines mit! Csak hogy megmenthettem ettől a tolakodótól.

Az urfi morgott valamit, hogy ez vért kíván, meg, hogy holnap majd számolni fog s azzal elődalgott.

— A szemtelen ember többnyire gyáva is. — mondotta Béri buesuztatóul.

— A költők pedig többnyire lovagok. — bókolt a leány.

Ez volt az első találkozásuk.

Másnapra Margit meghívta az ő megmen-tőjét, a mamája nevében, egy eszébe teára s a fiatal ujságíró oly jól érezte magát a nagy szegényes, de kedves, meghitt esaládi körben, hogy még tizenkét óra felé is alig akart elmenni.

— Ha nem kellene a redakcióba menni, bizony még maradnék.

— Jó, de eljőjön ám hamarosan.

— Hogyne jönnék! Hiszen oly jól érzem itt magam. A mama mintha az én édesanyám lenne. Még hasonlít is hozzá. S maga mintha a hugom lenne. Olyan otthon érzem magam. Mi is így éltünk, amíg élt az édesanyám. Mi is ilyen szegények voltunk; együtt laktunk; nyomorogtunk, de a nyomorúság verőfényes volt, mert szerettük egymást. Vége van. Meghalt az édesanyám is, a hugom is. Most már senkim sincs. Csak a nyomorúság maradt velem.

Gyorsan távozott. Kezdte észrevenni, hogy elérzékenyedik s restelte. De miért is érzékenykedett úgy el? Még bent a redakcióban is azon gondolkodott.

A könyvatos ujságok nedves betűsorai közül mintha rámosolyogna a Margitka szép kék szeme s amíg a híreket írja és nyirja, szinte érzi is az arcán seLYmes hajszálainak esiklandozását s mintha a hangját is hallaná:

— Siess haza és álmoldj rólam!

És álmoldott is. Sőt talán éppen egyidőben kelt utra a nagy város két szélén fekvő szegényes két lakásba, az álmok ragyogó tündére s behintette ragyogással, fénynyel és boldogsággal a két fiatal teremtés álmoldozva pihenő tiszta lelkét.

Hanem azért másnap mind a ketten örültek, hogy nem találkoztak.

A férfi azt mondotta:

— Ime, erős voltam; nem mentem el, pedig, hogy vágyakoztam utána!

A leány azt:

— Jobb, hogy nem jött el! Így könnyebben el fogom felejteni.

Csak a mama sopánkodott:

— Kedves fiu s ujságíró. Kár, hogy nem jött el! Hasznodra lehetne, mert hiába, az ujságíró, csak mégis ujságíró.

Hanem a mamának nem sokáig kellett sopánkodnia. Egypár nap múlva csak beállított Béri ur.

— Szerettem volna el nem jönni, de nem tudtam magamnak parancsolni.

S ettől a naptól kezdve, minden szabad idejét ott töltötte Kovácséknál. Ugy tekintette őt a mama is, mintha a fia lett volna. És Margitka is testvérének nézte. Azaz, hogy inkább jó pajtásának. A legtöbb igazi szerelem barátsággal kezdődik. Bizalmasak és meghittek voltak egymáshoz, mint két jó pajtás s úgy látszott, mintha az a meleg rokonszeny, amelyet egymás iránt éreztek, a közös ideálok iránt való rajongásban olvadt volna föl és nem maradt volna belőle semmi a szerelem számára.

Az irodalom és a művészet rajongói voltak mind a ketten. Órákig elbeszélgettek egy-egy könyvről; a leány eljátszotta legjobb szerepeit, a fiu fölolvasta a dolgait s kipirulva, lázasan emlegették azt az időt, amikor

majd Kovács Margit a Béri Dezső darabjában fog játszani.

S azt hitték, hogy mindehez semmi köze sincs a szerelemnek. Annyira elfoglalták magukat az eszményi világ dolgaival, hogy a valódi világ érzései mintha nem is léteztek volna reájuk.

Hanem ez csak egy kis ideig tartott. A két fiatal szívben elfoglalta a barátság helyét a szerelem; amint hogy az nem is lehetett másképpen.

S a fiatal, tiszta szívek szerelmének eszményi világában a legboldogabb időket élték át, egész addig a napig, míg Margiték szegényes otthonát is fel nem kereste egy fényes cilinderű, pompásan vasalt nadrágú, kissé öreges ur, aki gummirádleren érdeklődött a művészet iránt és aki a vizsgákra is eljárt és művészeti ösztöndíjakat tűzött ki.

— Magának is van ösztöndíja? — kérdezte Béri a leánytól.

— Van. A mult hónapban kaptam Lahovári utól, ezerharsház korona egy tanévre, mi az neki, a milliomosnak? Semmi. Nekem meg zindem. S még hozzá azt is megígérte, ez az áldott jó ember, hogy mihielyt elvégzem a képezdét, szerződött az Uj Színházhoz, ahol főrésztvényes. No, maga nem örül neki? Hát nem hamarabb a maga kis felesége lehetek, ha álláshoz jutok: én is szerzek, maga is szerezz valamit és valahogy majd csak eléldegélünk. Ejnye, milyen arcokat vág! Csunya, rossz Dezső!

— Bánt valami.

— Mondja el, édes, nekem; a bánat is felényi, ha megosztják.

— Majd holnap!

És másnap megírta Margitnak az utolsó levelet.

Gyógyulás után.

Beteg voltam... Nem nyughatom...

Nem alhattam éjjel-nappal...

Gyötört a láz... a kínzó láz,

Küzdöttem a halál-harccal...

Azt hittem, hogy bevégezem

Gonddal teljes földi életem!

Koragyamnál imádkoztak...

Siránkoztak, sokan értem!

Imádkoztam... Söhajoztam...

Kértem a jó Istent:

Ne vigyen el... Dolgom van még, —

Hadd végezem... Hagyjon itten!

Két kis fiam, egy kis lányom...

Hova lesznek szegény árvák!

És apjuk gyógyulását

Szívszakadva várva-várják!

És te édes hűtestársam!

Oh, te tüdő, te hű lélek...

Ha meghalnék!... E hajlékból —

Egy év múlva kitennének!...

Hova lennék?... Oh ne vigy el, —

Hagyj még élnem, jó Istenem!

Én édes kis gyermekemet —

Oh engedd még felnevelnem!

Hála Isten! meggyógyultam,

Hordom tovább a keresztet, —

A mit az én jó Istenem

Rám bocsájított... rám erszített.

Hordom békén... hordom híven...

A mig élek e világban.

Oh talán majd többre méltat,

Többre biz a másvilágban.

Szabó Géza.

— Ha nem tudnám, hogy még becsületes, nem is írnék magának. De most még az! Csak az a kérdés, meddig maradhat az! Mert ingyen nem is fogadhat el senkitől se, pénzt, se pártfogást. Legyen csak jó Lahovári urhoz és boldoguljon. Én csak akadály lennék az előrehaladásának, El is vétetheti még vele magát! Nagyuri asszony lehet. Prázisokkal ne is akarjon előállni, hogy kidobja Lahovári urat s hogy hozzám akar feleségül jönni. Ne akarjon! Ostobaság lenne. A szalmaknyhó meg a száraz kenyér boldogsága csak egy ostoba mese. Koldustanyán nines szerelem. Legyen maga csak boldog! Én félreálllok, mielőbb félrelökne...

Félre is állt. Még egyszer találkoztak ugyan, de a férfi azon a szomorú estén is csak akkor törülte le az első könnyet, mikor már künn volt az utcán s a leány is csak akkor rogyott le az ablak mellett a földre, félig önkivületi állapotban, mikor Béri Dezső alakja már belevezérelt a nagyvárosi utca piszkos esti hangulatába.

Szután többé nem is találkoztak. Mindkettő külön-külön megcsinálta a maga karrierjét.

A szentimentális poétából és — élhetetlennek látszó legényből szerföltt élelmes és rohamosan haladó zsurnaliszta lett. Maga jellemezte előttem legjobban a karrierjét:

— Csak ki kell az embernek a léghajjából dobni az idealizmust, az érzékenykedést és az ostoba álmoldozásokat és azonnal repülhet. Senki se lehet annyira ostoba, hogy el ne tudja hitetni az emberekkel, hogy ő okos. Csak ordítani kell! Mindenfelé, mindenkinek a fülebe. Aki nem akarja meghallani, arra rá kell fogni, hogy süket. Biztos módszer. No de isten veled! Sietek a párfklubba. Valamelyik nagyfejűvel meg kell beszélnem egy holnapi cikket.

— Mi lesz abban a cikkben?

— Semmi, Frázisok! Ez kell a magyar-nak! Szépen hangzó, üres szavak. Majd olvasható. Biztosan te read is, ha most le nem lepleztem volna magam, azt a hatást tette volna, hogy kiválóan okos cikk. Első olvasásra ez a hatása. S ki olvas el másodsor is valamit?

Az ujságírók maguk között kezdtek róla a legmélyebb megvetés hangján beszélni:

— Két értelmés sort se tud leírni; hállye fráter!

S ez a hang már azt jelentette, hogy Béri Dezső ur a gyors haladás útján van. S már akkor meg is jósolta egy okos, vén róka ujságíró:

— Ez a szemtelen, elbizakodott legény a legközelebbi választáskor bekerül a parlamentbe, ott pedig addig fog lármázni, amíg beviszik valamelyik miniszteriumba.

És az öreg jóslata szörül-szóra bevált. A szegény, igénytelen íróskából méltóságos ur lett. Egy kicsit hosszú volt ugyan az az út, amit megtett a miniszteri tanácsossáig s utközben a lelkéből kihullott sok-sok érzés, de egy érzés megmaradt mégis változatlanul ebben a kopárrá tarolt lélekben. Nem szünt meg soha szeretni azt, akit először megszeretett. Vagy legalább is úgy hitte. És úgy hitte a kis Kovács Margit is, aki azalatt szintén megcsinálta a maga külön karrierjét.

Nem akart a Lahovári ur szeretője lenni, hát a felesége lett. Hűséges, becsületes hűtestársa, aki odaadta neki teste minden szépségét, lelke minden jószágát, minden szeretetét, csak éppen a szívét nem. Azt tartogatta a Béri Dezső számára. Hanem azért, mikor házassága első évében a férfi közeledni próbált hozzá, a büszkesége nem engedte, hogy csak egy sorban is előljon valamit az ő érzéséből abban a levélben, amelyet Bérinek írt:

— Nagyon esalódik, ha azt hiszi, hogy most is szeretem. Akkor se szerettem. S maga se szeretett. Csak szerelmi hangulat volt az, amit mi szerelemnek gondoltunk. Ha szerelem lett volna, hatalmas, erős érzés, akkor küzdöttünk volna érte. De mindaketten lemondunk róla. S amiről az ember le tud mondani, azért kár is lett volna áldozatot hozni. Ne is igyekezzék velem találkozni. Főlöskégy fáradság lenne.

Jobbnak találta, hogy ezt megírja, mint ahogy folyton rettegjen a találkozás eshetőségétől. Mert érezte, hogy erős akaratú elbagyná, mihielyt szembetalálna magát azzal az imádot férfival, akit éjjel-nappal, ében és álmában, mindég maga előtt látott.

(Folytatás a 14-ik oldalon.)

A PRÁGAI GYÁROS.

Írta: HELTAY JENŐ.

A MUGY sem vagyok valami nagyon beszédes ember, attól meg éppenséggel fázom, hogy idegenekkel szóba álljak. Mindig bámultam azokat a barátkozó lényeket, akik színházban, vendéglőben, hajón, vasúton, vizen és szárazon, mindenütt és mindig társalognak a szomszédaikkal. Bámulatos, hogy ezeknek a beszédes embereknek mekkora gyakorlatuk van: a harmadik kérdés után a legismeretlenebb szomszédjuknál is meglik az azt a pontot, amelyen a társalgás már mindkettőjüket érdekli.

Egy másodosztályú vasúti kocsiban ülök. A kocsis zsufolyva van, nyolecan ülünk benne, esupa, egymástól függetlenül, egymásnak idegen ember. A vonat még el sem hagyta a pályaudvart, már megszólal az egyik és két pere múlva mind a hét utitársam már élénken eszerélt az eszméit, csak én hallgatom az ablak mellett.

Az ilyen hallgatag embert a többiek utálják. Joggal. Mert az ilyen hallgatásban gög és elbizakodottság van. A többieknek a lenézése. És mindenképpen ott lebeg a kérdés: miféle jogon hengeg ez a fráter, aki éppen olyan másodosztályú jeggyel utazik, mint mi? Ha nem tetszik neki a társaság, miért nem vált első osztályú jegyett?

Igazuk van. De nekem is igazam van. Amikor hallgatok. Mit mondhatok nekik én fúradt és rosszkedvű ember? Eleinte megpróbálják: hátha sikerül engem belevonniuk a beszélgetésbe! Előbb csak ügyes célzásokkal, az udvariasság ravasz fondorlataival. Majd határozott, egyenesen nekem szóló kérdésekkel, amelyek elől nem lehet kitérni. Hát felelek, röviden, aztán megint elnémulok. Végre megújnak a dolgok és nem vesznek többé tudomást rólam. Látom rajtuk, hogy megvetnek, hogy számukra: nem is vagyok.

Ok egymás között annál hevesebben, annál lelkesebben csevegnek. A második állomás után már valamennyien jó barátok, testvérek, házastársak. Ugy ülnek a kocsiban, mintha egy egész életet kellene együtt eltölteniük. És a hosszú ut unalmát rövidítik jelentéktelen és üres fecsegéssel, lármával és nevetéssel.

Szemközt velem egy fiatalember ül. A gallérja hihetetlenül fehér és legalább kilenc centiméter magas. A nyakkendője azzal a biztonsággal és fölényvel van megkötve, amellyel csak grófok és kereskedőségek tudják a nyakkendőjüket megkötöni. Cvikkerén keresztül szeliden és barátságosan néz a világba. Németül beszél. Ő is részt vesz a társalgásban, de helyi-közvetlen rám néz, mintha bocsánatot kérne tőlem azért, hogy ő ilyen átlagos dologba keveredik. Látom rajta, hogy ő az egyetlen, aki rokonszenvez velem, akinek talán imponál az én némaságom és zárkózottságom. Néha, valamely föltűnően ostoba megjegyzés után rosszalóan eszálta a fejét vagy szánakozóan mosolyog. És rám néz, mintha azt kérdezné: mit szólnak én ezekhez a finomtan dolgokhoz? Finomabb és előkelőbb valakit sejttem bennem, ezért minden lehető és lehetetlen módon jelezni akarja, hogy ő hozzám tartozik, hogy én nem vagyok egyedül, ketten vagyunk.

A végén ketten is maradtunk. Az állomások mentén, ahogy Bajorországon keresztülrobogtunk, mindenütt megszabadultunk egy-egy utastól. Új pedig alig jelentkezett. Héba-hóba egy-egy kövérúr, aki azonban a szomszéd állomásán már elment. És az ifju fölhasz-
tálta az az egyedüllétet arra, hogy beüljön a kocsiba és szelidkedjék ve-

— Nincs borzasztóbb az ilyen böbeszédű utasoknál, — mondta mosolyogva. — Láttam magán, hogy mennyire szenved...

— (Krmbrflg! — mondtam erre én, nem nagyon nyájasan.)

— Igen, igen, — folytatta ő zavartalanul, — én értem-önt. Eleinte én is irtóztam az efféle beszélgetésektől, de hát megszoktam. Nem is lehet másként, ha az ember sokat utazik... Én nagyon sokat utazom.

— (Nyhkdpx! — feleltem valmivel barátságosabban.)

— Hogy mondta? Igen. Üzleti ügyekben utazom. Egy nagy gal-lérgyárunk van Prágában... Is-meri Prágát?

— Kár! Kedves város... És a mi gyárunk... Fogadni men-nék, hogy az ön gallérja is a mi gyárunkból való.

— Azt hiszi?

— A mi gallérjainkat Bukaresztben éppen úgy ismerik, mint Yokohamában. Megengedi?

Ezzel fölállt és jó közélről meg-nézte a galléromat.

— Igen — mondta mosolyogva — ez a mi gyártmányunk. 43-as Oscar Wilde a béka-jegygyel. É szerint mi régi ismerősök vagyunk...

Mindent nyugodtan, szerényen, tolazkodás nélkül mondta, úgy,

már az ifju bátrabban és bizal-masabban folytatta:

— Persze, ha nem ismeri Prá-gát, akkor fogalma sem lehet ar-ról, hogy milyen egy gallérgyár... Különösen a miénk. Kézleket is gyártunk. Boesánat egy perere... Megnézte a kézelőmet is és meglepedetten mosolygott:

— 23-as Écaille... a mi gyárt-mányunk! A mi jegyünk!...

Ez a sok "mi" már boszan-tott. Annál is inkább, mert az ifju szemmel láthatólag egyike volt azoknak a kereskedelmi uta-zóknak, akik Bukaresttől Yoko-hámáig és viszont a béka-jegy ter-jesztésével és népszerűsítésével foglalkoznak. Ennek az embernek legfőkébb "az én portékám"-ról lett volna szabad beszélnie, azon-ban semmiesetre sem "a mi gyá-runk"-ról.

Ezért, hogy nagyon elkeserít-sem, hogy nagy fájdalmat okoz-zak neki, ravasz alatomossággal azt kérdeztem tőle:

— Az öné az a gyár?

Már előre örültem annak a né-labus sóhajnak, amellyel az ifju ki fogja jelteni, hogy: bár az enyém volna! Azonban fölsül-tem. Az ifju a világ legtermésze-tesebb hangján jelentette ki.

— Igen; az enyém. Mindakétfő az enyém. Mert kettő van.

Egy pillanatig megdöbbenve

engem lefőznie. Valóságos kár-örömmel folytatta:

— Illetőleg csak az enyém lesz. Mert most még az apósomé.

Egy kis szünetet tartott, az-után röviden és szárazon kije-lentette:

— Én milliomos vagyok.

Nem mondhatnám, hogy nekem föltétlenül imponál minden mil-liomos, aki második osztályon utazik, belenez a galléromba meg a kézelőmbé, szóba áll, barátkozik boldog-boldogtalannal és olyan-formán fest, mint egy rőfös-ke-reskedés első segédje, ettől a mil-liomostól egyszerűen undorodtam.

— Miért utazik második osztá-lyon? — folytattam a vizsgáló-bíró hangján.

— Üzletileg, mindig a második osztályon utazom — mondta ő szeliden. — Ha mulatságból uta-zom, akkor akárhányszor kütön-venatot bérlek...

Fenséges nyugalommal mondta ezt, én pedig majd megpukkad-tam mérgemben. Meg voltam ar-ról győződve, hogy mindebből egy szó sem igaz, hogy ez az em-ber mindent most itt hamarjában az én bosszantásomra eszeli ki. De miért ne lehetne mindez igaz is? A káröröm régen eltűnt az ifju arcáról, amely most már is-mét nyugodt és szerény, sőt egy-kevessé fájdalmas és ábrándozó is volt.

— Ön esodálkodik, — mondotta az ifju fájdal-mas mosolylyal, — hogy milliomos vagyok? Le-gyen nyugodt, én sem voltam mindig az. Én is is-mertem a nyomor és nélkülözés napjait. De fel-küzdöttem magamat...

— Ilyen fiatalon!

— Huszonnyolc éves vagyok. Tíz év előtt jöttem a gyárba, a mely most az enyém.

— A béka-jegygyel?

— Hiába esufolódik... Egészen lent kezdtem, fizetés nélkül. Körmöltem, szaladgáltam, dolgoz-tam, mint egy állat. Az öreg Schwattner, ugyanaz, aki ma az apósom, még így sem vett észre. Kérem, egy olyan óriási gyárban... nem is egyben, ha-nem kettőben! Ugy kellett kiküzdenem, kierősza-kolnom minden talpalatnyi tért. De én boldogulni akartam, én gazdag ember akartam lenni.

Az ifju fájdalmas arcvonásait most bizonyos el-szántság férfiasakká tette. Amit így egyszerűen és szerényen elmondott, az merő őszinteséget és igazságot lehel.

— Nem, mondottam magamban, — ez az ember nem hazudik.)

És fokozódó érdeklődéssel hallgattam milliomos-ságának a történetét.

— Már könyvelő voltam, amikor megláttam Ró-za kisasszonyt, — folytatta az ifju, — az öreg Schwattner leányát. Egyetlen leányát.

— Aki ma az ön felesége?

— Igen, — mondotta az ifju boldog mosolylyal. De a mosolya olyan idegenszerűnek, erőltetett-nek tetszett, hogy nekem megint újabb aggodal-maim támadtak.

— Nem tehetek róla, — mondottam magamban, — de ez az ember mégis csak hazudik.)

— Képzelteti, hogy a dolog nem ment könnyen. Másfél évig szerettem Róza kisasszonyt, mielőtt szólni mertem volna neki. Akkor is csak azért mertem szólni, mert előbb ő szolt nekem. És két évig szerettük egymást, mielőtt szólni mertünk volna az öregnek.

— Akkor sem ön mert szólni...

— Hanem Róza kisasszony. Ugy van. Az öreg ki akarta tagadni a lányát, és ki akart dobni engem. De engem akkor már nem lehe-

(Folytatás a 12-ik oldalon.)

Egy vád.

*Felhangzik a panasza naponta:
Kihalt immár a szeretet,
Az emberi szív rossz, kegyetlen,
A gonoszságnak rabja lett.*

*S olyankor, ha a költő lantján
Fülembé cseng a pusztá vád,
Szeretném tőle megkérdezni:
Hát néked sohse volt anyád?*

*A kis fju bölcsője mellett
Ki virrasztott bus éjeken,
Ezernyi gond között-ki ápolta,
Ki védett meg, mondjad nekem?*

*S ha elhagyád a szülőházat,
Ki sirt keserves könnyeket,
Nem örködött kü anyai szem
A vándorló fju felett?*

*S mig sujtot a balsors csapása,
Ha elhagyott minden barát,
Nem letted hiven oldaladnál
Vigasztalón a jó anyát?*

*S mig elpanaszlod, hogy e földön
A szeretetnek vége lett,
Nem érzed, hogy anyád szívébe
Vágtál te vérző mély sebet?...*

*Kétség nem fogja el a lelke
Mig egy anyai szív dobog,
Addig e széles földkeréken
A szeretet is élni fog.*

FELEKI SANDOR.

— hogy volt benne valami kedves és mulatságos. Ugy látszik, hogy arcvonásaim zordonsága valamelyest megenyhülhetett, mert most

néztem rá. Igazat mond ez az ember? Hazudik? Az ifju gyö-nyörködött a megdöbbenésemben. Kéjelgett abban, hogy sikerült

Keresem a
Mint kerestél
Bolygó társad
Mégis az ut

Egyik erre.
Pedig mind
Egy világ, m
S mit elér.

VASÁRNAP
igazított
hirtelen
átölelte

— Csakhogy
tört nagyon össze
S amig gyö
vendégszeretettel
lapját, keztyűjé
lantással végig
halvány asszony
olyan volt, mint
aki mindig és m
ség és a saját
hogy ezt a vidar
közö és kérdő p
tekintettel szok
hát, ilyen tekint
vaskosabb és le
lítottal hallgat
előzések. Ezt a
gyakorolta be
híven.

— Margit gy
egy édes, arany
érzete nincs az
jól van ez így:
nak ugyanis hiába
vagy arra nem te
makacsul ismét

A férj rend
ilyes-mit beszél
együtt. Az assz
különös, szomor
lyal hallgatta,
csak a nagyon
vedett és nagy
zész nők ajk
Most, hogy m
hagyja magát
babusgatni s
Margit vigasztal

— Szegény
mennyit szenved
Szörnyű lehetett
a szívem, hogy r
zad nem utazh
gyou szenvedte

— Kibirtam
a feketeruhás
asszony.

— De hisze
netes!... Elvesz
jünek... Nem
rok erre gond
mert...

Megrákodo
testében, a férj
san eszittigata:

— Édesem,
magát, ennek n
értelme.

Margit
pillantást vetet

— Óh, k
mondani, hogy
magát. Persze
nyebb ember
En... én bánt
nemelnek tul
biztosan tudom

— Az emb
halálába...
Margit es
vetett sógor

A BOLDOGSÁG.

Irtá: RUDNYANSZKY GYULA

Keresem a boldogságot,
Mint kereste annyi már;
Bolygó társat sokat látok,
Mégis az ut oly sivár!

S ott bolyongok köztük én is
A homályos, mély uton:
Az ő vágyuk az enyém is,
Bár nem érem el, tudom.

Almodott kéj, hir, dicsőség
Délbábját kergetem;
Éget a tűz, fojt a hőség
S nem jut egy hűs csepp nekem.

Pedig hogyha nem keresném,
Az ülemben ülne rég;
Csak ne vonna légi eszmény:
Várna édes feleség!

Egyik erre, másik arra,
Pedig mind egy célra tör;
Egy világ, mit mind akarna,
S mit elér: szűk sűrűdör.

Keresem a boldogságot,
S nem találok meg sehol;
Egi üdv után sovárgok
S a valóság kész pokol.

Igy epedve, szomju lázban
Üzöm álmodom csillagát
S elkáprázom, hogy ne lássam
A boldogságot magát.

S míg befognák, mint a hályog,
Szemeimet kis kacsók:
Megnyitná a mennyországot
Egy szerelmes, hosszú csók.

A szerelem

VEGRE CSÖNGETEK. Margit megigazitotta pongyolája csipkeit, azután hirtelen kinyitotta a szalon ajtaját és átölelte sógornőjét.

— Csakhogy itt vagy, édesem! Ugy-e nem tört nagyon össze az ut?

S amíg gyöngéd aggodalommal s szíves vendégszeretettel szedte el sógorasszonya kalapját, keztyűjét, szeme egy átható, biztos pillantással végignézte a gyászruhába öltözött, halvány asszonyt. Margit tekintete rendesen olyan volt, mint a vidám, derék kis gyermeké, aki mindig és mindennek örül. Az igazi nőiség és a saját érdekében mindig vigyázott, hogy ezt a vidám, bájos, gyermekiesen csodálkozó és kérdő pillantást megőrizze. S ilyen tekintettel szokott követelni az utától új ruhát, ilyen tekintettel szokta meghallgatni a legvaskosabb és legrágárabb élceket, ilyen tekintettel hallgatta meg udvarlói legmerészebb célzásait. Ezt a nézést tizenöt éves korában gyakorolta be s azóta ki is tartott mellette hiven.

— Margit gyermek, — mondta a férj: — egy édes, aranyos gyermek, akinek semmi érzéke nincs az élet komoly dolgai iránt. De jól van ez így: férfié az élet gondja. Margitnak ugyanis hiába magyaráznám meg, hogy erre, vagy arra nem telik, mert az ártatlan kis baba makacsul ismételteti kívánságát.

A férj rendesen a testvérhugának szokott ilyesmit beszélni, amikor még gyakrabban vol együtt. Az asszony azzal a különös, szomorú mosollyal hallgatta, amelyet csak a nagyon sokat szenvedett és nagyon mélyérzésű nők ajkán látni. Most, hogy megérkezett, hagyja magát simogatni, babusgatni s hallgatta a Margit vigasztalásait:

— Szegény jó Irmám, mennyit szenvedhetél!... Szörnyű lehetett... Ugy fáj a szívem, hogy rögtön hozzád nem utazhattam. Nagyon szenvedtél, ugy-e?

— Kibirtam, — felelt a feketeruhás, halvány asszony.

— De hiszen ez rettenetes!... Elveszteni a férjünket... Nem, nem bírok erre gondolni sem, mert...

Megrázkódott egész testében, a férj aggodalmasan csittitgatta:

— Édesem, ne izgassa magát, ennek nincs semmi értelme.

Margit szemrehányó pillantást vetett az urára:

— Óh, könnyű azt mondani, hogy ne izgassa magát. Persze, ti keményebb emberek vagytok. Én... én bámulom az Irma lelkierejét. En nemélnék tul egy ilyen csapást. Nem, nem, biztosan tudom, belepusztulnék.

— Az ember sohasem pusztul bele a más halálába, — felelt csöndesen Irma.

Margit csodálkozó és rosszaló pillantást vetett sógornőjére, a férj sietett közbeszólni:

— Hagyjuk ezt. Irmának nyugalomra van szüksége.

— Oh, mindenesetre, — és Margit gyöngéden átölelte az ura hugát. — Jól leszel nálunk, mint otthonodban, hiszen tudod, hogy mennyire szeretünk.

— Tudom. Hálás is vagyok jószágokért, de nem akarom azt sokáig igénybe venni. Ek-szisztenciát kell teremteni magamnak és...

A bátyja közbeavatott:

— Ne gyötörd magadat ilyesmivel. A rti házuk a te otthonod, ezt már Margit is mondta és mi boldogok leszünk, ha valamilyen segítségre lehetünk.

Megpróbáltak közömbös dolgokról beszélgetni, de sehogysem ment. Ebéd után a férj elment hazulról s a két asszony egyedül maradt. Margit a kis pamlagra ültette sógornőjét és maga is mellé húzódott.

— Mondd, édesem, hát igazán semmi sem maradt a szegény jó urad után?

— Semmi. Amink volt, azt a kétévi betegeskedés fölemésztette.

— Persze, télen Egyiptom, nyáron fürdő... Hogy is győztétek, drágám?

— Volt egy kis megtakarított pénzünk és...

— Nos?

— En angol és francia órákat adtam.

— De hiszen... de hiszen nektek társadalmi pozíciótok volt ott lent.

totta volna az elismerés, ingerült hangon felelt:

— Kérlek, ne beszéljünk erről. Nem tudom, nagy lélek-e, aki nem követ el beestelenséget és árulást?

— De, édesem, ne értsél félre, hiszen nem azt akarom mondani. Hanem...

— Nos?

— En azt hallottam, hogy te leánykorodban más férfiba voltál szerelmes, aki nem vehetett el.

Irma arca még fehérebb lett egy árnyalattal, de a hangja nyugodtan csengett, amikor mondta:

— Ugy van.

— És a házasságod csak úgynevezett konvencionális házasság volt. Megbocsásás, ha sért a szavam.

— Nem sért, mert igazat mondtál.

— Ne haragudjál, ha gyöngédtelen vagyok, de Itád, Mari hugomnak kérője van, akit nem szeret és én a te példádval akarom őt meggyőzni. A konvencionális házasságból is lehet forró szerelem. Hiszen a legerősebb, legodaadóbb szerelem képes olyan áldozatra,

— Ne beszélj többet áldozatról. Mondtam már neked, hogy amit tettem, azt helyemben minden becsületes érzésű asszony megtette volna. Ami pedig a szerelmet illeti, az én példámval ne próbálj meggyőzni senkit, mert...

— Miért nem folytatod?

— En sohasem szerettem az uramat.

— Irma! De hiszen azt a másikat...

— Azt a másikat nem láttam soha és nem is akarom többet látni. De amit érzéseimből elvitt, az az övé; azt tőle vissza nem vehetem, másnak többé nem adhatom.

— És az urad sejtette, tudta ezt?

— Rajta voltam, hogy sohasem tudja meg. Igyekeztem úgy viselkedni, hogy ne legyen reám panasz.

— És képes voltál arra?

— Hogy kötelességemet teljesítem. Aki erre nem képes, az nem érdemli meg, hogy fölemelt homokkal, emberként járjon a földön. Kevés dolog van a lelkemben, amire büszke vagyok, még kevesebb a világon, amit komolyan veszek, de embervoltomra mindig büszke voltam és emberi méltóságomat mindig nagyon komolyan vettem.

A másik asszony fölállt és most már nagyon hideg és nagyon felsőbbésges hangon beszélt:

— Az igazi jó asszonynak szeretnie kell az urát, szeretni, szeretni! Mert csak az ér valamit. S ha én a kis uramat úgy ámtitanám, mint te ámtítottad a férjedet, akkor...

Este, amikor Margit egyedül maradt az urával, rögtön és határozottan kis is jelentette:

— Azt hiszed, eszembe jutott a társadalmi pozíció, amikor a férjem életéről van szó?

— De ez...

— Ez a legkevésbé, amit tehetünk egy emberért, akinek sorsunkat bozzfűztük.

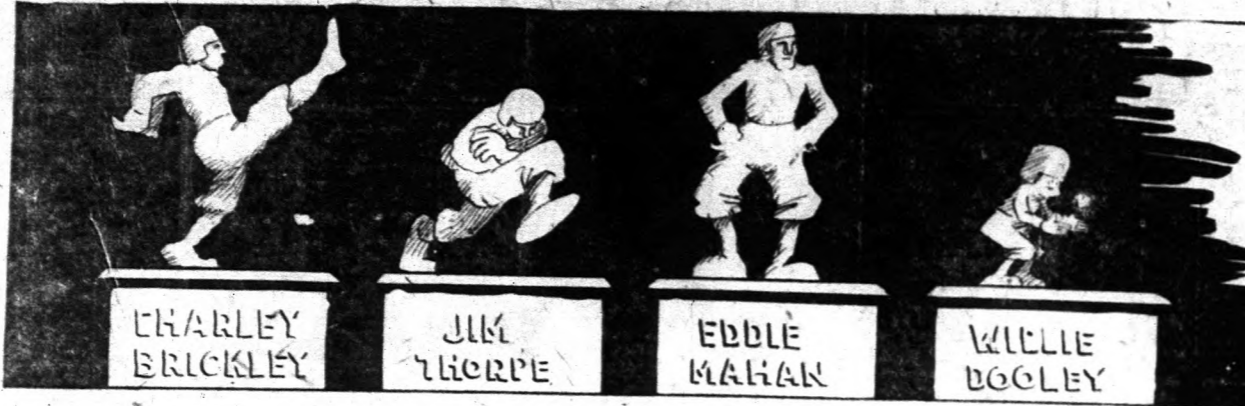
— Igen, igazad van, te nagy lélek vagy.

A feketeruhás asszonyt mintha bosszan-

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rajzolta:
Gene Byrnes

CHARLEY ERICKLEY

JIM THORPE

EDDIE MAHAN

KILLIE BOOLEY

Csintalan Peti Kalandjai

BIZTOS, HOGY KÉSZEN LESZEL KETTŐRE? AKKOR KEZDŐDIK A JÁTÉK...

MIT GONDOLSZ? KI VAGYOK EN?

HEJ, PETI! A KAPITÁNY TUDNI AKARJA, HOGY LESZEL-E SZÉLSŐ CSATÁR...

HOGYNE LENNÉK!

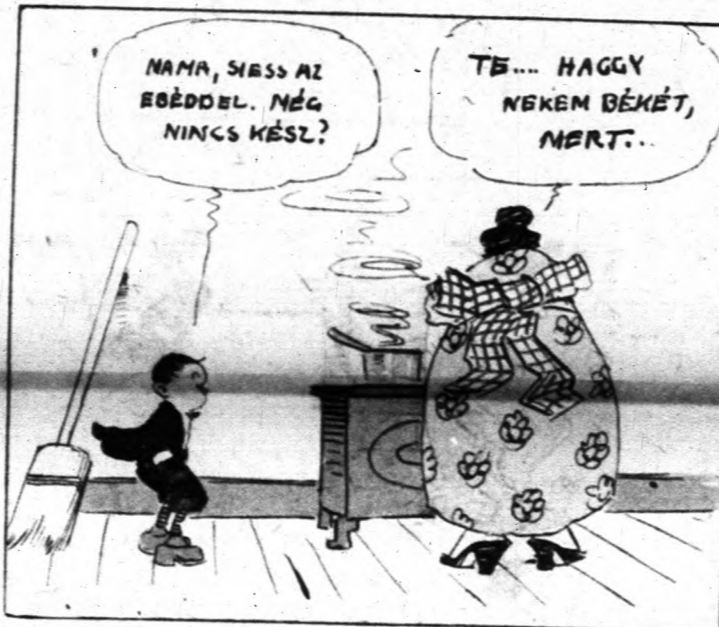
GYORSAN MEGESZEM AZ EBÉDET, FELVESZEM A FOOTBALL RUHÁM, ÉS MEGYEK...

SIBSS!

VEH! NE FELEJTSD EL... DÉLUTÁN 2-HEZ A SZÉNRAKTÁR MÖGÖTT!

HOGY FELTÁRNEM EL, MIKOR 2. CENT FOGADÁSOM IS VAN...

MAMA, SIBSS AZ EBÉDEDEL. NÉC, NINCIS KÉSZ?

TÉ... HAGGY NEKEM BÉKÉT, NERT...

NEGYÉL VAGY, MINT EGY MALAC... NINCIS SEMMI DOLGOD DÉLUTÁN...

MAMA AZT HISZI, HOGY NINCIS SEMMI DOLGOM...

MENI... ÉS VESD LE EZT A RUHÁT... MA DÉLUTÁN TANULNI FOGSZ...

NEKEM 2. FOGADÁSOM VAN BOO-HOO! ÉS ENNYI VAGYOK A LEGJOBB JÁTÉKOS BOO-HOO!...

HA NEKEM NA NEMSZABAD JÁTSZANI, AKKOR EN MEGSZÖKÖM...

Igen??!

WELL! AKKOR BEPAKOLOM A HOLMIDAT...

NE PAKOLIS MEG MAMA! NÉC AKKOR VEKROD ÉGY CSERKÉLET!

Amit mindenkinek tudni

JÁTEK A VADAK GYERMEKEINÉL.

A MŰVELETLEN népek, a vad afrikai, ausztráliai és amerikai törzsek életmódjáról sokat irtak már össze a felfedezések kezdete óta mindazok az utazók, akik hosszabb ideig éltek közöttük. Mindamellettt igen kevés az, amit a törzsek gyermekneveléséről tudunk. Bármily vad, kulturátlan legyen az a szülő, gyermekeit valamelyes módon mégis neveli. A gyermekkor az, amelyben a kultúra hatása legkevesebb különbséget okoz. A vadak gyermeke ép úgy ösztönyszerűleg keresi, amivel játszhatik, mint a legműveltebb európai ember gyermeke. A játék ősi eredete tagadhatatlan. Nem ismeretlen még az állatvilágban sem. "A műveltség legalacsonyabb fokán álló egyptoni weddáknek gyermekei" ép úgy játszanak a homokban, mint ahogyan a mi gyermekeink építik a homokhidakat. Egy afrikai utazó megemlíti a dinkák törzséről, hogy a gyermekek agyagból kecskéket és szarvasállatokat mintáznak. A szasztika, mint gyermekjáték a hottentottáknál is ismeretes, ahol a gyermekek égetett agyagból készítenek ügyes állatfigurákat. Két afrikai utazó, Kidd és Kropf a kaffergyermekeknek figyelték meg, amint ökröket és lovakat mintáztak agyagból. Sajátságos, hogy a gyermekéletben a régi korok egyszerű, kezdetleges eszközei tovább élnek. A nyíl, a dárda már évszázadok óta helyet adott a modern fegyvereknek. Gyermekeinknek mégis legkedveltebb játékaik maradtak egész napjainkig. A vad törzsek gyermekei ebben csak annyiban különböznek, hogy nem az őseket, hanem az élő felnőtteket utánozzák. A gyermek utánzása ösztöne különösen a felnőttek foglalkozását kíséri híven. Schweinfurth elmondja, hogy a bongó-néger gyermekek utánozzák a felnőttek hangszereit, valóságos fuvolákat készítenek. A borneói gyermekek szülőik álarcos-táncait is tudják utánozni. Nem ismeretlen a vadak gyermekei előtt a rajz sem. Sajátságos, hogy az alakot a primitív népek gyermekei, mint sok kultur-ember is, valami színnel tölti ki. Az utánzásban elmennek ők is egész a kiesufolszig. A kutatók nem egyszer figyelhették meg, amint a vad gyermekek járásukat, arekifejezéseiket vagy beszédüket kigumnyolták.

E gyermekeknek a játék korában azonban nem sokáig tart. A vad népek korán munkára kényszerítik a gyermekeket, különösen a leányokat. A 8—10 éves fiuk-gyermekek már vadászni jár, a földet műveli, a leányok anyjukkal dolgoznak. A gondtalanságot a vadak gyermekei tehát ép olyan kevéssé élvezik, mint a mi iskolába járó gyermekeink. Igaz, hogy amit tanulniuk kell, az mindössze az életszükségletek

MÁSODSZORRA.

Hallja, kérem, én vettem magamról fekete szövetet, maga azt mondta, hogy színtartó és most zöld a szövet.
— Ó, de ezt a színt már megtartja.

megszerzésének elsajátítására vonatkozik, amit szülőiktől tanulnak, ám a fátalalmaktól, különösen a leányok, hamar kiveszik részüket. Az utazók és a missziók tanítói egyaránt dicsérik a vadak gyermekeinek kézi ügyességét. A játék mindenütt megterem, amerre gyermek akad. Ausztrália vadjai, a papuák, a sarkvidékek lakói, az eszkimók, épen úgy ismerik a primitív, nevelő gyermekjátékot, mint Közép-Európa kulturnépei.

A LÉGNYOMÁS ÉS AZ EMBERI SZERVEZET.

RÉGI TAPASZTALAT szerint a légnymás változása nagy befolyással van az ember egészségére. Ebben a körülményben kell keresni ama sokféle organikus zavarok magyarázatát, amelyek összettel az emberi szervezetben kimutathatólag jelentkeznek szoktak. Ezek az organikus zavarok a környező levegő elaszticitásának zavarában vannak okozati összefüggésben. Ismerünk azonban a légköri esőkenés fizikai értelemben vett hatását az emberi szervezetre.

A légköri hirtelen esőkenésével arányosan esapian meg az a nyomás, a melyet a levegő tüdőnkre gyakorol. Ez a változás zavarólag hat a belső szervekre, kiváltképpen a tüdőre, a vér-érendszere és természetesen

ezzel összefüggésben az idegrendszerre is. A légnymás változása különösen a bélsatorna működését zavarja, mert a külső légnymás esőkenése következtében az emésztősatornában fejlődő gáznemű bomlási termékek feszültsége és térfogata aránylagosan növekszik. Ez ok miatt a bélsatorna fajában keringő vér légnemű alkatrészei edozmózis folytán átszűrődnek a belekbe, ahol aztán összegyűlemlenek. Már pedig ez a folyamat tökéletes ellentéte a rendes életműködésnek, amikor is a bélsatorna gáznemű bomlási termékek feszültsége és térfogata aránylagosan növekszik. Ez ok miatt a bélsatorna át a vérekekbe és ezek utján a tüdőbe jutnak, a melyen át aztán eltávolodnak a testből. Így tehát a helyett, hogy szervezetünk mentesítetné a káros termékektől, még inkább inficiálódnak, a minek következtében a vér összetétel is módosul; ez az oka a bágyságnak, az alétságnak és hasonló organikus zavaroknak, a miket még fokoz a vér mennyiség elosztásának egyenlőtlensége is.

Ily körülmények közt ugyanis a vér mennyiség leginkább az altesti szervekben gyűlemlik meg; mert az ütőterek felé való szabad cirkulációja meg van zavarva, a mi végre is vérpangást és aranyeret okoz.

Huszonegy esztendő óta hirdetem és hangoztatom szóban és írásban, hogy az otthon tartott pénz magával hordja a veszedelmet.

Mégis még mindig vannak magyarok, akiknél a jó tanács nem talál talajra. Ezek csak akkor térnek észre, mikor a baj már megtörtént.

Ne várjon erre. Más kárán tanul az okos. Tegye pénzét bankba.

A JÓZAN ÉSZ

parancsolja, hogy pénzünk, vagyunkunk biztos helyen legyen. A bank a legbiztosabb hely. Helyezze el pénzét olyan bankban, mely négy százalék kamatot fizet a pénzét felmondás nélkül bármikor visszafizeti. Az én bankom ilyen.

KISS EMIL

BANKÁR

133 SECOND AVE. NEW YORK

OSZTRIGAHALÁSZOK.

RENGETEG sok embernek ad kenyeret az osztrigahalászat. A kagylós állat nyúlós, puha teste nagyon tápláló eledel s kedvenc eseméje az inyenceknek is, különösen Franciaországban és Amerikában, de másutt is. Az osztriga nagyon el van terjedve az Európát körítő tengerek partjain s ezer meg ezer ember él a halászatból és árusításából. Mint hogy nagy az osztrigakereskedés forgalma, a halászok nem elégszenek meg azzal, hogy rendes tenyészőhelyén kutadják fel az osztrigát, hanem még mesterséges osztrigatenyésztő telepeket is létesítenek a tengerpartokon. Kavicsos és kagylóhéjakkal meg alapozott területeken, mintegy 2—9 méternyi mélységben vannak a tenger vize alatt ezek a telepek, amelyekről évente rengeteg mennyiségű osztriga kerül piacra. E telepeken tenyésztett osztriga azonban nem oly izletes és tápláló, mint az, amelyiket a mélyebb fenékről halásznak ki. Rendesen 40 méternyi mélységben tenyészik tömegesen az osztriga, mely különösen az iszapos talajt kedveli. A halászok a hajóról a célra alkalmas kosarakat bocsátanak le a tenger fenekére s ott jó darabon tovább vonszolják, míg elegendő mennyiségű kagyló nem akad beléjük. Ezután felhúzzák a kosarakat a hajóra és kiöntik belőle az osztrigát. A hajóról a raktárakba szállítják az osztrigát s ott gondosan megtisztogatják és osztályozzák; a nagyobb és szebb példányok drágább áron kerülnek piacra. Az osztriga rendes körülmények között 10—12 évig él, de már 3—4 éves korában ki van fejlődve arra, hogy kihalásszák és tápláló eledellé használják. Tápláló értéke majdnem olyan mint a jóműsü halaké. A fogyasztása előtt a két kagylóhéj között levő záróizmot késsel elvágják, mire a kagylóhéjak kettéválnak és láthatóvá lesz az állat nyálkás, puha teste. Rendesen úgy fogyasztják el, hogy előbb beesőpögtetik citromlével, azután felhőrpintik. Az igazi inyens azonban nem használ hozzá citromlevet, mert ez elveszi eredeti ízét és emészthetetlené teszi. Viszont nem mindenki képes arra, hogy citromlé használata nélkül lenyelje ezt a nyálkás állatot; jó gyomor kell az ilyesmire. Paprikázva is szokták enni, de ekkor még jobban elveszti eredeti ízét. A franciák és az angolok nagyon kedvelik az osztrigát s rendesen étkezés előtt való izelítőnek használják. Régebbi sztatistikai kimutatás szerint 1876-ban Franciaországban 30 millió darab osztrigát fogyasztottak el. Az angolok azonban még a franciákon is túlszűnek az osztrigakereskedésben; egy kimutatás szerint magában Londonban mintegy 800 millió osztrigát esznek meg évenként az emberek.

SZIGOR.

Mondja, kérem, a maga bátyja csakugyan olyan szigorú antialkoholista?
— Oh, néha eltántorodik.
— Mikor?
— Mikor részeg.

(Egy eltesebb úr tárt volna: "nyitotlenben ül és tart. Fialat korágedett asszonyok)

Az ur: A tizenkettedik.

A hölgy: Mily

Az ur: Ez volt

lünös életemben.

A hölgy: Mit

Az ur: A le

el, a mit asszony

szerint a legnagyobb

nincs is büncök

elkövetni. Ó az

asszonyi bünt.

A hölgy: Mit

Az ur: Igazán

A hölgy: (röhög)

Az ur: A nő

a férfinnél a haz

ság. Ha ettől el

A hölgy: (röhög)

Az ur: Mond

dik. En gazdag

tem magamnak

semmi mással, e

ket a nép nyom

vesztet, a politik

tem itt Pesten.

Az ur: Dama

venedett ki. Sely

nyakak, vállak,

tam oda, a hova

eljutni: harmin

voltam a nők

tizenöt éves kor

ában tökéletes

koromban utóle

den diéskvés né

lis hazug voltam.

A nő: Maga

Az ur: Soha.

A hölgy: Hát

Az ur: Ók

nagy szó. Mind

ber megkérdézi

erre azt feleli:

Harmincnégyve

nem azt, hogy

met, de a nő

Andrássy-utról

élni, míg az em

lenhetti: "nem

szetesebb, mint

kezik, hogy Bu

tetni velem. Ho

Budán. Er?

A hölgy: Nem

Az ur: Örülö

A hölgy: De

Az ur: Mond

értette. (Szünet)

A hölgy: Hát

Az ur: A gó

percet követő

Látta, hogy ne

latta, hogy nem

mert ezt szeret

érezte, hogy en

lem nem lehet

A hölgy: Te

Az ur: Tehá

hónapjaiban h

nyörően hazud

nap kísérte az

letie: "Az ura

hogy az ura fo

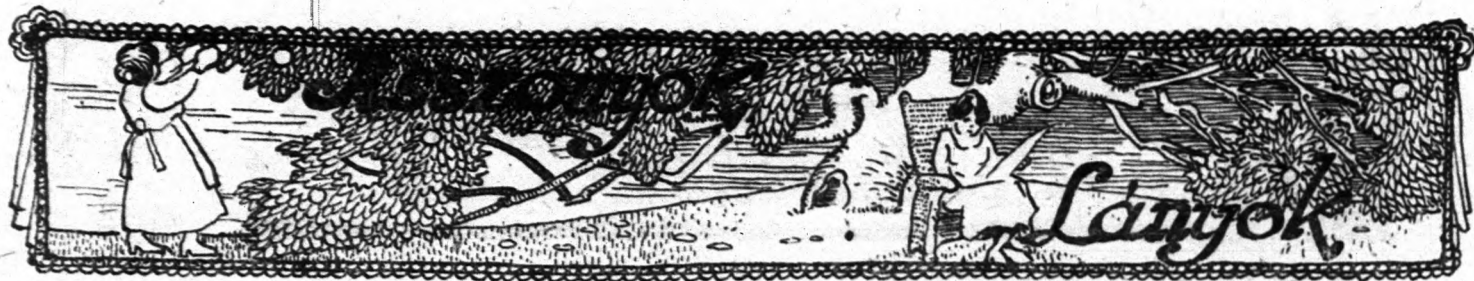
lnet volt köz

kinoozon, ne

a szeretóm vo

A hölgy: E

Az ur: En

A LEGGONOSZABB NŐ.

(Egy étebb ur — valamikor régen azt mondták volna: "nyugalmasított donzsuan" — nagy jotelben ül és több fiatal hölgynek előadást tart. Fiatal koráról beszél, most már megőregedett asszonyokról beszél és számozza őket. Ilyenformán):

Az ur: A tizenegyedik után következik a tizenkettedik.

A hölgy: Milyen volt?

Az ur: Ez volt a leggonoszabb nő, akivel lünös életemben találkoztam.

A hölgy: Mit tett szegény?

Az ur: A legnagyobb gonoszsgot követte el, a mit asszony férfival elkövetet. A költő szerint a legnagyobb bün a hazaárulás, erre nincs is bünbocsánat. De ezt férfiak szokták elkövetni. Ő azonban elkövette a legnagyobb asszonyi bünt.

A hölgy: Mit tett? Mit tett?

Az ur: Igazat mondott.

A hölgy (rábámul, jelezve, hogy nem érti).

Az ur: A nőnél az igazmondás olyan, mint a férfinél a hazaárulás. A nő hazája a hazugság. Ha ettől elpártol, az én szemembe vége.

A hölgy: Hát hogy történt?

Az ur: Mondtam, hogy ő volt a tizenkettedik. Én gazdag ember voltam s megengedhettem magamnak azt a luxust, hogy ne törődjem semmi mással, csak a nőkkel. Mialatt a többiek a nép nyomora, a gazdasági helyzet, a művészet, a politika érdekelte, azalatt én úgy éltem itt Pesten, mint egy feketekabátos ur, aki az ifjabb Dumas valamelyik darabjából elevenedett ki. Selymek és bársonyok közt éltem, nyakak, vállak, fehér arcok közt. És eljutottam oda, a hová a többi férfiak nem érnek rá eljutni: harminnégy éves koromban tisztában voltam a nők hazugsági technikájával. A nő tizenöt éves korában már kész hazug, husz éves korában zseniális hazug, harmincéves korában tökéletes hazug. Én harminnégy éves koromban utólrétem a-husz éves nőket. Minden diaskvés nélkül mondhatom, hogy zseniális hazug voltam.

A nő: Maga is hazudott.

Az ur: Soha.

A hölgy: Hát?

Az ur: Ők hiába hazudtak nekem. És ez nagy szó. Minden ott kezdődik, hogy az ember megkérdezi a nőtől: "szeret?" — A nő erre azt feleli: "nem." Vagy ezt: "igen." Harminnégy éves lettem, mikor sikerült elérnem azt, hogy értettem nemcsak a női nemet, de a női igent is. A nő azt mondja: "az Andrássy-utról jövök." Husz évig kell köztük élni, míg az ember rájön, hogy ez azt is jelentheti: "nem voltam Budán." Mi sem természetesebb, mint hogy ebből viszont az következik, hogy Budán volt. Azaz: el akarja hitetni velem, hogy Budán volt. Tehát nem volt Budán. Érti?

A hölgy: Nem.

Az ur: Örülök, hogy rögtön megértette.

A hölgy: De mondom, hogy nem értem.

Az ur: Mondom, mondom: szép, hogy megértette. (Szünet.)

A hölgy: Hát mit csinált a gonosz nő?

Az ur: A gonosz nő a megismerkedésünk percét követő félóránban tisztában volt velem. Látta, hogy nem szorongó ifjával van dolga, látta, hogy nem dacos férfival van dolga — mert ezt szeretik legjobban — hanem megérezte, hogy engem kineveltek a nők, és velem nem lehet Budát elhárítani.

A hölgy: Tehát?

Az ur: Tehát lefőzött. A barátságunk első hónapjaiban hazudott, mint a pinty. Gyönyörűen hazudott. "Ki volt az a tiszt, aki tegnap kísérte az utcán?" — kérdeztem. Azt felelte: "Az uram főnökének az öcséje." Kiszült, hogy az ura főnökének nincs is öcséje. Kia jelenet volt közöttünk. Végre azt mondta: "Ne kinozzon, ne kinozzon, megmondom, ki volt a szeretóm volt!"

A hölgy: És maga?

Az ur: Én nevettem és megnyugodtam. Pe-

dig tényleg a szeretője volt, mint utóbb kiszült. De a nő sokat tanult ebből. Rájött, hogy legjobban teszi, ha igazat mond nekem. Bizonyos tapasztalatok után a férfi kezdi kileteni az eszük járását, ezt érzik. Hát akkor elkezdnek igazat mondani. És ez az, a mitől Isten mentse meg az embert. Ez a legnagyobb romlottság, a mire képesek.

A hölgy: Nos, és?

Az ur: Megszédültem egy kiesít. Egy napon soká vártam rá. Végre eljött. "Hol késett annyit?" — kérdelem. Azt mondja: "Doktor Sónál voltam, megnéztem a lakását." És tudják, hol volt?

A hölgy: Hol?

Az ur: Doktor Sónál. És tudják, mit csinált ott?

Terka néni postája.

GONDOS ANYA. — Mutassa magát méltónak a névhez, amely alatt üzenetemet kérte és ne foglalkozzék annyit önmagával, hanem inkább a családjával. Ha a sors valakinek oly rosszul bánik, mint önnek bánt, akkor az illető vagy végleg elveszti önmagát, és elkecsereedik, vagy pedig megtalálja önmagát és a kötelességei teljesítésében keres erőt az élethez. Az utóbbit a lelkileg értékes emberek szokták tenni. Ön, a levele után itélve, okos, érzelmes és nemes természetű. Szüksége van azonban az önfelegylemre. Ne vegye túlságosan komolyan a kisebb-nagyobb szenvedéseket és igazságtalanságokat, amelyek érik, de vegye nagyon komolyan a kötelességeket, amelyeket az élet önre rótt. Minden emberi élet hasznos a világra nézve és minden embernek kötelessége, hogy hasznossá tegye magát a világra nézve. Önnek a világa a családjá.

SZERELEM BOLONDJA. — Ön tehát szereti "Őt; kinek képe a szívem oltárán ragyog nimbuszoktól körülveve". Nimbuszoktól — ez szép lehet. "És a lemondás, amely fáj, nagyon fáj, végül örületbe fogja kergetni". Ez megdöbbenő. Kísér meg nyugtat ellenben az a kijelentése, hogy önnél a "szív és ész egyenlően kitartók". Remélem, hogy ezt a rettenetes katasztrófát is ki fogják tartani, mert attól félek, hogy "ő" egyelőre még nem fog tudomást venni szerelméről. Tizenöt éves kislányoknak — egy kis jóakarattal tudniillik ennyire becsülöm, — azonban még nem is kell a szerelemmel aktíve foglalkozniok. Egy jó könyv sokkal hasznosabb és nem jár olyan irtozatos következményekkel, amilyeneket levelében kiltatása helyez.

BOLDOGTALAN LEÁNY. — Azt a lépést semmi esetre sem szabad megtennie. Bármennyire el is van keseredve, bármilyen nehéz helyzetbe hosta is saját megfontolatlanága, el kell ürnie a mostani kellemetlenségeket, mert nem javíthat, csak ronghat a dolgán. Néhány hónap múlva az emberek lassan elfelejtik majd azt, ami történt és ha ön tapintatosan viselkedik, nem fogják szeméretre vetni. Tizekilenc éves korában az ember gyakran gondolja, hogy élete már teljesen el van rontva és az eset mégsem olyan tragikus. Kerüljön azonban minden föltűnést és főleg minden botrányt. Ez az egyetlen tanács, amit adhatok.

SZÁMÚZOTT. — Terka néni bocsánatot kér. de e héten is el kell a választ halasztanunk. A jövő héten biztosan kap választ.

TOLEDÓI. — Ön is a jövő héten kap választ.

A hölgy: Mit?

Az ur: Megnézte a lakását.

(Sóhajt.)

A hölgy: Aztán?

Az ur: Aztán egészen megzavarodtam. Mert egy nap azzal jött, hogy ma délután két ur-emberről tett látogatást. Nevettem. Ohó — gondoltam — ez már elbizta magát. Addig mondta folyton az igazságot, a mig rá nem jött, hogy elhiszem. És most hébe-hóba hazu-úik egy-kettőt, hogy nyomot veszítsek. De nem. Utóbb megtudtam, hogy aznap valóban két ur-embert tisztelt meg azzal, hogy besurrant az ajtójukon.

A hölgy: Finom nő lehetett.

Az ur: Nagyon finom nő volt. Az idén a legjobb bálokon volt lady patroness és három miniszter csókolt neki kezét.

A hölgy: És az ur?

Az ur: Az volt a legokosabb mindnyájunk között. Olyat tett, a mi igazán az egyetlen férfias eljárás ilyen nővel szemben.

A hölgy: Mit tett?

Az ur: Meghalt. Sokat gondolkodtam ezen és rájöttem, hogy ennél ravaszabban és önzőbben nem is cselekedhetett volna.

A hölgy: Hallatlan. És mi lett az igazmondás vége?

Az ur: Az, hogy azontul szépen visszaférfiasodtam, visszagyerekesedtem. Meg voltam zavaródva. Szégyeltem az elbizakodottságomat, a melylyel addig azt hittem, hogy tisztában vagyok a nőkkel. Mert a mikor már a legjobban értettem a hazugságaikat, akkor azt hittem, hogy ez náluk rendszer.

A hölgy: Holott?

Az ur: Holott náluk nincs rendszer. De igazán nincs. Mert ha olyanok volnának, mint egy rendszertelen, következtelen férfi, akkor ki lehetne őket tanulni. De nem olyanok. Olyanok, mint a rendszeres nők. Szépen elvesztettem magam alól a tálat és azontul minden nőnél, a tizenharmadiknál is, meg a tizenegyediknél, meg az összes azután következőknel sorra megbuktam az okosságommal. Az egyetlen nő, aki igazat mondott nekem, utat csinált a többi hazugságainak. De azért mégis megokosodtam.

A hölgy: Hogyan?

Az ur: Ugy, hogy rájöttem: a legnagyobb szamárság, ha valaki ki akarja tanulni őket. Ők soha nem követik el azt az ostobaságot, hogy általánosítanak, mondván: így férfi ilyen, a férfi olyan, tehát a férfival így kell bánni". Nem. *k olyanok, mint a kocsisok.

A hölgy: ???

Az ur: Nem kell megijedni a szótól. Elöttem a városi kocsis az ideálja annak az embernek, aki hirtelen támadt helyzetet hirtelen a legjobban kénytelen megoldani. Kerülni, fordulni, megállni, sietni, lassítani, aztán a következő utcasarkon megint kombinálni a villamossal, a szembejövőkkel, a mögötte haladókkal és az oldalt kibukkanókkal. A nők is így dolgoznak. Pillanatról-pillanatra oldják meg a helyzeteket, nem gondolkoznak előre, hanem az adott percben rögtönözve vágják ki magukat. Az én nőm, akit a leggonoszabb nőnek neveztem, úgy tett, mint az a kocsis, aki a kerepesi-ut és a körut sarkán a nagy forgatagban egyszerre csak hirtelen rájön, hogy úgy mehet át leggyorsabban a zavaroson, ha egyenesen előre ajt. Ha nem kerül, nem üti meg a lovat, nem kiált és nem int. Az én nőm egy adott pillanatban a bajból az egyszerű igazsággal vágta ki magát. És én voltam a számár, mert azt hittem, hogy ez rendszer. Ennél már a kocsisnak is több esze van, mert tudja, hogyha esetleg holnap is egyenesen vág át a forgatagon, oldalba vágja a villamos.

A hölgy: Hát akkor miért mondta róla, hogy gonosz volt?

Az ur: Mert nem az a gonosz nő, aki bánt, kinez, megcsal, kifoszt, megsebez, legyilkol. A gonosz nő az, aki megmutatja nekem, hogy számár vagyok.

(Fölkel és busan megy el.)

Rejtvények.

1. BETÖREJTVÉNY.

szeg
2

2. SZÁMREJTVÉNY.

- 33, 41, 51, 70, 58, 22, 25, 3, 22, 54, 14, 16, 43, 52, 78, 22, 15, 26, 71, 57, 80 — Harmincegy keleti országot hódított meg.
- 4, 40, 18, 47, 2, 68, 55, 53, 55 — Ez a törökkel legvéresebb csatát vívott.
- 63, 35, 81, 31, 55 — Hires költő, megírta Buda halálát.
- 21, 22, 19, 80, 22, 50 — Oly vérengző állat, hogy nem találja párját.
- 29, 60, 77, 30 — Nincs ember, ki nem szeretné.
- 59, 32, 42, 82, 55, 24, 35, 46, 27, 67, 54 — Ez meg ép nincs, ki nem kedvelné.
- 62, 65, 19, 20, 61, 66, 6, 33, 10, 79, 23 — Pozsony megyében egy város.
- 11, 7, 8, 28 — Akkor szép ez, hogy ha piros.
- 1, 13, 5 — E szót halljuk a jaggatásnál.
- 22, 35, 72, 33, 39, 77, 60, 80, 47, 16, 84 — Nincs jobb futó ez a lánalnál.
- 47, 22, 15, 63, 54, 74, 83, 77, 34, 72, 12 — Ez a legnagyobb tenger.
- 87, 48, 68, 45, 38, 86 — Rossz, ha ilyené válik a szerelem.
- 54, 20, 76, 59, 53, 17, 36 — Üvegvasnál használják.
- 25, 63, 49, 44, 22, 73, 85, 22, 75 — Asvány, a cseh ércegségben.
- Zinwaldnál találhatik.
- 12, 41, 54, 20, 22, 69, 16, 22 — Történetüket szép prózában megírta Arany.
- 83, 22, 19, 13, 62, 55, 74, 25 — A mesében 40 haramia e szót hallatta.
- 1, 53, 56, 9, 88, 42, 69 — E szó nélkül az utazásnál használják. És holmikat takar.
- Az egész Kazinczytól egy vers.
- 1—88 — Két sor, igaz mondás's nem nyers.
- A megfejtők között értékes könyvtulajdonokat sorsolunk ki.
- Oktober 19-én** megjelent számunkban közölt rejtvényeink megfejtései: 1) Tenta, 2) Tréfa, kérdések: Levérgót; Sas.
- Oktober 25-én** megjelent rejtvényeink megfejtései: 1) Vézna; 2) Bors, bors, bars; 3) Csizma.
- Helyesen fejtették meg: Mrs. Almassy, Newark, O.; Kocsis Jánosné, Cleveland, O.; Boris József, Pittsburgh, Pa.; Holub Mihály, Buffalo, N. Y.; Kondás János, Chicago, Ill.; Bordás András, New York, N. Y.; Pap Illésné, Akron, O.; Beke Antal, Chicago, Ill. és Kostyik Anna, Detroit, Mich.
- A díjakat postára adtuk.**

A RENDŐRSÉGEN.

- Ölöp ur óráját ellopják a ligetben. Jelentkezik a kapitányságon.
- Milyen ember volt a tolvaj?
- Nem tudom.
- Szőke, barna? Magas, alacsony?
- Nem tudom.
- Tud valami ismertetőjeleket?
- Nem tudok.
- Akkor tessék nyugodtan házamenni. Majd mi kinyomozzuk.

MAI GYEREK.

- És máma, Bandika, azt hiszem, eljön a golya mihozánk.
- Jó, papa, de ahelyett, hogy pekem mondod ezt, talán jobb volna, ha telefonálnál a bába-nénnek.

- Edmund, Edmond (Edmánd); nagybecsű védelem;
- Eduárd, Edward (Edvard); szerencsés ör. hűséges ör.
- Egyed, Aegidius (Egidusz); hadvezér;
- Endre, Andrew (Endrű); férfiás;
- Elemér, Elmer (Elmer); a hajósok, matrózok védője; munkás; parancsoló;
- Emília, Emily (Emili); határozatlan; habozó, ingadozó;
- Eleonóra, Eleanor (Elienor), Ella, (Ella), Ellen (Elen); könnyű, vig.
- Eliás, Elias (Ilájesz); Jehovah, az Isten;
- Emánuel, Emanuel (Emanuel); az Isten velünk vagyunk;
- Emil, Emil (Emil); habozó, ingadozó;
- Emma, Emmy (Emi), Emma (Emma); nagyanyó;
- Ernesztine, Ernestine (Örnösztin), Teany (Tini); sas sziklája;
- Ernö, Ernest (Örneszt); sas sziklája;
- Erzsébet, Elizabeth (Elizébet), Lizzie (Lizi); Istenimádó;
- Eszter, Esther (Eszter); a Venus csillag;
- Etelka, Adelaide (Edeléd); királyleány, nemes születésű;
- Eugen, Jenő, Eugene (Judzsín); becsületben szült;
- Ezsaiás, Isaiáh (Ájzea), az Ur Megváltója;
- Fábian, Fabian (Fébién), paszulytermesztő;
- Fanny, Frances (Frenszesz); szabad, korlátlan;
- Felician, Felician (Félsien); boldog;
- Ferdinánd, Ferdinand (Fördiénd); életet kockázó;
- Ferenc, Francis (Frensziusz); szabad, korlátlan;
- Ferike, Frances — lásd fentebb;
- Flóra, Flora (Flóra); virágos;
- Födör, Feodore (Födör); Isteni ajándék;
- Friderika, Frederika (Frederika); békésen uralkodó;
- Fülöp, Philip (Filip); szereti a lovakat;
- Gábor, Gabriel (Gébiel); Isten hőse;
- Gabriella, Gabrielle (Gébielle); Isten hösnője;
- Gáspár, Caspar (Keszper), Jasper (Dzsaszper); kincstárnok;
- Gedeon, Gedeon (Gideon); nagy bajnok;
- Gergely, Gregorius (Grigoriusz); ör, felvigyázó;
- Gertrud, Gertrude (Görtrud); dzsidát hordó leány;
- Géza, Geza (Géza); erősen megvédett városbéli;
- Gizella, Izabella (Izabel); Baal imádjottja;
- Gottfried, Gottfried (Gatfrid); isteni béke;
- Gusztáv, Gustavus (Gasztévusz); gőf támasztó bot; vándorhotos;
- György, George (Dzsorzs); földmivelő;
- Gyula, Julius (Dzsuliusz); esaszáriás;
- Győző, Victor (Viktör); győző, vitéz;
- Helen, Helena (Helen), Lenore (Lenór), Nellie (Neli); vig, vidám, könnyű;
- Henrietta, Henrietta (Henritta); házban uralkodó;
- Henrik, Henry (Henri), Harry (Heri), Hal (Hel); házban uralkodó;
- Herman, Armin, Herman (Hörmen); katona, fegyver viselő;
- Hugó, Hugo (Jugó); gyermek-ijesztő;
- Ida, Ida (Ajda); boldog, szerencsés;
- Ignác, Ignatius (Ignésöz); tüzes;
- Illés (Elias) (Ilájesz); Jehovah az Isten;
- Ilna, Helene (Helen); vig, vidám, könnyű;
- Imre, Emerich (Emerik); munkás, uralkodó;
- Irma, Mary (Mery); urnő;
- István, Stephen (Sztiven); koronás;
- Izabella, Isabelle (Izabel); Baal imádjottja;
- Izrael, Israel (Izrael); Isten harciosa;
- Izsák, Isaac (Ájzek), Ike (Ájk); nevető;
- Jakab, Jacob (Dzsékob); imádkozó;
- Janka, Johanna (Dzsöhene); Istennek kegyteljes ajándéka;
- János, John (Dzsán); Isten kegyence;
- Jenő, Eugen (Judzsín); becsületben szült;
- József, Joseph (Dzsoszeff); rádásráadás;
- Judit, Judith (Dzsudit); dicséretre méltó;
- Julia, Julia (Dzsúlia); fenséges, esaszáriás;
- Kálmán, Coloman (Kolomen); könyves, tudós;
- Karolina, Caroline (Kerolájn), Carry (Keri); nemes szellemű;
- Károly, Charles (Csárlisz); férfiás, nemes szellemű;
- Katalin, Catherine (Keterin), Cathreen (Ketrin); tiszta, szüzsiz;
- Kelemen, Clement (Klement); irgalmas;
- Klára, Clara (Klere); hirnevés;
- Kornél, Cornelius (Kornéliusz); drágaköves;
- Kornélia, Cornelia (Körnelie); drágaköves;
- Krisztof, Christopher (Krisztofer); Krisztust hordó;
- Lajos, Louis (Luiz); bajnok, harcias;

A prágai gyáros.

(Folytatás a 6-ik oldalról.)

tett eltenni a gyárból. Én voltam mindenkinek a jobbkeze. Az öreg Schwattnéré is. Ha én elmegyek, bajok lettek volna. Így hát ottmaradtam. Inkább Róza kisasszonyt küldték el Bécsbe, a nagynénjéhez.

Igazán nem tudtam, hánnyadán vagyok ezzel az emberrel. Most megint az volt az impresszióm, hogy nem hazudik. Miért is hazudnék? Ebben az egész történetben nincs semmi meglepő, nincs semmi lehetetlenség. Meg aztán, a hazug embert elragadja a fantáziája. Az szépi, színezi a dolgokat. Ez szárazan beszélt, mint egy régi krónika.

Hat nap múlva az öreg Schwattnér ránk adta az áldását, — fejezte be az ifju a történetét. — Ma a helyettese vagyok, én kormányozom mind a két gyárat. Én parancsolok hater ezer embernek, munkásnak, hivatalnoknak. A Róza hozományát benthagytam az üzletben, megélnék a fizetésből, meg a nyereségből. Egyszer ugyanis minden a miénk lesz... Két kis gyermekünk is van már, két bájos angyal. Azoknak, hála Isten, nem kell majd ugy küzködniök, mint valamikor az apjoknak...

Valami nag ymegelégedés, boldogság, megkönnyebbülés látszott az arcán. És ahogy néztem, végre mégis csak megálmodtam abban, hogy az egészből egy szó sem igaz. Nem tudom, mi döntötte el ebbe az irányba a kétérdésemet, talán a kilenc-centiméteres gallér, talán a tökéletes nyakkendő, talán az ifju egész lénye, szóval, mos tmár bizonyos volt, hogy az ifju hazudik. Bizonyos volt az is, hogy nem nekem hazudik, hanem saját magának. Elmondta az életét úgy, ahogy átéli szeretné, ahogy elképzeli, ahogy átálmodja, mialatt a békajegygyel ellátott gallérokat igyekszik a barbárok között népszerűsíteni. Álom volt minden, a két gyermektől Róza kisasszonyig, aki ma is megközelíthetetlen és elérhetetlen magasságban lebeg az ifju vágyai és ambíciói fölött, álom a nagy fizetés, a nyereségből, az öreg Schwattnér áldása. Valószínű csak az, hogy sem az öreg Schwattnér, sem Róza kisasszony nem ismerik ezt az ifjut, ahogy nem ismerik a többi százat sem, aki Bukaresttől Yokohamáig terjeszti a cseh gallér-ipart...

Valahol kiszállt az ifju is. Elbueszott tőlem, miközben megígérte, hogy egy új gallér-kreációt az én nevemre fog keresztelni.

Ha véletlenül Prágába jön, — mondotta bueszűl, — írjon nekem. A vasutnál fogom várni az automobilommal, amelyen reggel kimegyek a gyárainkba...

Bólintottam. Most már egészen egyedül voltam.

Egyedül az én költői álmaimmal.

Az én álmaim! A Petőfi, a Napoleon, a nagy tudósok, a nagy föltalálók álmai! Mennyivel szebbek ennek a kereskedelmi utazónak az álmai. És mennyivel praktikusabbak!

Heltai Jenő.

ORVOSI CSODA.

- Mondja kérem, maga miért lovagol?
- Mert a doktor Csipesz ajánlotta a fogysá végett.
- Érdekes. Nekem éppen a hízás végett ajánlotta.

ASSZONYOK, ÜGYNÖKÖK ÉS ÜZLETEMBEREK FIGYELMÉBE!

NINCS TÖBBÉ NEHÉZ MOSÁS.

Két óra alatt egy napi mosást elvégez. Nehány hétre való por 30 cent. Több hónapra való egy dollár.

Egyedüli Sales Office

MATO

THE WONDER WASHING POWDER

THE MATO MANUFACTURING CO.

401 East 80 St. New York.

Óvakodjanak a hamisítványoktól. — Viszontelárúsítókat keresünk minden plézen.

— És Hawkins Jelenem ezeket a vádakat...
 — Igen és irásba ímetelni. Erre kötelez...
 — Mindaból, a...
 lott, Sorége élesen...
 semmi sem kapta...
 jövő formában mon...
 ban fogja megisméte...
 ny még eddig semmi...
 mit sem hitelesített...
 A diadal újra kecses...
 ta elfojtani kítő...
 mely sajtóságosan...
 des szalonban.

— Ah! irásban...
 Azt ugyan nem esod...
 azt hiszem, hogy mi...
 hat az ember attól...
 mit csak kíván. Hisz...
 sem kerül! Jól meg...
 elmegy másfél és...
 kelni egy negyedik...
 a világ. Oalszország...
 még nyitva áll előtte...
 könnyen elváltotat...
 Az embereket meg m...
 szedik rá. Mi az e...
 más, hogy kielégít...
 hasznonyvát vagy a...
 kívánja Maud kisass...
 hatom önnök még m...
 szerü cáfolatát mind...
 a melyeket ellenem...
 pedi galárra annak...
 kezevonásával. Ent...
 azonban követeln...
 megmutassák nekem...
 a melyben vádol.

Harvey kisasszony...
 mal fordult Sorége...
 nem volt képes torz...
 — Hallgasson rá...
 akarnék megfelejke...
 vonalommal viseltet...
 Többet érne ösztér...
 lani azt, a mit a...
 hánytak, mint kono...
 gadni minden biz...
 ellenére. Ezzel esa...
 tere siet, esküszöm...
 Az a leány nem har...
 mikor saját magát...
 ja... Tragomer ur...
 zódik, sem Marenva...
 Frenceuse Jack m...
 sem hazudik.

Sorége hirtelen...
 és dühösen kiáltott...
 — És ha ök nem...
 sze én?

Az ajtó ebben a p...
 tárult és Harvey ur...
 dástól lángoló arc...
 — Hitemre mondot...
 aki hazudik, ha már...
 szemébe kell, hogy...
 terte mondom! Soha...
 got! A leányom elég...
 bánt el önnel. Neke...
 lett volna annyi türel...
 Sorége rettenetes...
 fordult feléje:

— Minek nevez...
 rást, a melyet velem...
 vettek? — kérdezte...
 den részében ezt tört...
 vezik! Ön lebe állt...
 son, meglepjen...
 ltsa be a cinkostárs...
 hogy szemtől-szembe...
 mást!

Imár semmi sem...
 tartózkodó finom...
 eddig ismertek. Ke...
 törhetetlen erővel...
 tagra nyitott szem...
 egész ember félelm...
 készen a támadásra...
 egyaránt. Harvey u...
 mer. Maronval...
 —

Az Ötvény fenekén

Regény írta: Ohneth György

— És Hawkins Jenny emelte el-
leüem ezeket a vádakát!

— Igen és írásban fogja megis-
mételni. Erre kötelezte magát!

— Mindabból, a mit eddig hal-
lott, Sorége élesen figyelő elméjét
semmi sem kapta meg, csak ez a
jövő formában mondott hír — írás-
ban fogja megismételni. Tehát Jen-
ny még eddig semmit sem írt, sem-
mit sem hitelesített az aláírásával.
A diadal újra keesgettette. Nem bir-
ta elfojtani kitörő kacagását, a
mely sajtóságon hangzott a esön-
des szalonban.

— Ah! írásban adja? Igazán?
Azt ugyan nem csodálom. Pénzért,
azt hiszem, hogy mindent megkap-
hat az ember attól a személytől, a
mit csak kíván. Hisz ez semmiébe
sem kerül! Jól megtömtött zsebbel,
elmegy másfél és másutt fog éne-
kelni egy negyedik év alatt. Nagy
a világ. Oalszország, Spanyolhon
még nyitva áll előtte. Komédiásnök
könnyen elváltoztatják külsejüket.
Az embereket meg még könnyebben
szedik rá. Mi az, egy irott vallo-
más, hogy kielégítse az ember a
haszonvágyát vagy az érdekeit? Ha
kivánja Maud kisasszony, meghoz-
hatom önnek még ma este a forma-
szerű cáfolatát mindama vádaknak,
a melyeket ellenem emeltek, még
pedi galáírva annak a személynek a
kezevonásával. Ennek ellenében
azonban követelni fogom, hogy
megmutassák nekem azt az írást,
a melyben vádol.

Harvey kisasszony olyan izgalom-
mal fordult Sorége felé, a melyet
nem volt képes tovább palástolni:

— Hallgasson rám Sorége! Nem
akárnék megfélejtkezni arról, hogy
vonzalommal viseltettem ön iránt.
Többet érne őszintén beval-
lani azt, a mit a szemére
bánytak, mint konokul ta-
gadni minden bizonyíték
ellenére. Ezzel csak veszé-
téré siet, esküszöm önnek.
Az a leány nem hazudik, a
mikor saját magát vádol-
ja... Tragomer ur sem ha-
zudik, sem Marenval és de
Freneuse Jack még ugy
sem hazudik.

Sorége hirtelen fölállott
és dühösen kiáltott:

— És ha ők nem, hát per-
sze én?

Az ajtó ebben a pillanatban föl-
tárult és Harvey ur a fölháboro-
dástól lángoló arccal jelent meg:

— Hífeimre mondom, hogy ön az,
aki hazudik, ha már mindenáron a
szemébe kell, hogy modják. Jupi-
terre mondom! Soha ily makaessá-
got! A leányom elég kiméletesen
bánt el önnel. Nekem ugyan nem
lett volna annyi türelmem!

Sorége rettenetes mozdulattal
fordult feléje:

— Minek nevezi ön azt az eljá-
rást, a melyet velem szemben kö-
vettek? — kérdezte. — A világ min-
den részében ezt törbeesalásnak ne-
vezik! Ön lebe állt, hogy kihallgas-
son, megleljen... Rajta hát! Szó-
litsa be a cinkostársait. Itt az ideje,
hogy szemtől-szembe lássuk egy-
mást!

Imár semmi sem volt rajta a
tartózkodó finom Sorége-ből, a kit
eddig ismertek. Kemény vonásai
tágra nyitott szeme, lángolt, az
egész ember félelmesen ágaskodott,
készen a támadásra és védelemre
egyaránt. Harvey mögött Trago-
mer, Marenval és Jack jelentek

meg. Sorége egy mozdulatával be-
levonta őket mind, a közös sére-
lembe:

— Önök az ajtók mögött hallga-
toztak! Közeledjenek uraim, hogy
kényelmesebben hallják, a mit mon-
lani fogok. Én határozottan taga-
dom a vádakát, a melyeket ellenem
emeltek. Én nem tudtam egyebet
annál, mint a mit tegnap este
mondtam de Freneuse urnak ma-
gának és ezt is későn tudtam meg
arra, hogy neki használhassak vele.
A mi az ő személyes viselkedését il-
leti, régi barátaival szemben, arról
jobb nem beszélni és ha nem emlék-
szik a szolgálataokra, a melyeket Pé-
rally Lea tett neki, akkor csak any-
nyit mondhatok, hogy hálátlan!

Tragomer oly heves mozdulattal
tett Sorége felé, hogy Jack kénytel-
en volt a karját megaragadni, hogy
megállítsa:

— A számadást, a melylyel Pé-
rally Leának esetleg tartozom,
majd rendbe hozzuk egymás közt ő
meg én — felelte: A mi pedig azt
illeti, a melylyel Sorége urnak tar-
tozom, az olyan természetű, hogy a
saját érdekében figyelmeztetem,
hogy ne erőltesse.

— Ugyan mitől félhetnék? — kér-
dezte merészen a gróf.

— Ön? Semmitől sem! — felelte
Jack hidegen. — Más ember a bees-
telenségétől félhetne!

— Ön meggyaláz? — kiáltotta
Sorége elfehéredve.

— Mondtam, hogy ne erőltesse a
dolgát, — felelte Jack nyugodtan.
Ön semmit sem nyerhet ezzel. Csó-
dálom az ön makaességát. Sokkal
okosabbnak ismertem. De ha ön
minden áron hallani akarja az
igazat, hát legyen az ön akarata

rultabbnál is alább való. Én sok
gazemberrel találkoztam a fegyház-
ban, a honnan jövök, de olyan tö-
kéletes gazembert, mint ön, azok
között sem találtam.

— Ah! látom már, hogy mit akar-
na! Párbaít, a mely felemelje és
tisztára mossa önt.

— Csalódik uram, én nem óhaj-
tok önnel megverekedni. Én elité-
lem önt, de nem méltatom arra,
hogy megbüntessem.

— Hát még gyáva is lett — ha-
botázott gnyosan Sorége — még
ez hiányzott ahhoz, hogy tökéletes
legyen!

— Csak türelmesebbé lettem és
ezt be is bizonyítom — felelte Jack
szeliden.

— Nos hát! meglássuk, hogy tü-
relmesebb-e bárkinél a világon!

Három lépést tett feléje és kezét
emelve, arcul akarta ütni régi ba-
rátját. Jack arca egy pillanat alatt
elváltozott és rettenetes kifejezést
öltött. Megragadta Sorége esuklő-
ját és hatalmas lökéssel hátra lö-
dítve őt, szenvedélyes haraggal
kiáltotta:

— Hát mindenáron azt akarod,
hogy megöljelek?

D éhírtelen magához tért, elfor-
dult a gróftól és Harvey kisasszony-
hoz intézte szavait:

— Bocssáson meg Maud kisasz-
szony, nem akartam, hogy ön ta-
nuja legyen egy ilyen durva jele-
netnek, de rá kényyszerítettek.

Sorége is Maud felé fordult és
rendithetetlen merészséggel mon-
ta:

— Én bizonyítékot ígertem önnek
Harvey kisasszony és bármi jöttén-
jék is, meg fogom önnek hozni:
Harveynek a feje egy mozdula-

lálkozzunk, felelte megvetően Ma-
renval.

Sorége felelet nélkül az ajtó fe-
lé indult és távozott. Mindenki a
jelenlevők közül valósággal meg-
könnyebbült a távozásra. Maud kis-
asszony az apjához közeledett és
zavarodott mosolylyal mondta:

— Remélem, meghoasztja, hogy
tanácsait figyelembe nem véve, re-
leségül akartam menni ahhoz az
emberhez? Magának első tekintetre
nem tetszett és mint rendesen, most
is helyes volt az ítélete.

— Kedves gyermekem, az olyan
ember, aki nem szeret sem lovat,
sem kuttyát, sem hajót, aki lenézi
az üzleteket és soha senkivel sem
néz szemtől szembe, nem lehet igaz
ember. De hát te szabad és függet-
len voltál. Engedtem, hogy akara-
tod szerint cselekedjél. Hanem azt
hiszem, hogy bátyáidnak nagy örö-
met fogsz okozni, ha tudtukra adod,
hogy kiadtad ennek az urnak az
utat.

— Snob! — mormogta Maren-
val. Még azt mondja rólam, hogy
Snob vagyok! No de fogadom is
Tragomer, hogy ezért még drágán
fog lakolni!

— Csitt! — mondotta Tragomer
halkan. Most nincs idő zugolódásra,
tennünk kell. Az olyan fickótól,
mint Sorége, minden kitelik, a míg
teljesen le nem tepertük őt. Láttá-
tok, hogy mily kegyetlen erélylyel
védte magát. Hagyjuk itt Jackot és
siessünk Veszínhez.

A betyárok ekkor tértek meg va-
lahonnan és majd kifiamították
apjuk vendégeinek a vállát szívél-
yes kézráogatásukkal. A jöttük
által okozott tumultust Tragomer
és Marenval fölhasználták észrevét-
len eltűnésükre. Kimenet
hallották, még, a mint
Maud, de Freneuse Jack
mellé ülve, mondotta:

— Az édes anyját és nő-
vérét képelem, hogy őli
a nyugtalanság és nehéz
szívvel várják az ön dol-
gainak a kibonyolódását.
Nagyon szeretném őket is-
merni. Nemde, hogy elvisz
majd hozzájuk?

— És Jack felelte:

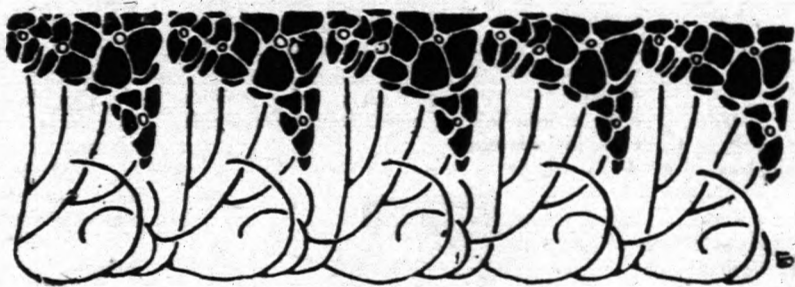
— Nagyon szivesen.
A lépesőn lemenet, Ma-
renval megállott és ravasz
képpel mondta:

— Tudja-e Tragomer, hogy én
mit gondolok? Azt, hogy ez a Maud
kisasszony alighanem beleszeret a
mi kedves barátunkba. Ez a kis
amerikai olyan regényes hajlamu,
akár egy német leány...

— És nem bánná, ha fránya
asszony lenne belőle!

Harveyéktől távozva, Sorége
reszkett dühében. Az utcaira érve,
a szaabdban azzal könnyített ma-
gán, hogy káromkodott, mint egy
kocsis, még a posztján álló rendőr
is mebotránkozott a hallatára.
Eleinte csak neki indult a vilá-
gnak, azt sem tudva, hogy hova
megyen. A vére forrt és fejtét ugy
érezte, mintha szétpattanna. A
hideg férfi elvesztette nyugalmát.
Olyan hangulatban volt, a mikor
az ember semmibe sem veszi sem
a maga, sem a mások életét. Ha
egy szavával elpusztíthatta volna
a Harvey palotát az összes benne
levőkkel együtt, a megalázó sére-
lem, a mely előtük érte, kegyetle-
nül megboszulódott volna.

(Folytatjuk.)

Hamisak a lányok.

*Hamisak a lányok, mint az
Ördög.
Nem hiába félek is én
Tőlök...
Ha kezébe kaphat egyik
Másik:
Pici számon hetekig is
Látszik.*

*Milyen jámbor gyerek voltam
Én is!
A gonoszok elrontottak
Mégis.
Mire gondolni se mertem
Volna —
Rávettek az ölelésre,
Csókra.*

*Fabatkát se ér azóta
Dolgom,
Csókon jár a pici eszem
Folyton.
Almomban is az egeti
Ajkam —
Valóságos isten átka
Rajtam!*

*Hej, csak egyszer szabaduljak
Tőle!
Esküdhetek nekem égre,
Földre...
Megálljatok csalfa, hamis
Lányok —
Sohse rézek, sohse többé
Rátok!*

szerint. Ha valaki ugy viselkedik
a barátjával szemben, a ki teljes bi-
zodalommal a szívét, lelkét egy-
aránt kitrja előtte, mint a hogy ön
viselkedett velem szemben, Sorége
ur, akkor az a valaki a legnyomo-

tával köszönt, Tragomert, Maren-
valt és Jackot pedig végigmérte,
mondván:

— Még látni fogjuk egymást
uraim.

— Nem kívánom önnek, hogy ta-

KÉSŐN.

(Folytatás az 5-ik oldalról.)

De nem kellett rettegnie. A férfinak volt annyi büszkeség, hogy ez után a levél után nem alkalmatlankodott többet.

Egymástól-távol élve, multak az évek s míg ebben a két, látszólag hideg és hideg lélekben ez a szerelem az ifjuság s a rózsás hangulatok színében élt, eszükbe se jutott, hogy az a boldogság, amiről mind a ketten egy életen át álmodoztak, nem válhat már valóra többé és hogy az élet akkor lesz hozzájuk a legkegyetlenebb, amikor legkegyesebb akar lenni.

Lahovári ur itthagya a dominiumait s a fényes kastélyból kiköltözött a hideg kriptába. A temetésre leutazott a tanácsos ur is.

Husz hosszú év után akkor találkoztak először.

Szenvedélyes vágygial várták mind a letten a találkozás percét, amelyről azt hitték, hogy dusan kárpótolni fogja őket az át-szenvedett múltért.

S amikor találkoztak, mikor a tanácsos ur kifogástalan udvariassággal és gavalléros tapintattal, minden másról hallgatva, csak részvételt fejezte ki az özvegynek és mély tisztelettel eskölt neki kezeit, hát akkor mind a ketten azt érezték, hogy egy pillanatra a kezeik egymásban pihentek, hogy nem éreznék semmit.

Mintha minden vágyakozásuk, minden szenvedélyük lassanként beleveszett volna a meddő vágyakozások hosszú idejébe, mintha a szerelmük teljesen kimerült volna az álmod, az álmodozások világában s mintha a valóság számára nem maradt volna már a lelkeikben semmi érzés, az ajkaikon semmi vágy.

Egintén azt hitték, hogy csak a halott árnya áll közöttük. S azzal vigasztalták magukat, hogy kegyetlenség lett volna már a nyitott sírnál a maguk boldogságára gondolni. Majd később, ha a régi gyász megengedi az új örömeiket.

S csakugyan el is jött az az idő, hogy a férfi előhozta a régi emlékeket:

— Emlékezik-e még, Margitka, arra az első estére?

— Egy percre sem feledkeztem meg róla.
— Mindég szeretett?
— Mindég.

A férfi megcsókolja a nő kezét s olyan mozdulatot tesz, mintha át is akarná ölelni.

— Mit gondolt? Majd az esküvő után!

A férfi mozdulatában sem volt egy csepp szenvedélyesség sem, a nő hangja pedig oly nyugodt volt, mintha csak a fodrásznőjének mondta volna, hogy majd holnap jöjjön. S mind a ketten érezték, hogy ez után az első eskő után nem érez már egyikük sem vágyat.

A férfi szükségesnek látta ugyan, hogy mondja:

— Ugy szeretem, mint akkor!
Az asszony hallgatagon ült mellette, majd a karját a vállára tette s így kérdezte:
— Lehet-e még egyszer úgy szeretni?
— Lehet.
— Talán!!

A férfi vágy nélküli csöndes tekintettel nézett a nőre s kezdte látni, hogy milyen fénytelen a szeme, s hogy arcán milyen indiszkrétén fut végig egy-két apró ránc. S azt is látta, hogy az ajaka milyen fakó és

érezte, hogy mennyire nem érez vágyat ennek a fakó ajaknak a csókja után.

S míg a férfi arra gondolt, hogy milyen ifjunak, milyen rózsásnak élt a lelkében ez az arc, a nőnek is az jutott az eszébe, hogy az a férfi, akiről ő álmodozott, akit ő szeretett,

A SZERELEM.

(Folytatás a 7-ik oldalról.)

— Irma egy szivtelen, hideg teremtes.
A férj megpróbálta védelmezni a nő-vérét:

— Irma mindig teljesítette a kötelességet.

— Kötelesség! Kötelesség! De milyen utálatosak is vagytok ezzel a szóval! A kötelesség az semmi, az asszonynak szeretnie kell az urát. És most már tudom, hogy miért pusztult el az a szegény ember...

— De Margit...

— A férfinak meleg tüzhely, odaadó asszonyi szív kell... Ugy-e, édes, új ruhába viszel a Marossyék báljára?

— De, drágám, hiszen tudod, hogy ez most lehetetlen.

— N mond ki ezt a szót. Egy igazi férfinak sohasem szabadna ezt a csunya szót a száján kiejteni. Pedig te igazi férfi vagy, egyetlenem, hiszen azért imádlak olyan nagyon.

A férfi mosolygott, míg az asszony ülette, csókolta, de azután összehuzódott a homloka és a szeme, kétségbeesetten nézett maga elé. Mi lesz? Menthethetetlen rohan a lejtő felé, ha életük ezután is így folyik. Megtagadja ennek az édes babának a kivánságát? De hiszen ez gyermek, aki őt mindenhatónak hiszi, aki tőle vár mindent, mindent... És ha egyszer megpróbálna fölvilágosítani, Margit tovább is így nézne rá kerekre nyílt gyermekszemekkel... Ej, mindegy...

Megborzongott. Azután igyekezett nem gondolni semmire, a pillanaton kívül. Az asszony odaült mellé, a vállára hajtotta a fejét és úgy sutogott a fülébe:

— Édes, édes, kicsi uram, ha tudnád, mennyit gondolok rád. Néha olyan szomorú vagyok, szeertném, ha gazdagok, nagyon gazdagok volnánk, hogy ne kellene annyit dolgoznom, fáradnom, küzdenem. De ugy-e nem sajnálod ezt a kis fáradságot tőlem?

— Nem, nem...

— Milyen édes vagy te és mennyire szeretlek. Nem tehetek róla, mindig az Irma szegény ura jár az eszemben. Milyen boldogtalan lehetett ez az ember, hidegszívű, szeretetlen asszonya mellett. Mert akármit beszéljenek, mégis ez az igazi, ha két szív így szeret és úgy érti egymást, mint ahogy a mi szemünk, a mi érzésünk, a mi gondolatunk összeolvadt, édes, kicsi uram.

zz az a másik volt, az a ragyogó szemű, daliás termetű, dus haju legény s nem ez a kopasz, szürke szakállu, elhízott ember, aki ott ül mellette.

Hanem nem merik egymásnak bevallani az igazságot. Sőt még önmaguknak sem.

— Csak azért küzdöttem, hogy ő az enyém legyen, — erősíti magát a férfi.

— Rajta kívül nincs más célja az életemnek, — mondogatta magában a nő.

És elindulnak késő őszzel azon az uton, ahol tavasszal kellett volna járniok, s ahol akkor verőfény, virágulat, madárdal fogadta volna őket.

Most pedig sárga levelek peregnek az utjokra...

S menekülnek a sárga levelek elől: Le délre, a szerelmeseik városába. Hátha ott visszajön az ő tavaszuk is?

Az esküvő után egyenesen Velencébe utaztak.

S a tavaszt ott csakugyan megtalálták. Hanem nem az ő tavaszukat. S mikor ott ültek a Florián-kávéház előtt s nézték a galambokat etető vidám, ifju párokat, nézték szomorúan, esendően, a férfi halkán kérde a feleségétől:

— Miről gondolkodik, édes?

— Egy versről. Annyszor elolvastam; mindig, mikor arra gondoltam, hogy mi még összekerülünk valaha. Bob hercegről szól, aki király korában elveszi a kis Anniét, akit Bob urfi korában szeretett, s akinek ablaka alá gitározni járt a bowie streetre, a tizenhetes szám alá. Ugy végződik valahogy, hogy az esküvő után:

Bár junius volt, enyhe, szép érezték mégis mindketten.
— Azt, hogy valami ott maradt a kapuban, a bowie streeten a tizenhetes szám alatt...

— Nem maradt! Elhoztunk mindent! Ugy szeretjük egymást, mint akkor.

A nő nem felel semmit, odaengedi kezét a férfinak, aki kezében tartja egy pillanatig; hanem azután szomorúan elereszti, amikor látja, hogy a felesége arcán lassan végiggördül egy könnyesepp.

Egy némán vádoló könnyesepp, amelynek láttára, nincs ereje tovább is hazudni.

— Nem, barátom, semmit sem hoztunk el, — mondja a nő: — Minden ott maradt ifjuságunkkal együtt a bowie streeten, a tizenhetes szám alatt. Vagy talán a valóságban ott se volt semmi? Talán akkor se szeretünk igazán? Tud is a modern, a megalkuvó ember szeretni! Azt hittük mi is, hogy a szerelmet jégre lehet tenni, ha utunkban van s amikor eszserünek látszik, megint elő lehet venni. Csakhogy a tűz elalszik a jégen... Mindent megszereztünk, de közben mindent elvesztettünk.

— Nem! Semmink se volt s megszereztünk mindent! Küzdöttünk a boldogságért a végre is megszereztük, — deklamál a férfi.

— Csakhogy kissé későn, — mondja az asszony. — Ugy-e későn?

A férfi pedig felelet helyett szivarra gyújt. Mert amikor nem tudunk valamire felelni, akkor legjobb rágyújtani....

A HOZOMÁNYVADÁSZ.

(Folytatás a 2. oldalról)

ki, hogy mennyi százezer forint öt-százalékos kamatja. Tiszta számítás, — ötezer forint. Helyes. Most vedd elő a fiatalembert. Vagy ügyvéd, vagy orvos, vagy minisztériumi ember — mindenképpen van azonban valami jövedelme. Nem sok, de egy nőlen fiatalembert aránylag kevésből uri módon megél. Legföljebb adósságot csinál. De egy házaspár, ugy-e, az egészen más. Az a bizonyos gazdag leány odahaza nyolc szobás lakást látott, négy cseléd szolgálta ki, páholyba járt és Osztenében nyaralt. A férjétől is megkíván legalább négy szobát és két cselédet, zártzékét és Tátrafüredet. Igen ám, de ötezer forintból erre nem telik, sőt nyolcezerből sem. A ruhákról nem is akarok beszélni. A szerencsétlen hozományvadász csakhamar észreveszi, hogy becsapódott. Ő automobilra, versenyistállóra és a Rivériára gondolt, ehelyett mindennap ötforintos tételek miatt kell veszekednie. És ekkor reá-

jön, hogy egész pályáját egy nagy san. — Nem gondolja bátyám, hogy félreértésre alapította. védelmükre talán ligát lehetne alkotni?

— Szegény, szerencsétlen hozományvadászok, — mondottam gunyos- Az öreg csak a kezével intett.

MAGYAR ASSZONYOK!

Egy heti mosást elvégez magának a Mitchell Magic Marvel egy centért, a nélkül, hogy azt dörzsölni kéne, s meg van 15 perc alatt. Nem eszi meg a ruhát, sem a kezét. Vigyázzon az utánaotokra, s ne fogadjon el semmi mást, csak a fent nevezett szert. Egy dollárért adunk hat hónapra való port, s a postaköltség 10 cent dolláronként. Kétszer annyi port adunk, jót, a mint más társaság az 6 silány kotyvalékukat. Nincs benne acyd, lye, lime, őrölt homok, wax s egyéb ártalmas anyag. Nem romlik meg. Egyedül az alanti címen kapható:

MAIL ORDER HOUSE, GLENFIELD, N. Y.
IRJON MAGYARUL.

KIS LÁNYOKNAK KIS FIUKNAK

A KIRÁLY PALÁSTJA.

IRTA: KRUDY GYULA.

A lovagi jáéket, amely oly népszerű volt a középkorban az Anjou királyok honosították meg nálunk. Daliás Mátyás király, aki az Anjou-k után uralkodott, maga is résztvett a lovagi játékokban.

Az udvar elhelyezkedett a sátrakban és mindenki feszült érdeklődéssel nézett az elkerített mezőre.

Az ifju király, aki magas piros bársonyszéken ült, jelt adott a lovagi torna kezdésére.

Egyszerre megharsantak a trombiták és a mezőre négy fekete paripájú, fekete öltözötű vitéz ugrott. A mező másik oldaláról ugyancsak négy vitéz közeledett, ám ezek hófehér lovakon ültek és vérpáros ruhát viseltek. Midégyik lovasnak arcára volt bocsátva a sisak rostélyja. Kezükből hosszú dárdat tartottak, amelyet előre szegezve egymásra csaptak.

Az első összecsapásnál két lovas a feketék közül a földre bukott a nyeregből. Miután a nehéz vasöltözetben mozogni nem tudtak, a kerítés mögül előrohantak a csatlósok, akik felemelték őket. Megfogták a gazdátlanul száguldozó paripákat és elvezették.

Most már csak hatan maradtak a mezőn. Két fekete lovas négy fehér ellen.

Ismét összecsaptak és az összecsapásnak az lett az eredménye, hogy egy fekete vitéz ismét a földre zuhant. Előrohantak a isatlósok és elvitték a legyőzöttet.

Most már egy fekete lovas maradt négy fehér ellen.

Egyenlőtlennek látszott a küzdelem és a nézők közül sokan sajnálni kezdték már a fekete lovast, akit a fehérek dárdaikkal pozdorjává zuznak.

A fekete lovas mozdulatlanul állt a mező szélén, midőn a fehér lovasok egy csomóban lovogolva, megtámadták. Mikor már majdnem érték előreszegezett dárdaikkal, a fekete lovas félre ugrott paripájával és a fehérek dárdái az üres levegőt szeltek. Hanem a fekete vitéz nem maradt tértlen. Oldalt kanyarodva kivette a szélső fehéret a nyeregből. És mielőtt a többiek észrevették volna magukat, már egy második fehér vitéz is a földre pottyant paripájáról.

A csatlósok jöttek és elvitték a legyőzötteket. A nézők csak most kezdték szemügyre venni a fekete lovagot. Vállai szélesek voltak és a kezében tartott dárdá nem volt sokkal kisebb egy vendégoldalmál. Hatalmas lovas volt az az utolsó a négy fekete lovas közül.

A fehér lovakok most ketten maradtak. Két oldalról, dühösen támadták meg a fekete lovagot.

A fekete lovas csak akkor először sarkantyuzta meg a paripáját. Hatalmas nagy állat volt a fekete lovas paripája. Mikor a sarkantyut oldalában érezte, nagyot szökött és mint a szélvész rohant a legközelebb lévő fehér lovas felé. A fehér lovasnak már nem volt ideje kitérni. Mellbe lökte a fekete lovas előreszegezett dárdája és hanyatt zuhant a földre.

A fekete paripa erre megfordult és mint a nyíl iramodott az egyetlen fehér lovas felé. A fekete vitéz fölémelkedett a nyeregben és dárdájával úgy ütötte vállon a fehér lovast, hogy yz menten összeroskadott a nyeregben. Lova futni kezdett vele, ő pedig eszméletét veszve, lecsuszott a nyeregből. Sarkantyus csizmája megakadt a kengyelvasban és lova a porban maga után vonszolta.

Mikor a fekete lovas egyedül maradt a mezőn, a népség örömrivalgásban tört ki. A hölgyek sátorából

virágokat szórtak feléje, a király pedig mosolyogva intett neai kezével.

A fekete lovas végig nyargalt a mezőn és a haronások a mező négy sarkáról a következő üzenetet mondták a nézőknek:

Urak, urfiak! Nemesek, lovakok és vitézek. A fekete lovas bajvívására szólit fel mindenkit. Azt iszeni nektek, hogy ki már megunt a rongyos életét, jöjjön vele mérkőzni, ő majd a másvilágra küldi.

Háromszor ismételték ezt a haronások a mező négy sarkán, de senki se jelentkezett, aki megunt volna az életét. A fekete lovas felalá nyargalászott a mezősegen és sisakjának hosszú tollát lebegtette a szél.

A népség morgott és a király derült homlokára felhő ereszkedett. Hát senkisek akad, aki megmérkőznék a fekete lovaggal? Hát nincs egy bátor dicsvágyó vitéz sem országában? A fekete lovas már arra készült, hogy sisakrostélyát feltolja és megmutassa arcát és kilitét a királynak, amidőn rivalgás hallatszott a mező egyik sarka felől és egy fekete lovas ugrott az elkerített térségre.

A mérkőzésre jött fekete lovas elég izmos fiatal embernek látszott a páncél alatt, de mi volt az ő izmosága a győztes fekete lovaséhoz hasonlítva? A fekete tollas bajvívó legalább is háromszor olyan vállas volt, mint ellenfele, aki egy fehér virágot viselt mellén.

A király jelt adott a mérkőzésre. Megharsantak a kürtök és a Góliát hangosan kacagni kezdett, amikor a fiatal lovas feléje rugtatott pej paripáján. A Góliát nem is mozdult helyéből, csak előrefeszítette vendégoldal nagyságu dárdáját, hogy azzal majd felölklelje a közeledő lovagot.

De a fiatal lovas hirtelen lehajolt és a lova nyakához simult. A fekete óriás dárdája egy hüvelyknyire a feje felett süvöltött el a levegőben, amint feléje dőtte azt. Bizony nem látja meg a holnapi napot a fiatal bajvívó, ha az óriás dárdája éri a fejét. A veszedelmet elkerülvén, gyors mozdulattal felkapta dárdáját és úgy oldalba dőfte vele az óriást, hogy megigott nyeregében. Az első összecsapás után következett a második. A fiatal lovas mindig ügyesen kikerülte az óriás dárdájának rettenetes dőfészeit. Ő maga pedig jobbról-balról akkorákat dőfött az óriáson, hogy csak úgy csattogott bele a páncél.

A népség rivalgott a korlátok mellett, a játékmester pedig, Simonfia uram azt az üzenetet vitte a király sátorából, hogy a bajvívók pihenjenek egy darabig, aztán folytassák a mérkőzést.

A pihenésre bizony nagy szüksége volt mind a kettőnek. Lovakról ömlött a tajték, ők maguk pedig ugyancsak lihegtek a küzdelemtől.

A király sátorában pedig találgatták az urak, hogy ki lehet az a fiatal bajvívó, aki így megállja a sarat.

Az ifju király is azt kérdezgette a körülötte álló uraktól, hogy ki legyen az ifju levepte, akinek arcát eltakarja a sisakrostély. De senki sem tudott felelni a király kérdésére.

Ez alatt kipihenték magukat a mérkősök. A király jelt adott és újra összecsaptak.

Most már rövidebb ideig tartott a küzdelem.

Az óriás rémítő dühvel rohant ellenfelének. Az ifju levepte felreugrott a paripájával a támadás elől, dárdájával aztán akkorát sújtott az óriás sisakjára, hogy az menten lefordult a nyeregből.

Rivalgott a népség a korlátok mögött. A budai hegyek visszhangzottak a rivalgást. A király apródjai pedig a király sátora elé vezették a győztes levettét.

— Vedd le a sisakodat! — parancsolta a király.

A levepte levette a sisakot fejéről és ott állt a király előtt egy kipirult arcú fiatal ember.

A király mindjárt megismerte: — Te vagy az kedves testőrzöm, Kanizsai László?

Poháros mester, aki a király mögött állott, csaknem sirt örömben, hogy az a fiu, akit ő pártfogolt, mily remekül viselte magát.

— No Kanizsai László, mától fogva hadnagynom leszel és tíz aranyforint hópénzt rendelék számodra, folytatta a király. Gyer ide állj a hátam mögé.

A legyőzött óriást azalatt elvitték szolgálai a mezőről és új torna kezdődött.

III. FEJEZET.

Laczki, a székely ispánja.

Jó néhány esztendő mult el azóta, hogy Kanizsai László Lajos király udvarába került.

Az ifju László az esztendőket nem töltötte tetlenül. Különbözött azoktól a nemes urfiaktól, akik Lajos király udvarában henyltek és egyébre se volt gondjuk, mint a szép ruhára és mulatságra.

Ezek a gazdag urfiak eleinte megvetették az egyszerű nemesi sorából

származó Lászlót. Az ő atyáik mind zászlós urak és hatalmas főurak voltak, akik nem azért küldték fiaikat a királyi udvarba, hogy ott pénzért szolgáljanak, hanem azért, hogy a király környezetének a díszét alkossák és megismerkedjenek a királyi udvari étellel és az ottani méltóságokkal, a kik majdan, ha férfiak lesznek, az ismeretség révén kedvezni fognak nekik.

László nem azért ment a királyi udvarba, hogy ott mulatozzon, hanem azért, mert életének legfőbb vágya volt királyát szolgálhatni és őt háborukba, harcokba kísérni.

A nemes urfiak természetesen megvetették Lászlót, mert nem vett részt mulásaikban. Megvetették még azután is, amikor a király a bajvívó téren kintitette.

László nem sokat törődött velük. Elkérülte tivornyáikat. Szorgalmasan gyakorolta magát a fegyverforgatásban és tornázásban.

Ha egyéb dolga nem volt Lászlónak, beült a királyi könyvtár szobájába, ahol mindenféle drága könyvek voltak felhalmozva. László olvasgatta ezeket a könyveket: itt művelte lelkét, a fegyverforgatással pedig testét.

Egyszer, amint épen a könyvtár-szobában olvasgatott, egy furcsa kis öreg ur lépett a szobába. Bozontos deres üstöke az ég felé meredt nagy fején, derekára pedig akkora szablya volt kötve, amilyen ő maga. László csaknem elmosolyodott a furcsa kis öreg ur látására, akit eddig még sohasem vett észre az udvarnál.

A ruházatán is látszott, hogy nem az udvari vitézek közül való. Az udvari vitézek mind skóffummal kivarrott selyem ruhát viseltek, az öreg ur pedig bőrnadrágot és báránnyőr ködmönt hordott. A sarujára akkora rézsarkantyuk voltak ütve, hogy biztosan kiszurta volna a szemét a háta mögött lépkedőknek. Szerencsére senki sem ment a háta megett.

Az öreg ur pedig egyenesen Lászlónak tartott:

— No ősem, hát te vagy az a hires Kanizsai László? Össze-vissza kerestelek már az egész kastélyban, min tegy tüt. A pajtasaid között nem találtalak. Pedig azok ugy mulatnak a földszinti termekben, hogy majd szétszedik a házat. Ugy folyik a mulatságukban a drága veleniei bor, mint a Duna vize. A hurosenzéseknek pedig majd leszakadt a körmük a sok hurgpengetéstől. Poháros mester igazított utba, hogy bizonyosan itt huztad meg magad a könyvek között. Pedig pajtás nem könyv vaó a vitéz kezébe, hanem kard!

Lászlónak megvillant a szeme.

— Van nekem kardom is, csak kihuzhatnám!

— Hát huzd ki!

— Hogy huzzam ki, amikor nincs, aki ellen használjam. Nincs ellenség. Az öreg hamisan hunyeritott a szemével:

— Dehogy is nincs ősem. Hát a kutyafejű tatárok ott az erdélyi széleken mit vétettek.

László elpirult.

— Mentem volna hadba ellenük, de a király azt parancsolta, hogy itt maradjak.

— Pedig volt "ne mulass," — folytatta az öreg. — Régi katona vagyok, de még olyan öldöklést nem láttam.

Lászlónak kivörösödött az arca.

(Folytatjuk)

A szél-király.

Északi szél paripája
A pusztákon nyargal végig;
Végőszakról indulván el,
Meg sem is áll végső délig.
Hólapályon vis az utja,
Egyenes, de néha görbe
És mindegyik fordulánál
Fagyos havat szór a hőrme.

Földig ér le hosszú farka,
Dombba sáprí lent a havat,
Fent, repülő sörényébe
Kánya, varju belé akad.
Fut és rajta ül nyergelten
Hátán a tél zord királya,
Csapzott jégcsap a szakállá
Északi fény koronája.

Hangos sipot tart markában,
S mikor hegybe, házba utja
Megakad, két bösz haragra
S mérgit a nagy sípba fujja!
Mire adáz paripája,
Általozki akadályát,
És gyors lábbal fölkeresi
A puszták vad szabadságát.

A JÓ EGÉSZSÉG UTJA.

Nem mi mondjuk, hanem mások, arra illetékesek; azok, akik évek, sőt évtizedek óta járnak a jó egészség útján: — még mindig sokan vannak ugyanis, akik nem tudják, illetve nem ismerik ezt az utat. — Nos tehát, aki elolvassa az alanti három nyilatkozatot, az önmaga alkothat magának véleményét afelől, hogy tulajdonképpen merre is vezet "A JÓ EGÉSZSÉG UTJA". Olvassa csak hát el e nyilatkozatokat:

64,898. szám.

"Október 15—19."

"A Partola gyögcukorkák hatásáról kívánom önt igazi tisztelt Partos ur értesíteni. Én ugyanis ezen cukorkákat már 10 (tíz) év óta használom, mindig van készletben a háznál és jelenleg is naponta használom. — Egy időben már annyira voltam, hogy bizony már minden reményről lemondtam, míg egyszer azután a férjem tanácsára meghoztam a Partola cukorkákat és már az első doboz után jobban éreztem magamat; azóta pedig nem tudok nélküle megélni. Könnyen kezelhető, nagyszerű ízű, kellemes hatású, azért magam is más sokaknak ajánlottam, kiknek főbányára használt is. Kész örömmel ajánlom mindenkinek ezenül is, mivel a Partola cukorka az én életem megmentője. Nem is tudok érte elég hálás lenni, fogadja rendkívüli köszönetemet ezen jó minőségű cukorka alakja szer felállításáért.

Mrs. Eugene Zambó,
Woodbridge, N. J."

66,066. szám.

"Október 17—9."

"A Partola cukorkákat 5 évvel ezelőtt kezdtem használni, amikor ugyanis emésztési szervezatem teljesen megromlott állapotban volt. Rövid időn belül úgy a székrekedésem, valamint az étvágyam javult és teljes felgyógyulást éreztem. Azóta állandóan kéznél tartom. Megjegyzem, hogy én általam számtalan család vette általános házi szerül a Partola cukorkákat és minden oldalról csak hálás kifejezéseket kapok a csodás művelőtről, amit ez a kis cukorka alakban bevett kellemes vértisztító és hashajtó művel.

A legmelegebben ajánlom minden ismerősömnek és földimnek e csodás kis cukorkákat.

Julius Weingruber, manager.
631 E. 11th Str., New York, City."

65,356. szám.

"Október 24—19."

"Én már 10 éve vagyok Amerikában és én már 7 éve használom az Önök kitűnő Partola cukorkájakat, de azt is kijelentem, ha nem használtam volna, talán már régen a föld alatt volnék, mert ez a csodás szer a gyomor rendben tartására kitűnő és a vértisztításra, ami minden embernél a fő. Két szemmet szoktam elrágni lefekvés előtt: kitűnő zamata van, egy kis friss vizet is iszok néha rá, de bizony mindig érzem is a hatását, reggelre kiürítette a gyomromat, úgy, hogy másnap azután már jól működött. Egyszer emlékszem, hogy nem volt kéznél, hát siettem Akronba megvenni, de akkor nem tudtam sehol kapni és mivel más ajánlottak, beleegyeztem akkor egyszer. Megvettem és használtam azt a pirulát, de bizony álló 2 hétig nem tudtam tőle dolgozni. Még is fogadtam, soha nem használtok többé mást, mint Partolát. Családommal együtt használom már 7 éve. Sok más nemzetiségű embernek is én írtam ki a Partola rendeléseket. Amit itten írok, azt meggyőződésből írom. Nemsokára nagyobb rendelést is teszek, vagy személyesen felkeresem a patikát, ha megyek az őházába, mihelyt lehet lesz.

Szalay János,
Akron, Ohio."

De közölhetnék még más száz és száz ilyen nyilatkozatot is. Most pedig arra akarunk rámutatni, hogy a téli időszak küszöbén haladéktalanul mindenkinek meg kell tennie a szükséges intézkedéseket úgy a saját maga, mint pedig családja egészségének megvédelmezésére. A tél, zord, hideg és havas-esős időjárásal egyszerre köszönt majd be, melyet nyomon szokott követni a sok különfélebbnél-különfélebb betegség.

Kövesse százezrek példáját és lépjen "A jó egészség útjára". Rendelje meg és gondoskodjék arról, hogy a világhírnévnek örvendő Partos Patika elismert, kipróbált és valóban kitűnő gyógyszer-különlegességei állandóan kéznél legyenek, főleg a most következő hónapokban. Kövesse mindig és minden körülmények között: "A jó egészség útját!"

A téli időszakra szolgáló egészségvédő-szerek az alanti "SÜRGŐS RENDELÉSI IVEN" láthatók az árkal együtt. Töltse ki ezt a "SÜRGŐS RENDELÉSI IVET", vágja ki innen és a pénzzel együtt küldje be erre a pontos címre:

PARTOS PATIKA

160 SECOND AVENUE

NEW YORK, N. Y.

VÁGJA KI!

SÜRGŐS RENDELÉSI IV.

VÁGJA KI!

T. Partos Patika, 160 Second Ave. New York, N. Y.

- PARTOLA fertőtlenítő, vértisztító és hashajtó gyögcukorka, ára nagy dobozonként \$1.00, 6 nagy dobozzal csak \$5.00
- PARTOGLORY idegerősítő kivonat, nagyüvegenként \$1.25, öt nagy üveg \$5.00
- LIRÓ fejfájás elleni kitűnő szer ostyákban, nagy dobozonként \$1.00, 6 nagy dobozzal csak \$5.00
- PARTOCOUGH köhögés, hörghurut, tüdőhurut, gége és légcsőhurut ellen; kitűnő szer a légző szervek mindenféle meghűlése ellen nagy üveg üvegenként \$1.00, 6 nagy üveggel csak \$5.00
- PEMETE CUKORKA köhögés és torokbaj ellen, adagonként 15 cent, 8 adag \$1.00
- PARTOS-féle RHEUMA POROK köszvény és hülés ellen, nagy dobozonként \$1.00, 6 nagy dobozzal csak \$5.00
- KARPATI MELL-TEA nátha, köhögés, köhögés, fejfájás és mellfájás ellen dobozonként 35 cent, 3 nagy dobozzal csak \$1.00

Összesen: .....

Dollár Cent

Dollár	Cent

DISZNAPTAR 1920-ra INGYEN

Mindenki, aki legalább egy dollár rendelést küld be és rendeléséhez ezt a szelvényt mellékel, ingyen kapja a Partos Patika 1920. évi remekszép falinaptárát.

A fenti rendelés árát vagyis .....dollár..... centet itten küldöm.

Nevem .....

Házszám és utca, vagy Box .....

Város ..... Allam .....